

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

รายงานดัชนีชี้วัด ในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2556-2557

Thailand Telecommunications Indicators
Yearbook : 2013 - 2014

สารจากรองประธาน กสทช. และประธาน กทค.

การดำเนินกิจการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการหลอมรวมเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลและเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ให้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนสนับสนุนและขับเคลื่อนนั้น จะต้องอาศัยการวางนโยบายด้านการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการประสานและการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นการก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี ทั้งจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล หรือการเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบเคลื่อนที่จากระบบ 3G ไปสู่ระบบ 4G ภาครัฐของหลายๆ ประเทศ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกุญแจสำคัญเพื่อการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการนำดัชนีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ มาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาภาคบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคบริการโทรคมนาคม นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบ่งชี้ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชากรในอันที่จะกำหนดแนวทาง การดำเนินนโยบายสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยประจำปี (Thailand Telecommunications Indicators Yearbook) ฉบับนี้ เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงภาพรวมทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประเทศในกลุ่มอาเซียน การวิเคราะห์บทบาทความสำคัญและความจำเป็นของกิจการโทรคมนาคมในฐานะที่เป็นกลไกพื้นฐานสำหรับการพัฒนาระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศ รวมถึงทิศทางของกิจการโทรคมนาคมไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี และถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงาน กสทช. ที่จะสนับสนุนการกำกับดูแลของ กสทช. ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มาตรา 57 (5) ที่กำหนดให้สำนักงาน กสทช. มีหน้าที่ในการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคลื่นความถี่ การใช้คลื่นความถี่ การประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

รายงานจากฐานข้อมูลอุตสาหกรรมโทรคมนาคมที่จัดเก็บโดยสำนักงาน กสทช. แบ่งตามโครงสร้างพื้นฐานทางด้านบริการโทรคมนาคมที่สำคัญจำนวน 3 กลุ่มบริการ ได้แก่ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการโทรศัพท์ประจำที่ และบริการอินเทอร์เน็ต นำเสนอในรูปแบบของรายงานและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบถึงโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการโทรคมนาคม ตลอดจนทิศทางและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมุ่งหมายที่จะนำไปใช้ต่อยอดและก่อให้เกิดประโยชน์ได้ในหลากหลายมิติ

ท้ายนี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ตลอดจนรับทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในระยะยาวต่อไป

พันเอก

(ดร. เศรษฐพงศ์ มะลิวรรณ)

รองประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง

กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคม

สารจากเลขาธิการ กสทช.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ได้ตั้งส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม (ศช.) ขึ้นเป็นส่วนงานภายใต้สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.) โดยมีภารกิจหลักในการจัดเก็บและสร้างฐานข้อมูล สถิติอุตสาหกรรมโทรคมนาคม สนับสนุนข้อมูล สถิติ และผลการวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานโยบาย การวางแผนยุทธศาสตร์ และการประเมินความสำคัญและจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์ กติกา จากดัชนี ตัวชี้วัด สำหรับวิเคราะห์และประเมินภาวะอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ตลอดจนดำเนินการจัดทำแบบจำลองการพยากรณ์อุปสงค์และอุปทานในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม การคาดการณ์แนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคม (Industry Performance) ให้เป็นข้อมูลและองค์ความรู้พื้นฐานสนับสนุนการจัดทำและพัฒนานโยบาย ตลอดจนกำหนดกรอบทิศทาง นโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อภาครัฐกิจ อุตสาหกรรม ภาคสังคม และประชาชนผู้ให้บริการอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงาน กสทช. ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับภายในองค์กรและเผยแพร่ให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมถึงการให้ข้อมูลด้านกิจการโทรคมนาคมของประเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสากล อาทิ สภาโทรคมนาคมระหว่างประเทศ หรือ International Telecommunication Union: ITU ผ่านกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบในเชิงบวกต่ออันดับ (Ranking) ของประเทศไทย ซึ่งหากในอนาคตมีการพัฒนาการจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนให้กับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ดัชนีชี้วัดที่จัดทำโดยหน่วยงานต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทยให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับดัชนีชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐานของกิจการโทรคมนาคมไทย ถือได้ว่ามีอันดับที่ดีขึ้นจากปีก่อนและเมื่อเปรียบเทียบกับอันดับโลก ส่วนหนึ่งมาจากการใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเฉพาะบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบเคลื่อนที่ ซึ่งในปัจจุบัน กสทช. พยายามเร่งผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม โดยได้เตรียมการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุใหม่ และกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมบริการโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มความครอบคลุมการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ทั้งสถานีฐานเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และโครงข่ายทางสายเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ต อย่างตระหนักถึงความคุ้มค่าจากการลงทุน ควบคู่กับการกำกับดูแลด้านการแข่งขัน เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่ออัตราค่าบริการและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้ในราคาที่เหมาะสมต่อไป

ท้ายนี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับทางด้านกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลให้ได้รับทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในระยะยาวอย่างเหมาะสมต่อไป

(นายฐากร ตัณฑสิทธิ์)

เลขาธิการคณะกรรมการ

กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คำนำจากคณะผู้จัดทำ

รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทยมีการจัดทำขึ้นเป็นรายงานรายปีนับตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม (ศข.) ซึ่งเป็นส่วนงานภายใต้ สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) รายงานดัชนีชี้วัดกิจการโทรคมนาคมไทยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติต่างๆ ซึ่งมีแหล่งที่มาโดยส่วนใหญ่จากความร่วมมือในการรายงานของผู้ประกอบกิจการตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงภาพรวมของสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมไทย การวิเคราะห์บทบาทของกิจการโทรคมนาคมในฐานะที่เป็นกลไกพื้นฐานต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำหรับการเผยแพร่รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยประจำปี (Thailand Telecommunications Indicators Yearbook) มีความมุ่งหมายหลักที่จะให้เป็นฐานข้อมูลที่จะสะท้อนสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยในปีนั้นๆ ซึ่งรายงานฉบับนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนสำคัญๆ อาทิ ส่วนแรกเป็นการนำเสนอสถิติข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการเจริญเติบโต จำนวนประชากร จำนวนแรงงาน และอัตราเงินเฟ้อ เป็นต้น และนำมาเปรียบเทียบจัดกลุ่มประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนด้วยข้อมูลที่รวบรวมไว้เพื่อการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ในปี 2558 ที่จะต้องเป็นการวิเคราะห์บทบาทความสำคัญของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ และในส่วนที่สาม จะได้รายงานสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย จากการรวบรวมตัวชี้วัดในกิจการโทรคมนาคม และวิเคราะห์สถานการณ์การให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ต ตลอดจนขนาดของการพยากรณ์แนวโน้มในกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เห็นภาพทิศทางและแนวโน้มการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย

อนึ่ง รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2556 – 2557 ฉบับนี้ คณะผู้จัดทำได้มีการเก็บรวบรวม พัฒนา ปรับปรุง และนำเสนอรายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์จากปีก่อนเพื่อให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยคาดหวังว่า จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการโทรคมนาคม และภาคประชาชนที่สนใจได้รับทราบ เข้าใจสถานการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยเพื่อการก้าวไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน

คณะผู้จัดทำ

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทยมีดัชนีชี้วัดทางด้านการโทรคมนาคมของประเทศและนำมาจัดทำขึ้นเป็นรายงานรายปีนับตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม (ศท.) ซึ่งเป็นส่วนงานภายใต้สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) รายงานดัชนีชี้วัดกิจการโทรคมนาคมไทยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติต่างๆ ซึ่งมีแหล่งที่มาโดยส่วนใหญ่จากความร่วมมือในการรายงานของผู้ประกอบกิจการตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงภาพรวมของสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมไทย การวิเคราะห์บทบาทของกิจการโทรคมนาคมในฐานะที่เป็นกลไกพื้นฐานต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงแนวโน้มของกิจการโทรคมนาคมไทยในระยะต่อไปอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ประเด็นสำคัญในรายงาน สรุปได้ ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง กล่าวถึง บทบาทของการพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการสื่อสารโทรคมนาคมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือกล่าวได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นหัวใจและกลไกการขับเคลื่อนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2558 นานาอารยประเทศต่างเห็นพ้องและตระหนักดีว่า การดำเนินกิจการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการหลอมรวมเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล และเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ภายใต้สภาวะแวดล้อมด้าน ICT มีส่วนสนับสนุนนั้น จำเป็นต้องอาศัยการวางนโยบายและทิศทางในการกำกับดูแลที่เหมาะสม ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการประสานและสร้างความร่วมมือกันทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

ในอีกด้านหนึ่งที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่จะดำเนินการด้านความร่วมมือกันเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียนด้วยเช่นกัน โดยเริ่มต้นที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC โดยเมื่อรวบรวมตัวเลขทางสถิติที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่า ประเทศใดมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและมีแนวโน้มที่จะได้เปรียบจากการเปิดเสรีดังกล่าว อีกทั้งยังได้แสดงตัวเลขของปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ที่ภายหลังการเปิดเสรีมีแนวโน้มที่จะเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังประเทศที่มีฐานะมั่งคั่งมากขึ้น โดยสรุปแล้วสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและก้าวข้ามไปแข่งขันกับประเทศอื่นในระดับสากล ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียมีความพร้อมและมีโอกาสจะได้เปรียบอย่างมากในการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มต่อมา คือ ประเทศอินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง สามารถได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีได้ แต่จะต้องดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการเปิดเสรีและสร้างความรู้ให้กับประชาชน ตลอดจนการสร้างโอกาสในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และสำหรับกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ กัมพูชา และลาว ประเทศในกลุ่มนี้โดยเฉพาะประเทศเมียนมาร์ที่กำลังจะเปิดประเทศครั้งใหม่ มีโอกาสอย่างสูงที่จะมีเงินทุนเคลื่อนย้ายเสรีและเกิดการลงทุนมากขึ้น

ส่วนที่สอง กล่าวถึง บทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศ จากดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ซึ่งแม้ว่า จะมีระดับการพัฒนาของประเทศอยู่ในกลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) ก็ตาม แต่ผลการจัดอันดับนานาชาติประเทศตามดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) จากเมื่อปี 2556-2557 ที่ไทยอยู่อันดับที่ 37 เลื่อนดีขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 31 จาก 144 ประเทศในปี 2557-2558 โดยจุดแข็งของประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการควบคุมการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อต่อปี และความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐกิจหรือเอกชนเป็นส่วนใหญ่ จุดอ่อนที่สำคัญ คือ ผลการดำเนินงานของภาครัฐซึ่งส่งผลกระทบต่อปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะความไว้วางใจที่มีของภาคสาธารณะต่อนักการเมือง

ในส่วนของความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง (Upper-middle-income group) ตามดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 67 จากจำนวน 148 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ดีขึ้นจากปีก่อน 7 อันดับ ปัจจัยบวกของประเทศไทย ได้แก่ ความสามารถในการซื้อโดยเฉพาะบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และสภาพแวดล้อมด้านโครงสร้างธุรกิจและนวัตกรรม ซึ่งปัจจัยต่างๆ นี้สามารถสนับสนุนความพร้อมทางเทคโนโลยี และส่งเสริมให้ศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยให้ดีขึ้น

และล่าสุดจากการรายงานดัชนีในด้านการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ (ICT Development Index: IDI) เมื่อช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2557 ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดระดับการพัฒนาและความเหลื่อมล้ำทางด้านเทคโนโลยี โดยมีดัชนีย่อยด้านความพร้อมในการเข้าถึง (ICT Readiness: Infrastructure, Access) ดัชนีย่อยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Use: intensity) และดัชนีย่อยทางด้านทักษะ (ICT capability: Skills) ในภาพรวมของประเทศ พบว่า ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้นจากปี 2556 ที่อยู่ในอันดับที่ 91 เลื่อนดีขึ้นมาอยู่อันดับที่ 81 จาก 166 ประเทศในปี 2557 โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญจากจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นหลัก

จากทั้งสามดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ ICT ประเทศไทยถือได้ว่าอยู่ในระดับปานกลางของกลุ่มประเทศอาเซียน แต่จากอันดับที่ดีขึ้นจากปีก่อนเมื่อเทียบกับอันดับของโลก ส่วนหนึ่งมาจากการใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเฉพาะบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบเคลื่อนที่ ซึ่งในปัจจุบัน กสทช. พยายามเร่งผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมให้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม โดยได้เตรียมการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุใหม่ และมีนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมบริการโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มความครอบคลุมขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ทั้งสถานีฐานเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และโครงข่ายสายเพื่อบริการอินเทอร์เน็ต ให้ผู้ใช้บริการได้เกิดความคุ้มค่าจากการลงทุน ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลด้านการแข่งขัน เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่ออัตราค่าบริการให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ในราคาที่เหมาะสมต่อไป

ส่วนที่สาม กล่าวถึง ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทยโดยจำแนกเป็น 3 บริการหลัก ดังนี้ บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Services) ในปัจจุบันผู้ใช้บริการทั่วไปให้ความสำคัญลดน้อยลง โดยบริการโทรศัพท์ประจำที่เข้าสู่จุดอิ่มตัวนับตั้งแต่ประมาณปี 2551 โดยประมาณการว่าเมื่อสิ้นปี 2557 จะอยู่ที่ 5.9 ล้านเลขหมาย ซึ่งยังมีแนวโน้มอัตราการเติบโตลดลงเรื่อยๆ และคาดการณ์ว่าในปี 2561 จำนวนผู้ใช้บริการอาจเหลือเพียง 4.4 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรจะอยู่ที่ประมาณ 5.90 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าสัดส่วนของค่าเฉลี่ยโลกประมาณครึ่งหนึ่ง จึงทำให้ผู้ให้บริการต่างระดับประคองและพยายามรักษาสถานตลาดของผู้ใช้บริการเดิม ควบคู่ไปกับการเพิ่มรายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบันที่ยังคงเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่เพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่าบริการทางเสียง ทั้งนี้ คาดว่าบริการโทรศัพท์ประจำที่ยังคงมีความสำคัญในฐานะของการเป็นโครงข่ายหลักของบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบประจำที่ ซึ่งสถานการณ์ของการลดลงอาจจะเข้าสู่ภาวะของจุดอิ่มตัวและจะคงที่ต่อไปได้ในระยะยาว

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services) เป็นบริการที่ได้รับความนิยมและแพร่หลาย ซึ่งยังมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลงหรือไม่เติบโตอย่างก้าวกระโดดดังเช่นอดีตที่ผ่านมาในระยะ 5-6 ปี โดยมีจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2556 อยู่ที่ 92.94 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 139.22 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ทั้งนี้ ประมาณการว่า เมื่อสิ้นปี 2557 จะมีผู้ลงทะเบียนใช้บริการเพิ่มขึ้นเป็น 100.87 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 150.55 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และประมาณการว่าเมื่อถึงปี 2561 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สูงถึง 131.26 ล้านเลขหมาย สำหรับตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่เป็นแนวโน้มค่อนข้างทรงตัว และการที่ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เติบโตอยู่ได้ผลส่วนหนึ่งจากแรงผลักดันให้มีการใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อชดเชยรายได้จากบริการทางเสียงที่ทรงตัวหรือลดลงในอนาคตและเป็นแนวโน้มของธุรกิจที่เกิดขึ้นทั่วโลก นอกจากนี้แนวโน้มในปี 2558 ธุรกิจบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีแนวโน้มที่จะเน้นการลงทุนเพื่อให้บริการ 4G บนคลื่นความถี่วิทยุเดิม และการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุใหม่

บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet Access Services) ปัจจุบันมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยยังมีค่าค่อนข้างอยู่ในระดับต่ำ โดยในปี 2556 อยู่ที่ 4.93 ล้านราย สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ 7.39 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 24.57 ครอบครัวที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อ 100 ครอบครัว อย่างไรก็ตาม ยังนับว่า อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อพิจารณาภาพรวมเปรียบเทียบกับระดับโลก ทั้งนี้ ประมาณการว่าปี 2561 จะมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ 7.57 ล้านราย หรืออยู่ที่ร้อยละ 11.17 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน โดยค่าสัดส่วนนั้นเพิ่มขึ้นได้ไม่มากนักในระยะเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เนื่องจากผู้ให้บริการให้ความสำคัญกับบริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น ด้วยความสะดวกในการติดต่อและสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

สารบัญ

สารบัญ	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	4
ส่วนที่ 1 ฐานทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน	11
• เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการพัฒนาเศรษฐกิจ	11
• ฐานทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียน	15
ส่วนที่ 2 กิจกรรมโทรคมนาคมกับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ	20
• ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น	20
• อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเชิงเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	27
• บทบาทของภาคการสื่อสารโทรคมนาคมกับการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน	31
• การติดตามและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี	38
ส่วนที่ 3 ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทย	44
• บริการโทรศัพท์ประจำที่	44
• โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่	48
• เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์ประจำที่ของไทยในเวทีโลก	54
• การประมาณการบริการโทรศัพท์ประจำที่	55
• บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	57
• โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	59
• เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยในเวทีโลก	67
• การประมาณการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	68
• บริการอินเทอร์เน็ต	70
• โครงสร้างตลาดบริการอินเทอร์เน็ต	75
• เปรียบเทียบบริการอินเทอร์เน็ตของไทยในเวทีโลก	77
• การประมาณการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	81
ตารางสรุปตัวชี้วัด	83
บรรณานุกรม	87

สารบัญภาพ

สารบัญ

หน้า

ภาพที่ 1	ฐานทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงภาคโทรคมนาคมของไทย	12
ภาพที่ 2	เปรียบเทียบ GDP (PPP) และ GDP (PPP) per Capita ปี 2556	16
ภาพที่ 3	ผลการจัดอันดับด้านปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements) ของประเทศไทยปี 2551-2558	22
ภาพที่ 4	ผลการจัดอันดับด้านปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ของประเทศไทยปี 2551-2558	23
ภาพที่ 5	ผลการจัดอันดับปัจจัยด้านนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) ของประเทศไทยปี 2551-2558	24
ภาพที่ 6	ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	27
ภาพที่ 7	เปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศตัวอย่างตามขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development)	30
ภาพที่ 8	อันดับดัชนีชี้วัดความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยปี 2546-2557	33
ภาพที่ 9	ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Upper-middle-income group) โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	33
ภาพที่ 10	การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของประเทศไทยใน NRI	34
ภาพที่ 11	เปรียบเทียบองค์ประกอบในการวัดความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม	36
ภาพที่ 12	กรอบแนวคิดของดัชนีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	39
ภาพที่ 13	ตัวชี้วัดของดัชนีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	40
ภาพที่ 14	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552-2557f	45
ภาพที่ 15	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกระหว่างเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล กับภูมิภาคปี 2552-2557f	45
ภาพที่ 16	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน ปี 2552-2557f	47
ภาพที่ 17	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2552-2557f	48
ภาพที่ 18	ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่รายพื้นที่ให้บริการและภาพรวมทั้งประเทศปี 2556	50
ภาพที่ 19	สถิติและแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยจำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2552-2556	51
ภาพที่ 20	สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average revenue per usage: ARPU) บริการโทรศัพท์ประจำที่ปี 2554-2556 รายไตรมาส	52
ภาพที่ 21	Fixed telephone lines per 100 inhabitants 2014	54
ภาพที่ 22	การพยากรณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่	56

ภาพที่ 23	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2551-2557f	58
ภาพที่ 24	สถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2546-2557f	58
ภาพที่ 25	สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid และ Post-paid	59
ภาพที่ 26	ส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid และ Post-paid ปี 2556	62
ภาพที่ 27	แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid, Post-paid และค่าเฉลี่ย (Blended) บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายไตรมาส ปี 2551-2556	63
ภาพที่ 28	สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนทั้งแบบ Pre-paid และ Post-paid ปี 2551-2556	64
ภาพที่ 29	อัตราค่าบริการเฉลี่ยต่อนาทีของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี 2552 – 2556	64
ภาพที่ 30	สัดส่วนมูลค่าการใช้บริการทางเสียงและบริการที่มีใช้เสียงของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี 2551-2556	65
ภาพที่ 31	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	66
ภาพที่ 32	Mobile subscriptions per 100 inhabitants 2014	67
ภาพที่ 33	การประมาณการแนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	69
ภาพที่ 34	การคาดการณ์มูลค่าตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ปี 2551-2561f	69
ภาพที่ 35	สัดส่วนการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปี 2553 – 2557f	71
ภาพที่ 36	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ในช่วงปี 2552-2557f	72
ภาพที่ 37	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากรและต่อครัวเรือน ปี 2552-2557f	73
ภาพที่ 38	จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ของประเทศไทยปี 2540-2556	74
ภาพที่ 39	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่ ในช่วงปี 2551-2556	75
ภาพที่ 40	ข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิธของประเทศไทยปี 2551-2556	76
ภาพที่ 41	ส่วนแบ่งตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปี 2551 - 2556	77
ภาพที่ 42	Fixed broadband subscriptions per 100 inhabitants 2014	78
ภาพที่ 43	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยโลกปี 2557	79
ภาพที่ 44	การพยากรณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	82

สารบัญตาราง

สารบัญ

หน้า

ตารางที่ 1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2556	15
ตารางที่ 2	ประชากร แรงงาน และอัตราการว่างงาน ปี 2556	17
ตารางที่ 3	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ปี 2556	18
ตารางที่ 4	ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของประเทศไทยปี 2550 - 2557	25
ตารางที่ 5	เปรียบเทียบระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศไทยกับประเทศตัวอย่าง ตามขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development)	29
ตารางที่ 6	ดัชนีชี้วัดความพร้อมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) ของประเทศไทยและต่างประเทศปี 2550-2557	36
ตารางที่ 7	ดัชนี IDI ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี 2556	41
ตารางที่ 8	สรุปอันดับการพัฒนา ICT ของประเทศไทยเชิงเปรียบเทียบ	42
ตารางที่ 9	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552-2557f	46
ตารางที่ 10	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยจำแนกตามผู้ให้บริการในแต่ละพื้นที่ ปี 2556	49
ตารางที่ 11	ผลการประมาณการจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ปี 2557-2561	55
ตารางที่ 12	ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2551-2556	60
ตารางที่ 13	ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Post-paid จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2551-2556	61
ตารางที่ 14	ผลการประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการ ปี 2557-2561	68
ตารางที่ 15	ผลการประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปี 2556-2561	81

ฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศ มีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการสื่อสารโทรคมนาคมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือกล่าวได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นหัวใจของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาสังคม โดยหากพิจารณาในเชิงเศรษฐกิจ การสื่อสารโทรคมนาคมเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขัน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน ทำให้โครงสร้างและรูปแบบการลงทุนในสาขาเศรษฐกิจต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นปัจจัยบวกที่ดีขึ้น สำหรับเชิงสังคม หากเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมแล้วจะแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ทางตรงอย่างชัดเจนในเรื่องการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนช่วยสร้างให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวางแพร่หลาย และการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเมื่อมีการผนวกประสิทธิภาพของการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เข้าด้วยกันกับระบบสื่อสารโทรคมนาคมอย่างเป็นองค์รวมแล้ว จะทำให้เกิดผลได้จากการพัฒนายิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ ดังจะเห็นได้จากประเทศต่างๆ ที่มีการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมมากขึ้นจนกระทั่งทำให้ทิศทางการพัฒนาระบบสื่อสารและโทรคมนาคมของโลกมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการ

ปรับตัวของทุกภาคส่วนอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เกิดผลสูงสุดในการเพิ่มระดับขีดความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญและบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง ฉะนั้น การอยู่กับที่หรือไม่มีวิวัฒนาการจนกระทั่งถึงการเสียโอกาสที่จะพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมอันทันสมัยและก้าวหน้าสำหรับกิจการสื่อสารโทรคมนาคม ก็อาจถือได้ว่าเป็นความล้าหลังและเสียโอกาสโดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ

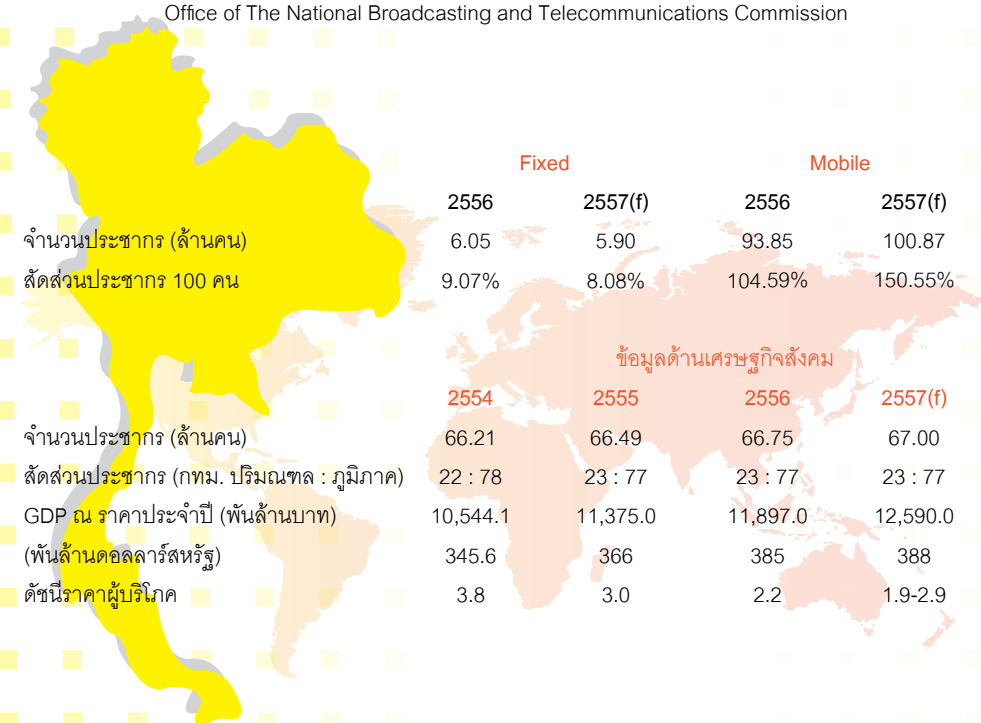
ในทางตรงกันข้าม การให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพไปอย่างล้าหน้า ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการมี การใช้ และการเข้าถึง นับได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การศึกษา ลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 ฐานะทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงภาคโทรคมนาคมของไทย

ข้อมูลกิจการโทรคมนาคมประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

Office of The National Broadcasting and Telecommunications Commission

หมายเหตุ: f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา 1. ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ทั้งปี 2556 และแนวโน้มปี 2557 . แถลงข่าว 17 กุมภาพันธ์ 2557. สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. ข้อมูลสถิติโทรคมนาคม. 2556. ส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม

สำหรับแนวโน้มปี 2558 เป็นต้นไป นานาประเทศรวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลที่ชาญฉลาดด้วยไอซีที เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่ยึดถือปฏิบัติ

ในระดับสากล นอกจากนี้ยังตระหนักถึงบทบาทของกิจการไอซีทีและการหลอมรวมเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงของชาติ

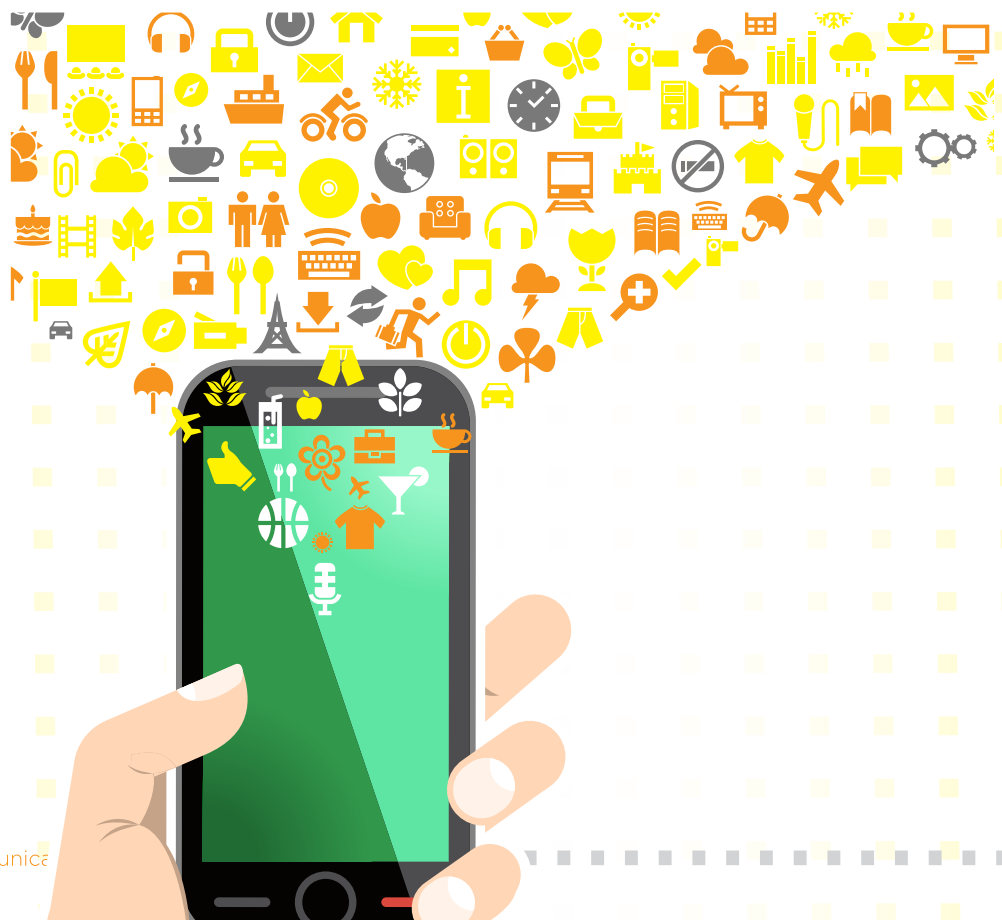
ทั้งนี้หลายประเทศเห็นว่าการดำเนินกิจการไอซีทีและการหลอมรวมเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล และเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ภายใต้สภาวะแวดล้อมด้านไอซีทีที่มีส่วนสนับสนุนนั้น จำเป็นต้องอาศัยการวางนโยบายด้านการกำกับดูแลที่เหมาะสม ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการประสานงานและการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคง จะต้องให้มีกลไกการพัฒนากระบวนการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัย กำหนดกลยุทธ์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ทั้งทางเศรษฐกิจและการลงทุน มีระบบและกลไกในการกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสู่ทุกภาคส่วนผ่านนโยบาย แผน และกลยุทธ์ มุ่งเน้นการพัฒนากิจการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเท่าทันทิศทางการพัฒนาระดับโลกที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในลักษณะของการเติบโตแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเวลาผ่านไปและนับวันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกิจการโทรคมนาคม (Telecommunications) และการแพร่ภาพกระจายเสียง (Broadcasting) จะยิ่งประสานกันเป็นหนึ่งเดียว หรือเข้าสู่ยุคการหลอมรวมสื่อดิจิทัล (Convergence) ที่จะมุ่งให้เกิดการตอบสนองความต้องการใช้บริการของผู้ใช้งานที่มีความหลากหลาย ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ภายใต้สภาวะแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรี ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านั้น ก็ยังคงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กับการคำนึงถึงกรอบการบริหารจัดการเพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อพฤติกรรมกรใช้บริการ ทั้งในเรื่องผลประโยชน์สังคม คุณธรรม จริยธรรม ในอันที่จะให้เกิดผลในเชิงส่งเสริมพฤติกรรมทางบวกทั้งในรูปของการรับรู้ข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถระหว่างกันและกัน เป็นต้น โดยจะขึ้นอยู่กับนโยบายซึ่งนำการส่งเสริมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่ต้องการให้เข้าถึงผู้ใช้บริการในทุกภาคส่วน ครอบคลุมพื้นที่ด้วยอัตราค่าบริการที่เหมาะสม เป็นธรรม และผู้ใช้บริการได้ประโยชน์จากบริการที่มีคุณภาพ ทุกภาคส่วนมีการใช้งานอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจอันดี ตระหนักรู้อย่างเท่าทันสิทธิและหน้าที่ รักษาประโยชน์ของตนเอง

นอกจากปี 2558 ที่หลายประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลที่ชาญฉลาดด้วยไอซีทีแล้ว ประเทศในกลุ่มอาเซียนก็จะดำเนินการเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียนด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วที่ประชาคมอาเซียนมี 3 เสาหลัก ประกอบไปด้วย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งเดิมทีในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อปี 2546 ประเทศ

อินโดนีเซีย ได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ขึ้นก่อนภายในปี 2563 โดยอาเซียนได้ทำพิมพ์เขียวในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) มียุทธศาสตร์สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน และการเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ต่อมาได้มีการเลื่อนกำหนดระยะเวลาจัดตั้ง AEC ให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558

อย่างไรก็ตาม การร่วมมือทางเศรษฐกิจลักษณะดังกล่าวที่ดูเหมือนจะเป็นประโยชน์ก็ย่อมมีโทษแฝงอยู่ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น เกษตรกรไทยอาจต้องประสบปัญหาเมื่อสินค้าเกษตรบางชนิดจะถูกตีตลาดโดยสินค้าราคาถูกกว่าซึ่งนำเข้าอย่างเสรี แรงงานฝีมือของไทยจะไหลออกไปทำงานต่างประเทศเพื่อรับค่าจ้างที่สูงกว่า ส่วนแรงงานค่าจ้างต่ำจากเพื่อนบ้านจะไหลเข้ามาแย่งงานกับแรงงานชาวไทย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับประชาชนทุกคน และผู้วางนโยบายมีข้อมูลรองรับจึงจะสามารถปรับตัวเตรียมรับมือกับสถานการณ์การเปิดเสรีในหลายๆ ด้านที่กำลังจะมาถึงในปีหน้านี้ นอกจากนี้ อีกประเด็นหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลและระบบสารสนเทศระหว่างประเทศในกลุ่มความร่วมมืออาเซียนเอง ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนจะกลายเป็นเหยื่อของประเทศที่ร่ำรวยกว่า และเสียเปรียบในการปรับตัว ในขณะที่เดียวกันประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนก็ยังคงอาจเป็นภาระให้กับประเทศอื่นๆ ในกลุ่มที่ต้องคอยให้ความช่วยเหลือเพื่อไม่ให้หลุดกันลุ่มไปทั้งกลุ่มด้วย

ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ในรายงานฉบับนี้ได้รวบรวมตัวเลขทางสถิติที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่า ประเทศใดมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและมีแนวโน้มที่จะได้เปรียบจากการเปิดเสรีของ AEC อีกทั้งได้แสดงตัวเลขของปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ที่ภายหลังการเปิดเสรีมีแนวโน้มที่จะเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังประเทศที่มีฐานะมั่งคั่งมากขึ้น

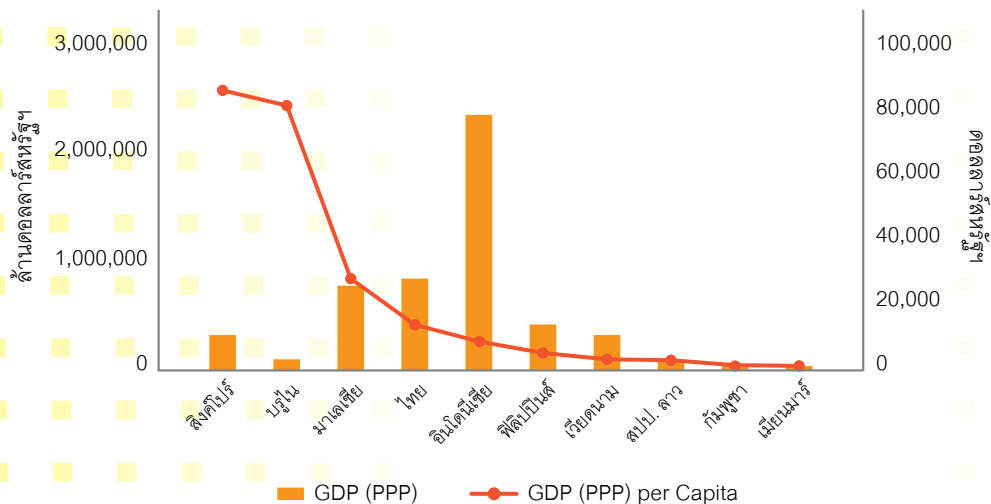
ตารางที่ 1 : ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2556

ประเทศ	GDP (ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ)	GDP (PPP) (ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ)	GDP (PPP) ต่อหัวประชากร (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	Growth rate (ร้อยละ)
สิงคโปร์	297,941	425,155	78,744	3.9
บรูไน	16,111	29,980	71,759	-1.8
มาเลเซีย	312,435	692,335	23,298	4.7
ไทย	387,252	964,282	14,390	1.8
อินโดนีเซีย	868,346	2,388,413	9,559	5.8
ฟิลิปปินส์	272,017	642,764	6,533	7.2
เวียดนาม	171,392	474,845	5,293	5.4
สปป. ลาว	11,141	32,576	4,812	8.1
กัมพูชา	15,250	46,039	3,042	7.5
เมียนมาร์* (2555)	5,316	6,990	1,324	6.3

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2557

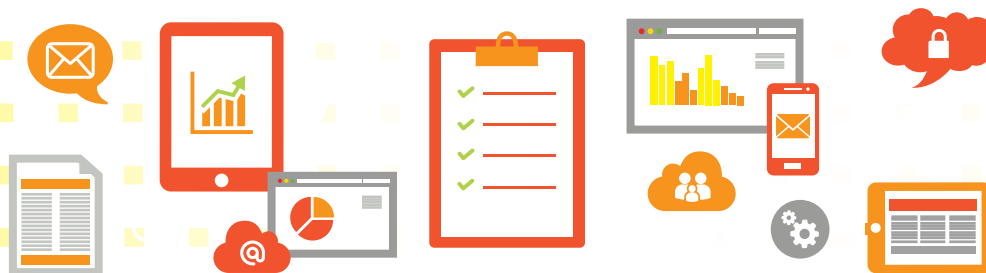
* ที่มาจาก www.tradingeconomics.com

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบ GDP (PPP) และ GDP (PPP) per Capita ปี 2556

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2557

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่า แม้ประเทศอินโดนีเซียที่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ติด 1 ในกลุ่มประเทศจี 20 ของโลก มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศซึ่งปรับความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อแล้ว (GDP purchasing power parity : PPP) สูงกว่า 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่หากเมื่อนำมาคำนวณต่อหัวประชากรแล้ว พบว่า มีรายได้ต่อหัวอยู่ในอันดับที่ 5 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ในขณะที่ประชากรชาวสิงคโปร์มีอำนาจในการซื้อสูงสุดของ 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียน คือ รายละ 78,744 ดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ ประชากรชาวบรูไนที่มีรายได้ต่อหัวสูงถึง 71,759 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งทั้งสองประเทศถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงสุดเป็นอันดับที่ 4 และ 5 ของโลก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 : ประชากร แรงงาน และอัตราการว่างงาน ปี 2556

ประเทศ	จำนวนประชากร (ล้านคน)	กำลังแรงงาน (ล้านคน) (2555)	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)
สิงคโปร์	5.40	3.02	1.60
บรูไน	0.42	0.2	2.60 (2554)
มาเลเซีย	29.72	12.72	3.20
ไทย	67.01	39.42	0.70
อินโดนีเซีย	249.87	118.38	5.70
ฟิลิปปินส์	98.39	41.28	7.50
เวียดนาม	89.71	52.86	1.90
สปป. ลาว	6.77	3.32	1.30 (2555)
กัมพูชา	15.13	8.43	0.30
เมียนมาร์	53.26	33.3	4.10 (2555)

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2557

ปัจจัยทางด้านทรัพยากรมนุษย์ จะพบว่า ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรที่เกิน 200 ล้านคน และมีกำลังแรงงานที่เกินกว่า 100 ล้านคน ซึ่งแตกต่างกับประเทศบรูไนที่มีกำลังแรงงานเพียง 2 แสนคนเท่านั้น และมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งว่าหลังเปิดเสรี อาจมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างประเทศจำนวนมากจะทะลักเข้าสู่ประเทศที่มีจำนวนกำลังแรงงานน้อยและมีรายได้ต่อหัวสูง เช่น ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย สำหรับประเทศไทยของเรา แม้มีจำนวนประชากรน้อยกว่าประเทศฟิลิปปินส์ แต่อัตราการว่างงานของประเทศไทยที่ต่ำมากจนติดอันดับต้นๆ ของโลก ทำให้เรามีกำลังแรงงานใกล้เคียงกับประเทศฟิลิปปินส์

ตารางที่ 3 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
ปี 2556

ประเทศ	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (ร้อยละ)	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	สกุลเงิน	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (หน่วย/ดอลลาร์สหรัฐฯ)
สิงคโปร์	5.2	2.4	ดอลลาร์สิงคโปร์ (SGD)	1.25
บรูไน	8.9	0.4	ดอลลาร์บรูไน (BND)	1.25
มาเลเซีย	4.7	2.1	ริงกิต (MYR)	3.15
ไทย	4.1	2.2	บาท (THB)	30.73
อินโดนีเซีย	7.0	6.4	รูเปียห์ (IDR)	10,461.24
ฟิลิปปินส์	3.7	3.0	เปโซ (PHP)	42.45
เวียดนาม	5.4	6.6	ด่ง (VND)	20,933.42
สปป. ลาว	n/a	6.4	กีบ (LAK)	7,860.00
กัมพูชา	n/a	2.9	เรียลกัมพูชา (KHR)	4,027.25
เมียนมาร์	n/a	5.5	จ๊าด (MMK)	933.57

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2557

อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือสำคัญของธนาคารกลางประเทศต่างๆ ในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตของประเทศ นอกจากนั้นอัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยสำคัญในการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม จากตารางที่ 3 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 3.5 – 5.5 มีเพียงประเทศอินโดนีเซียและบรูไนเท่านั้นที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูง

สำหรับนโยบายการเงินจะสะท้อนผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Discount Rate) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ธนาคารกลางของแต่ละประเทศใช้ส่งสัญญาณนโยบายการเงินไปยังธนาคารพาณิชย์ และใช้ควบคุมอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราเงินเฟ้อของทั้ง 10 ประเทศ จะพบว่า ประเทศเวียดนามและอินโดนีเซียมี

อัตราเงินเฟ้อสูงกว่าประเทศอื่นทั้งในภูมิภาคเดียวกัน จำเป็นต้องเฝ้าระวังปัญหาอัตราเงินเฟ้อสูงร่วมด้วย เนื่องจากมักจะประสบกับสภาวะคล้ายกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเงินเฟ้อของแต่ละประเทศในภูมิภาคเดียวกันมักเคลื่อนไหวไปด้วยกัน เพราะในช่วงที่ผ่านมานอกจากการค้าขายระหว่างประเทศร่วมกัน รวมถึงยังคงใช้ปัจจัยการผลิตซื้อขายในตลาดโลกเหมือนกัน

เมื่อเปรียบเทียบและจัดกลุ่มประเทศในอาเซียนจากข้อมูลทั้งหมด สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและก้าวข้ามไปแข่งขันกับประเทศอื่นในระดับสากล ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียมีความพร้อมและมีโอกาสจะได้เปรียบอย่างสูงในการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มต่อมา คือ ประเทศอินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง สามารถได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีได้ แต่ควรดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการเปิดเสรีและสร้างความรู้ให้กับประชาชน และควรสร้างโอกาสในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม สำหรับกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ กัมพูชา และ สปป.ลาว ประเทศในกลุ่มนี้โดยเฉพาะประเทศเมียนมาร์ซึ่งกำลังจะเปิดประเทศครั้งใหม่ มีโอกาสอย่างสูงที่จะมีเงินทุนเคลื่อนย้ายเสรีและเกิดการลงทุนมากขึ้น

แม้ว่าจะมีภูมิภาคใกล้เคียงกัน แต่ด้วยความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ กลับสร้างความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ได้ถึง 3 กลุ่ม หลายปัญหายังต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่อง AEC ให้กับประชาชนทุกคน จึงจะสามารถปรับตัวเตรียมรับกับสถานการณ์การเปิดเสรีในหลายๆ ด้าน อีกทั้งประเด็นความเหลื่อมล้ำหลายประเทศที่มีฐานะปานกลางและยากจน ก็จำเป็นต้องเร่งผลักดันและพัฒนาตนเอง เพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบหรือถูกดั่งทรัพยากรที่มีค่าไปยังประเทศที่มั่งคั่ง

สำหรับประเทศไทยของเรา มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางพอจะระดับประคองได้ยังสามารถสร้างและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มีความพร้อม ขยายโอกาส และกระจายไปยังพื้นที่ห่างไกล ลดความเหลื่อมล้ำของผู้อาศัยระหว่างเมืองและชนบท หรือแม้แต่การสนับสนุนสร้างการแข่งขันให้ผู้ประกอบการของไทยที่มีศักยภาพพัฒนา สามารถแข่งขันได้กับผู้ประกอบการประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ก็เป็นอีกทางที่สามารถผลักดันให้ประเทศของเราเองได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรี AEC ต่อไป

กิจการโทรคมนาคมกับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF)¹ ได้มีการจัดอันดับของประเทศต่างๆ ทั่วโลกตามระดับขีดความสามารถในการแข่งขันจากดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดที่ประเมิน 119 ตัวชี้วัด จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirements) ซึ่งวัดใน 4 ด้าน ได้แก่ สถาบัน (Institutions) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment) การสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้ รวม 45 ตัวชี้วัด

2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ซึ่งวัดใน 6 ด้าน ได้แก่ การศึกษาและการฝึกอบรมระดับสูง (Higher education and training) ความมีประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ความมีประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) และขนาดตลาด (Market size) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้ รวม 58 ตัวชี้วัด

3. ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) ซึ่งวัดใน 2 ด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้รวม 16 ตัวชี้วัด

จากเกณฑ์ชี้วัดทั้งสิ้น 119 ตัวชี้วัด ดังกล่าวข้างต้น หากพิจารณาตามปัจจัยหลัก 3 กลุ่ม ตามที่ WEF นำมาใช้ในการคำนวณและจัดระดับความสามารถในการแข่งขันของแต่ละ

¹ World Economic Forum มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และดำเนินการเพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกมาแล้วกว่า 30 ปี ด้วยโดยดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI)

ประเทศนั้น ได้คำนึงถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development) ของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ จะกำหนดน้ำหนักสำหรับการประเมินจากระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นต่อประชากร (GDP per capita) เพื่อแบ่งประเทศต่างๆ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Factor driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita น้อยกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

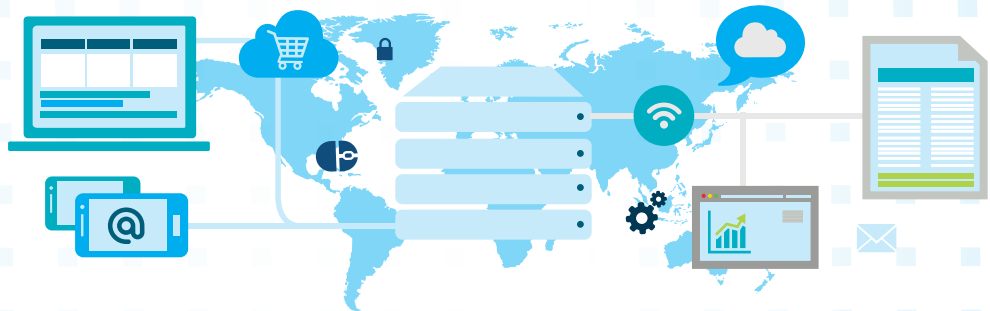
กลุ่มที่ 2 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita 3,000-8,999 ดอลลาร์สหรัฐฯ

กลุ่มที่ 3 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยนวัตกรรม (Innovation driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita มากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

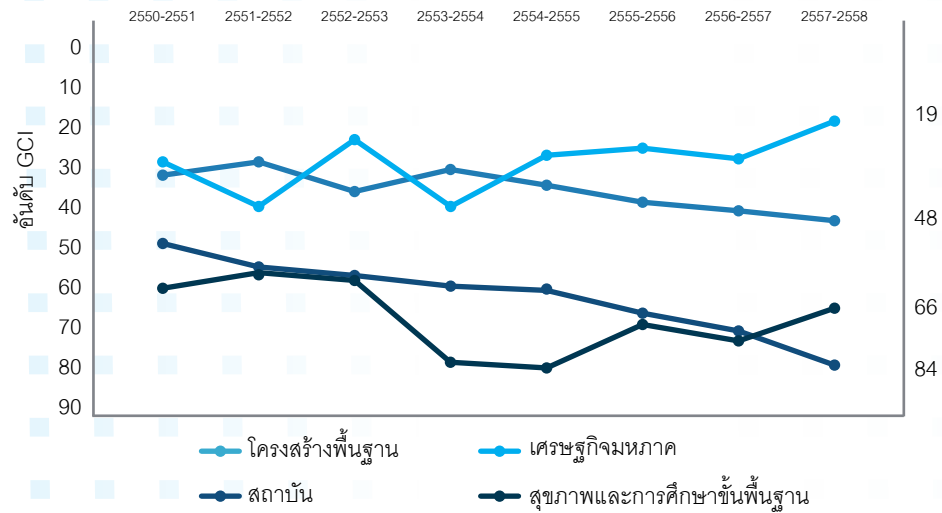
ทั้งนี้ หาก GDP per capita อยู่ในระหว่างช่วงของแต่ละกลุ่มจะเรียกว่า “ประเทศที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน (In transition)”

สำหรับรายงานของ WEF ฉบับล่าสุด ปี 2557-2558 เผยแพร่เมื่อวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. นั้น ปรากฏว่า ไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น 6 อันดับ จากอันดับที่ 37 เมื่อปี 2556-2557 เลื่อนขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 31 จำแนกตามกลุ่มปัจจัยต่างๆ (ตามตารางที่ 1) ซึ่งในแต่ละกลุ่มปัจจัยย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน ประเมินในภาพรวมดีขึ้น 9 อันดับจากอันดับที่ 49 เลื่อนขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 40 ซึ่งวิเคราะห์ว่า เป็นผลจากสัญญาณการเลื่อนที่ดีขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุนในส่วนของประเมินด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีสัญญาณเลื่อนดีขึ้นถึง 12 อันดับซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก การสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐานเลื่อนดีขึ้น 15 อันดับแต่ยังคงค่อนข้างใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ในขณะที่ด้านสถาบันลดลง 6 อันดับและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย และด้านโครงสร้างพื้นฐานมีอันดับที่ลดลงเล็กน้อยแต่ยังถือว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมปัจจัยต่างๆ ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) แสดงได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผลการจัดอันดับด้านปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements)
ของประเทศไทยปี 2551-2558

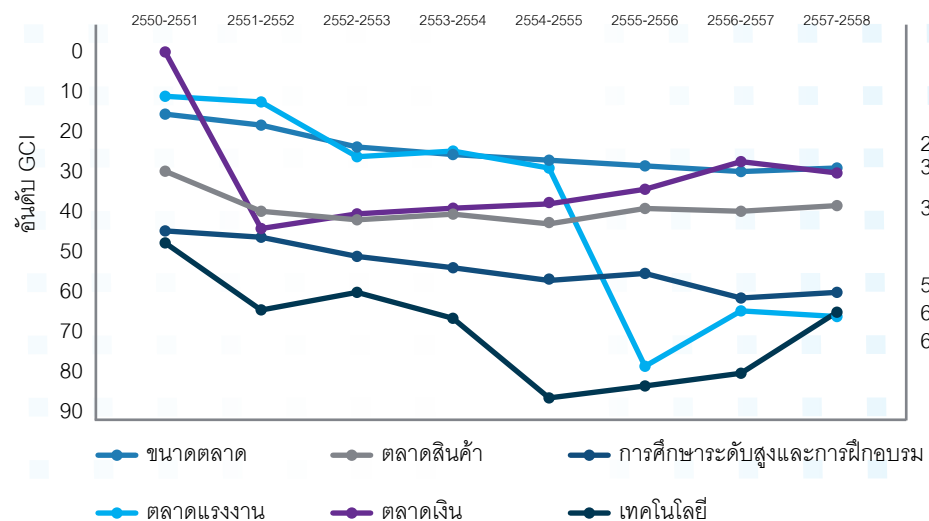

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) เลื่อนดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับที่ 40 เลื่อนขึ้นมาเป็นอันดับที่ 39 ซึ่งเป็นผลมาจากอันดับความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีดีขึ้นที่เลื่อนดีขึ้นถึง 13 อันดับ การศึกษาระดับสูงและการฝึกอบรมเลื่อนดีขึ้นถึง 7 อันดับ และประสิทธิภาพของตลาดสินค้าเลื่อนดีขึ้น 4 อันดับ ในขณะที่ประสิทธิภาพของตลาดแรงงานและการพัฒนาของตลาดเงินมีอันดับที่ลดลง และขนาดตลาดคงที่ระดับเดิม แต่ในภาพรวมแล้วยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ย ดังภาพที่ 4

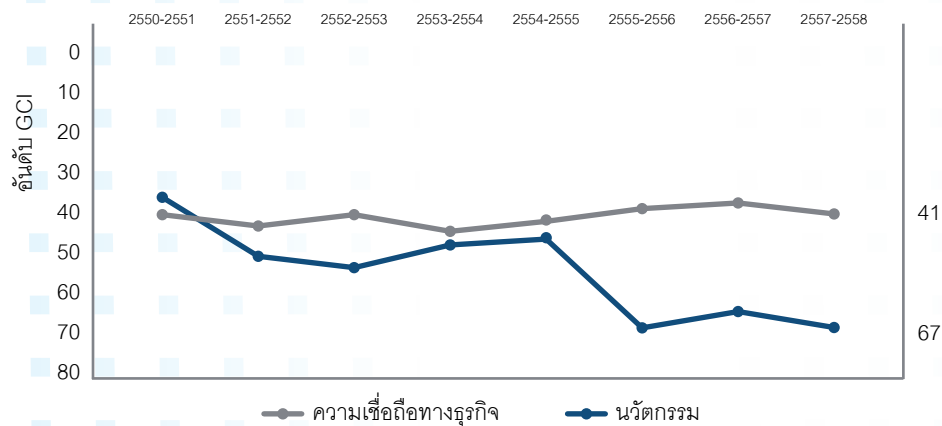
ภาพที่ 4 ผลการจัดอันดับด้านปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ของประเทศไทยปี 2551-2558

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

3. ปัจจัยทางนวัตกรรมและศักยภาพ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) นั้น ไทยถูกปรับลดลง 2 อันดับ จากอันดับที่ 52 มาอยู่ในอันดับที่ 54 ซึ่งเป็นการถูกปรับอันดับลดลงทั้งปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ ด้านละ 1 อันดับ ซึ่งในภาพรวมแล้วยังคงใกล้เคียงและสูงกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ผลการจัดอันดับปัจจัยด้านนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ
(Business sophistication and innovation) ของประเทศไทยปี 2551-2558

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

สรุปดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI)
ของประเทศไทยปี 2550-2557 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน
(Global Competitiveness Index: GCI)
ของประเทศไทยปี 2550 - 2557

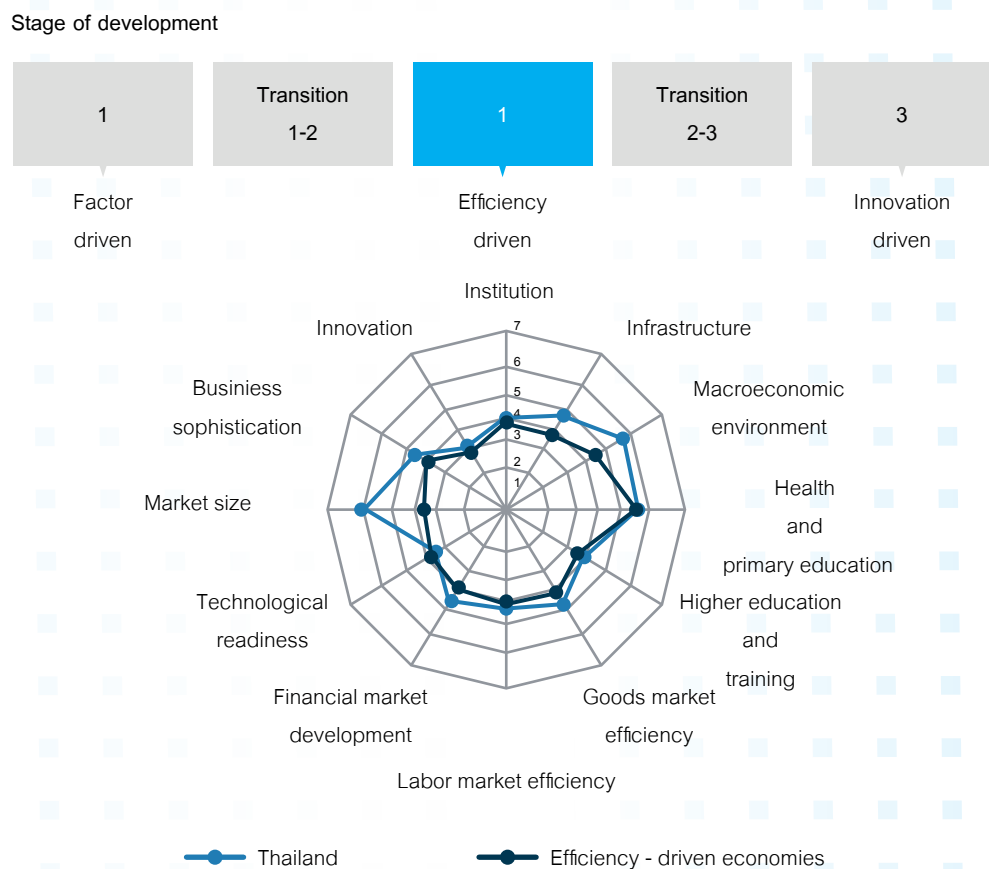
ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย	2550- 2551	2551- 2552	2552- 2553	2553- 2554	2554- 2555	2555- 2556	2556- 2557	2557- 2558
จำนวนประเทศที่สำรวจ	131	134	133	133	142	144	148	144
ดัชนีอันดับความสามารถในการแข่งขัน (GCI)	28	34	36	38	39	38	37	31
1. กลุ่มปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements)	40	43	43	48	46	45	49	40
1.1 สถาบัน (Institutions)	47	57	60	64	67	77	78	84
1.2 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	30	29	40	35	42	46	47	48
1.3 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment)	27	41	22	46	28	27	31	19
1.4 การสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education)	63	58	61	80	83	78	81	66
2. กลุ่มปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers)	29	36	40	39	43	47	40	39
2.1 การศึกษาระดับสูงและการฝึกอบรม (Higher education and training)	44	51	54	59	62	60	66	59

ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย	2550- 2551	2551- 2552	2552- 2553	2553- 2554	2554- 2555	2555- 2556	2556- 2557	2557- 2558
2.2 ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency)	34	46	44	41	42	37	34	30
2.3 ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency)	11	13	25	24	30	76	62	66
2.4 การพัฒนาของตลาดการเงิน (Financial market development)	-	49	49	51	50	43	32	34
2.5 ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness)	45	66	63	68	84	84	78	65
2.6 ขนาดตลาด (Market size)	17	21	21	23	22	22	22	22
3. กลุ่มปัจจัยด้านนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญ (Innovation and sophistication Factors)	39	46	47	49	51	55	52	54
3.1 ศักยภาพและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business Sophistication)	40	46	43	48	47	46	40	41
3.2 นวัตกรรม (Innovation)	36	54	57	52	54	68	66	67

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในเชิงเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ภาพที่ 6 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของ
กลุ่มประเทศที่มีการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven)
โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

การที่ประเทศไทยได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) ดังภาพที่ 6 แสดงถึงระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในหลายปัจจัยนั้น อยู่ในอันดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในกลุ่มเดียวกัน โดยดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ถือได้ว่าเป็นจุดแข็งของประเทศไทยในปีนี้ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการควบคุมการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อต่อปีนั้นประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 1 จากเดิมอันดับที่ 52 ขนาดของตลาด และความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรายการ

ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐหรือเอกชนเป็นส่วนใหญ่ และค่อนข้างเป็นจุดแข็งอย่างมากในเรื่องสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค แต่ยังมีประเด็นจุดอ่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สะท้อนออกมาในส่วนของผลการดำเนินงานของภาครัฐซึ่งส่งผลกระทบต่อปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะในด้านสถาบัน เช่น ความไว้วางใจที่มีของภาคสาธารณะต่อนักการเมือง โดยประเมินว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินธุรกิจมากที่สุดคือปัญหาการคอร์รัปชัน การใช้ความรุนแรงทางการเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนธุรกิจ การใช้จ่ายเงินภาครัฐที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ความเชื่อถือได้ต่อบริการของตำรวจ รวมไปถึงที่กำลังตกเป็นประเด็นสำคัญและส่งผลกระทบต่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ตัวชี้วัดเฉพาะคุณภาพระบบการศึกษาที่ถูกลดอันดับลงถึง 9 อันดับ จากอันดับที่ 78 ลงไปเป็นอันดับที่ 87 ซึ่งหากพิจารณาเฉพาะในอาเซียนแล้วไทยอยู่ในลำดับที่ 7 ซึ่งต่ำกว่าลาว ในขณะที่คุณภาพของระบบอุดมศึกษาอยู่ในลำดับที่ 8 ต่ำกว่าทั้งลาวและกัมพูชา ซึ่งส่งผลให้ไทยจะต้องเร่งปฏิรูประบบการศึกษาโดยเร่งด่วน

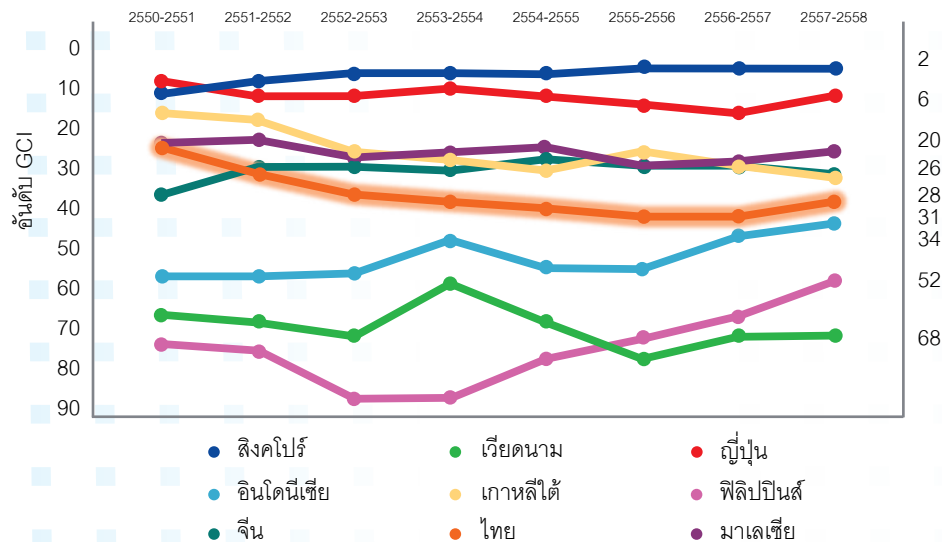

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศไทยกับประเทศตัวอย่างตามขั้นตอนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development)

ขั้น พัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development)	ประเทศ	อันดับความสามารถในการแข่งขัน (GCI)							
		2550- 2551	2551- 2552	2552- 2553	2553- 2554	2554- 2555	2555- 2556	2556- 2557	2557- 2558
จำนวนประเทศที่สำรวจ		131	134	133	139	142	144	148	144
กลุ่มที่ 3 ประเทศที่ขับเคลื่อนการแข่งขัน ด้วยนวัตกรรม (Innovation-Driven)	สิงคโปร์	7	5	3	3	2	2	2	2
	ญี่ปุ่น	8	9	8	6	9	10	9	6
	เกาหลีใต้	11	13	19	22	24	19	25	26
	มาเลเซีย*	21	21	24	26	21	25	24	20
กลุ่มที่ 2 การแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการ ลงทุน (Efficiency-Driven)	จีน	34	30	29	27	26	29	29	28
	ไทย	28	34	36	38	39	38	37	31
	อินโดนีเซีย	54	55	54	44	46	50	38	34
	ฟิลิปปินส์*	71	71	87	85	75	65	59	52
กลุ่มที่ 1 การแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Factor-Driven)	เวียดนาม	68	70	75	59	65	75	70	68

หมายเหตุ : * มาเลเซีย กำลังเปลี่ยนผ่านไปยังกลุ่มที่ 3 ฟิลิปปินส์ กำลังเปลี่ยนผ่านไปยังกลุ่มที่ 2
ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศตัวอย่างตามขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development)

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014-2015

จากตารางที่ 5 และภาพที่ 7 พบว่า ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยปี 2557 - 2558 อยู่ในอันดับที่ 31 ซึ่งเป็นอันดับที่ค่อยๆ ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2554 - 2555 ที่ตกต่ำลงไปอยู่ในอันดับที่ 39 จากที่เคยครองอันดับที่ 28 เมื่อปี 2550 - 2551 แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย สำหรับประเทศในกลุ่มที่มีการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency-Driven) พบว่า เป็นอันดับที่ต่ำกว่ามาเลเซียพอสมควร และมาเลเซียกำลังจะเปลี่ยนผ่านไปสู่กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยนวัตกรรม (Innovation-Driven) ในขณะที่ จีน มีศักยภาพในการแข่งขันที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในระยะเวลาเกือบ 10 ปี ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบปัจจุบันอยู่ในอันดับที่ 28 เช่นเดียวกันกับประเทศอินโดนีเซียจากอันดับที่ 54 ในปี 2549 มาอยู่ที่อันดับที่ 34 ไกลเคียงกับไทยในปี

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกลุ่มประเทศที่มีการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Factor-Driven) คือ เวียดนาม และฟิลิปปินส์ เมื่อสังเกตให้ดีจะพบว่า ทั้ง 2 ประเทศในกลุ่มประเทศที่มีการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐานนี้ เริ่มมีพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และหากสามารถพัฒนาขึ้นมาอยู่ในกลุ่มที่สูงขึ้นเช่นเดียวกับประเทศไทยได้ ในขณะที่ยังคงที่หรือไม่มีการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น ในอนาคตอันใกล้ ก็อาจนำไปสู่การถูกลดตำแหน่งอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันได้ ฉะนั้น แนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยพัฒนาได้อย่างเห็นผลชัดเจนและรวดเร็วในขณะนี้ ก็คงต้องนำทิศทางการพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาทักษะการเทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร กิจกรรมโทรคมนาคมเข้ามาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างจริงจัง และให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปรับปรุงการทำงานและ สอดแทรกเข้าไปในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยเสริม ประสิทธิภาพ เพื่อประสิทธิผลสูงสุดในการก่อให้เกิดนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเฉพาะในดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องทางด้านกิจกรรมโทรคมนาคม ใน GCI แล้วพบว่า มีการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ กลุ่มปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements) ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) มีดัชนีชี้วัดทางด้านกิจกรรม โทรคมนาคม ได้แก่ สัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน ได้รับการ จัดอันดับที่ดีขึ้นจากอันดับที่ 49 เมื่อปี 2556 – 2557 มาเป็นอันดับที่ 34 ในปีนี้ ซึ่งเป็นไปตาม พื้นฐานข้อมูลสถิติของสำนักงาน กสทช. ที่พบว่าสัดส่วนดังกล่าวของประเทศไทยมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ในขณะที่ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ ที่มีแนวโน้มของการลดลง อย่างชัดเจนทั้งจำนวนและสัดส่วนต่อประชากร 100 คน อันเป็นไปตามวัฏจักรของบริการและ แนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลก แต่ยังคงได้รับการจัดอันดับที่ดีขึ้นถึง 5 อันดับ จากอันดับที่ 96 ขึ้นมา เป็นอันดับที่ 91 ซึ่งวิเคราะห์ว่าการลดลงดังกล่าวเป็นการลดลงที่ชะลอตัวกว่าประเทศคู่เทียบ สังเกตได้จากดัชนีชี้วัด กลุ่มปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ทางด้าน ความพร้อมทางเทคโนโลยี (Technological readiness) ในเรื่องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่ ได้รับการจัดอันดับที่ดีขึ้น 3 อันดับ จากอันดับที่ 75 ขึ้นมาเป็นอันดับที่ 72 แต่ประเด็นที่ค่อนข้างจะเป็นการปรับตัวอย่างยิ่ง จากเดิมที่อยู่ในอันดับ ที่ 131 เมื่อปี 2556 – 2557 แต่ทว่าในปีนี้อันดับดีขึ้นมาเกือบ 100 อันดับ โดยมาอยู่ในอันดับที่ 38 ของโลก นั่นคือ สัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการบรอดแบนด์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งประเด็นนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นผลมาจากการประมูลและอนุญาต ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่บนย่านความถี่ 2.1 GHz. หรือ 3G ที่เข้ามากระตุ้นตลาดและ การใช้งานในภาคบริการนี้ที่เพิ่มขึ้น

บทบาทของภาคการสื่อสารโทรคมนาคมกับการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ด้วยความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความสำคัญต่อ ศักยภาพในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ WEF มีการรายงานควบคู่กับการจัดทำ GCI อีกดัชนี หนึ่งเรียกว่า “ดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI)” เป็นดัชนีซึ่งวัดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ระดับการใช้ประโยชน์จาก ICT และผลกระทบในแต่ละประเทศ ซึ่งจัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี

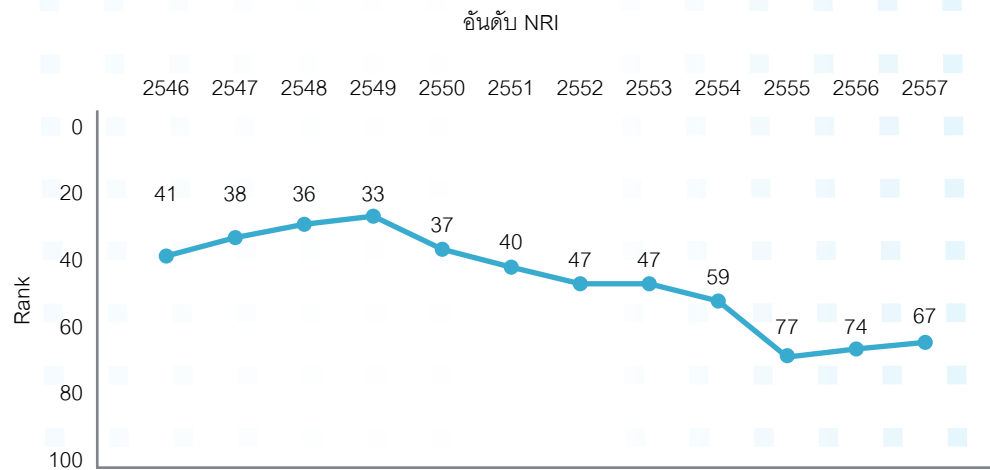
โดย The World Economic Forum (WEF) NRI มีตัวชี้วัดครอบคลุมในหลายด้าน ประกอบด้วย ตัวแปรทั้งหมด 54 ตัวแปร นำมาสร้างดัชนีย่อยทั้งหมด 4 ด้าน โดยแบ่งออกเป็น 10 เสาหลัก (pillars) ดังนี้

- (1) สภาพแวดล้อม (Environment sub-index)
  - Pillar ที่ 1: สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎระเบียบ (Political and regulatory environment)
  - Pillar ที่ 2: สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและนวัตกรรมใหม่ (Business and innovation environment)
- (2) ความพร้อม (Readiness sub-index)
  - Pillar ที่ 3: โครงสร้างพื้นฐานและเนื้อหาดิจิทัล (Infrastructure and digital content)
  - Pillar ที่ 4: ราคาที่เหมาะสมของค่าบริการ (Affordability)
  - Pillar ที่ 5: ทักษะ (Skills)
- (3) การใช้งาน (Usage sub-index)
  - Pillar ที่ 6: การใช้งานส่วนบุคคล (Individual usage)
  - Pillar ที่ 7: การใช้งานในภาคธุรกิจ (Business usage)
  - Pillar ที่ 8: การใช้งานโดยภาครัฐ (Government usage)
- (4) ผลกระทบ (Impact sub-index)
  - Pillar ที่ 9: ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Economic impacts)
  - Pillar ที่ 10: ผลกระทบทางสังคม (Social impacts)

WEF ร่วมกับ INSEAD ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาธุรกิจชั้นนำของฝรั่งเศส ได้ตีพิมพ์ผลการคำนวณดัชนีของแต่ละประเทศทั่วโลก จำนวน 148 ประเทศ และการจัดอันดับความพร้อมโดยใช้ NRI ผ่าน The Global Information Technology Report (GITR) เป็นประจำทุกปี โดย NRI ถือเป็นดัชนีที่วัดทั้งสภาพความพร้อม สภาพแวดล้อม การใช้ประโยชน์และผลกระทบในด้าน ICT เพียงดัชนีเดียวที่มีการจัดทำขึ้นและรายงานผลการจัดอันดับเป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี 2545

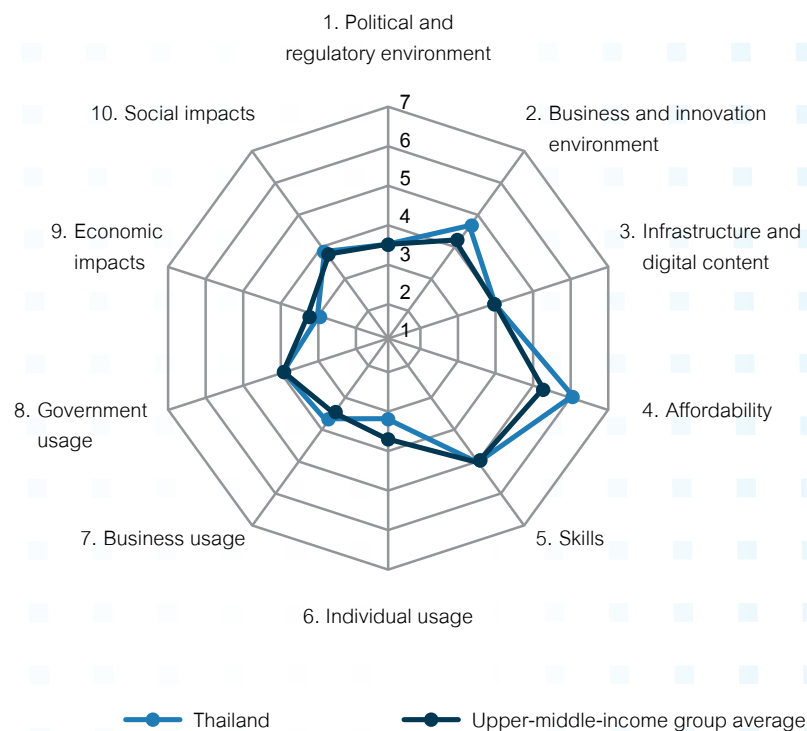
ในปี 2557 WEF รายงานผลดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ NRI โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 67 จากจำนวน 148 ประเทศทั่วโลก เป็นอันดับดีขึ้นจากปีก่อน 7 อันดับ อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์ในรายละเอียดของ NRI แล้วพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและอาจเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงแนวนโยบายด้าน ICT ของประเทศได้ อย่างน้อยจากพื้นฐานปัจจัยที่เป็นปัญหาที่แท้จริงของประเทศด้าน ICT กล่าวคือนับตั้งแต่ WEF ได้จัดทำ NRI เมื่อปี 2546 จนกระทั่งปี 2555-2556 ประเทศไทยมีการพัฒนาดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนี้

ภาพที่ 8 อันดับดัชนีชี้วัดความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ของประเทศไทย ปี 2546-2557

ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2014

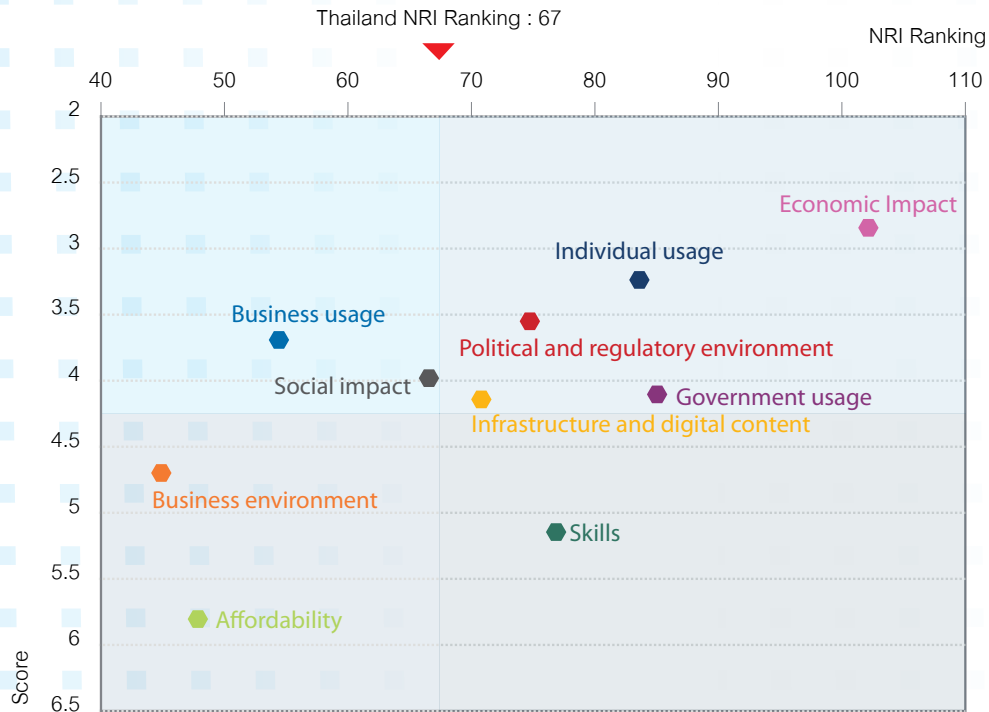
ภาพที่ 9 ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Upper-middle-income group)
โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2014

จากภาพที่ 8 และภาพที่ 9 เห็นได้ว่า ระหว่างปี 2546-2548 NRI ของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ต่อมาในปี 2549-2555 แนวโน้ม NRI ของประเทศไทยกลับลดลง ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจมาจาก 2 สาเหตุคือ การพัฒนาที่ลดลงหรือการพัฒนาที่ช้ากว่าประเทศอื่น หรืออัตราความก้าวหน้าอยู่ในระดับต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ โดยสาเหตุแรกไม่น่าจะเป็นสมมติฐานที่เป็นจริงได้เนื่องจากระดับการพัฒนาทางเทคโนโลยีของประเทศต่างๆ โดยปกติแล้วไม่เกิดการถดถอยลงในโลกของความเป็นจริงในสภาวะปกติ แต่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ทดแทนเทคโนโลยีเดิมต่อเนื่อง ในสมมติฐานที่สองคือ ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ช้ากว่าการพัฒนาทางเทคโนโลยีของประเทศอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ ซึ่งอาจหมายถึง การพัฒนาทางเทคโนโลยีอาจไม่ก้าวหน้าหรือเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากอุปสรรคต่างๆ ทั้งภายในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเอง หรือแม้แต่ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบ ทำให้ก้าวไปไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมโลกหรือประเทศอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณารายละเอียดว่า ปัจจัยหรือตัวชี้วัดใดที่เป็นแรงกระตุ้นและทำให้ NRI ของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงแรก และปัจจัยหรือตัวชี้วัดใดที่เป็นแรงถ่วงให้ NRI ลดลงในช่วงปีหลังๆ มา

ภาพที่ 10 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของประเทศไทยใน NRI

ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2014

จากผลการวิเคราะห์ในกรณีของประเทศไทยทำให้เห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในภาคเอกชน ได้แก่ โครงสร้างธุรกิจและนวัตกรรม (อันดับที่ 45) ความสามารถในการซื้อ (อันดับที่ 47) ด้านการใช้งาน ICT ของภาคธุรกิจ (อันดับที่ 59) และผลกระทบทางด้านสังคม (อันดับที่ 68) ถือว่าอยู่ในช่วงปัจจัยบวกที่มีค่าเฉลี่ยและอันดับที่สามารถสนับสนุนแนวโน้มให้ดีขึ้น จึงทำให้ปัจจุบันอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างดีหรือส่งเสริมให้ศักยภาพการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านกฎระเบียบและการกำกับดูแล (อันดับที่ 79) และด้านการใช้งาน ICT (อันดับที่ 84) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและเนื้อหาดิจิทัล (อันดับที่ 73) และผลกระทบทางภาคเศรษฐกิจ (อันดับที่ 104) เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ศักยภาพการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านผลกระทบทางภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในส่วนที่ทำให้เกิดบริการและผลิตภัณฑ์ใหม่ในภาค ICT และสิทธิบัตรทางด้าน ICT ที่อยู่ในอันดับค่อนข้างต่ำ

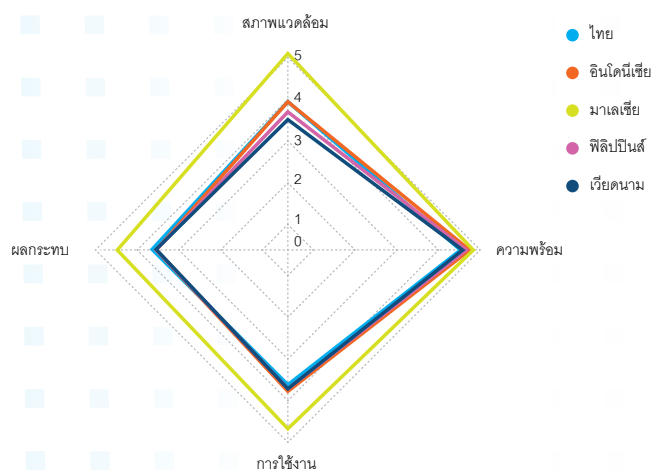
[illegible]

ตารางที่ 6 ดัชนีชี้วัดความพร้อมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(Network Readiness Index: NRI) ของประเทศไทยและต่างประเทศปี 2550-2557

NRI	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
สิงคโปร์	3	5	4	2	2	2	2	2
ญี่ปุ่น	14	19	17	21	19	18	21	16
เกาหลีใต้	19	9	11	15	10	12	11	10
มาเลเซีย	26	26	28	27	28	29	30	30
จีน	59	57	46	37	36	51	58	62
อินโดนีเซีย	62	76	83	67	53	80	76	64
ไทย	37	40	47	47	59	77	74	67
ฟิลิปปินส์	69	81	85	85	86	86	86	78
เวียดนาม	82	73	70	54	55	83	84	84

ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2014

ภาพที่ 11 เปรียบเทียบองค์ประกอบในการวัดความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม

ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2014

แม้ว่าในอันดับโลก ไทยจะอยู่ในอันดับที่ 67 แต่เมื่อเทียบกับภูมิภาคเดียวกันแล้ว ความพร้อมทางด้าน ICT ของไทยตามหลังหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็น สิงคโปร์ มาเลเซีย และ อินโดนีเซียที่ขยับแซงหน้าไทยไปแล้ว เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 6 และภาพที่ 11 แสดงให้เห็นว่า แม้การที่ประเทศไทยมีอันดับของดัชนีชี้วัดความพร้อมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดีขึ้นมาในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่ประเทศอื่นๆ ค่อนข้างรักษาระดับไว้ได้ค่อนข้าง ใกล้เคียงค่าเฉลี่ยและขยับแซงหน้าไทยได้ โดยปัจจัยที่กลายเป็นจุดอ่อนสำคัญทำให้อันดับใน ดัชนีชี้วัดความพร้อมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยที่สำคัญๆ ลดลง อาทิ ด้านกฎระเบียบและการกำกับดูแล ด้านการใช้งาน ICT ของภาครัฐ และผลกระทบทาง ภาคเศรษฐกิจ ซึ่งล้วนแต่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผลักดันให้มีการปกป้องหรือรักษาทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในแง่ของการบังคับใช้กฎหมาย และส่งเสริมให้มีการคิดค้นนวัตกรรม นอกจากนี้ ภาครัฐควรอำนวยความสะดวกในเรื่องระยะเวลาและกระบวนการที่จะเริ่มดำเนินธุรกิจซึ่งต้องใช้ระยะเวลามากด้วยขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน นั้น ให้เอื้ออำนวยมากขึ้น

ประเด็นสำคัญอีกส่วนหนึ่งและน่าจะเป็นปัจจัยบวกหรือลบอย่างยิ่งตามทิศทางของ ปัจจัยนั้น คือการให้ความสำคัญของภาครัฐในเรื่องความพร้อมของภาครัฐในการใช้งาน ICT โดยหากเมื่อสังเกตจากกลุ่มประเทศที่ใกล้เคียงกับไทย พบว่า ประเทศมาเลเซียจะค่อนข้าง โดดเด่นและมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มประเทศที่ใกล้เคียงกันมาก โดยเฉพาะในการใช้ทางด้าน ICT สภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ และด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการดำเนินนโยบาย ของประเทศมาเลเซีย นั้น ได้ให้ภาครัฐเป็นแกนนำพัฒนาความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ความพร้อมและการใช้งาน ICT ของภาครัฐล้วนแต่มีจุดเริ่มต้นมาจากภาครัฐ ทั้งสิ้น ดังนั้น หากวิเคราะห์ระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศแล้ว ทิศทางการ แข่งขันและพัฒนาประเทศในอนาคตจะต้องอาศัยปัจจัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศโดยรวมให้เกิดความเชี่ยวชาญและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรม ผ่านการลงทุนปัจจัยพื้นฐานในมิติต่างๆ ทั้งนี้ การส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการ พัฒนาการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นอย่าง เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการทั้งในภาคประชาชนและธุรกิจได้นั้น ภาครัฐจะต้องเป็นผู้นำ บทบาทการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการสร้างศักยภาพการแข่งขันด้วยการนำ ICT มาใช้ งานผ่านงบประมาณลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมูลค่าการลงทุนพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถที่จะรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนส่งเสริม ความสามารถในการนำมาประยุกต์ให้เกิดความสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ทางเทคโนโลยี อย่างยั่งยืน ก็จะทำให้เกิดแรงตอบสนองรับในทางที่เป็นบวกทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชน

การติดตามและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี

การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และการเข้าถึงภาคบริการโทรคมนาคม ถือได้ว่ามีผลกระทบเชิงบวกต่อภาคเศรษฐกิจต่างๆ อีกทั้งในยุคแห่งข้อมูลสารสนเทศและความรู้ (Information and Knowledge Society) การเข้าถึงข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งที่ได้สร้างความแตกต่างในเรื่องของรายได้ สถานภาพทางสังคม และการเรียนรู้เป็นอย่างมาก หรืออาจเรียกได้ว่าผู้คนที่ในประเทศที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ มีความได้เปรียบมากกว่าคนในประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างในด้านการศึกษารวมทั้งสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งนี้คือปัญหาที่เรียกว่า “Digital Divide” หรือความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและความรู้

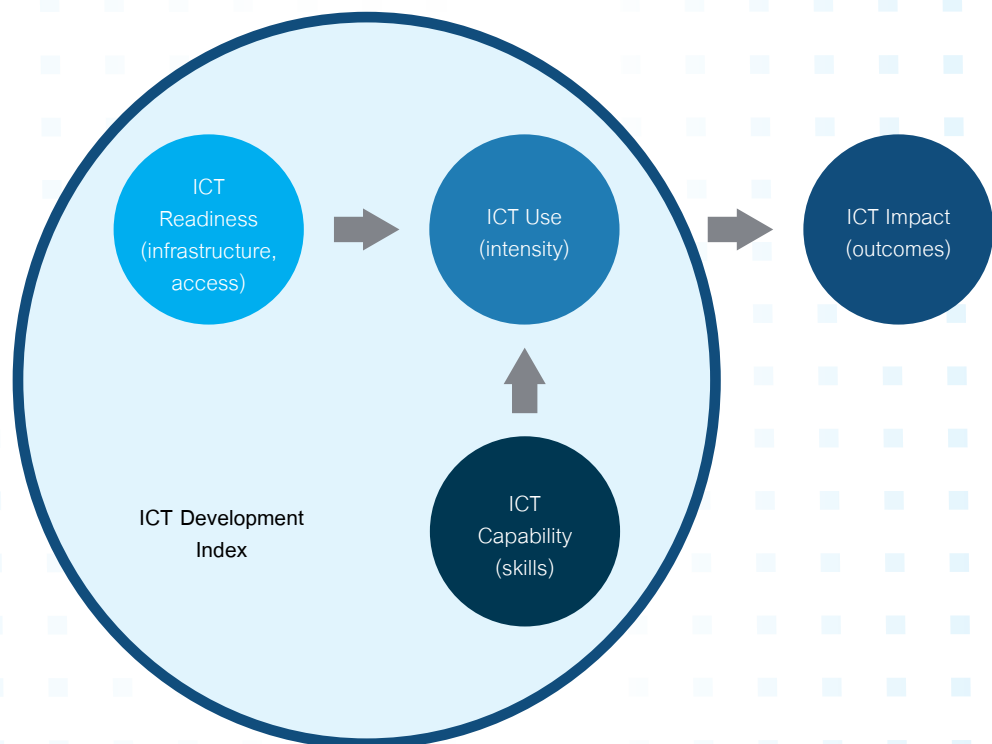
สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) โดยเฉพาะกลุ่มงานทางภาคการพัฒนาโทรคมนาคม (ITU-D, Telecommunication Development Sector) ที่มีการกิจในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในนานาประเทศ อย่างเท่าเทียม ได้พัฒนาดัชนีสำหรับการติดตามและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี โดยได้ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดหลายด้านให้เหมาะสมกับกลุ่มประเทศสมาชิก ความสม่ำเสมอในการใช้ข้อมูล ช่วงเวลาในการติดตามผล และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัด ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

รายงาน Measuring the Information Society 2014 ได้ติดตามความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี และได้จำแนกดัชนีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูล (ICT Development Index: IDI) เป็นดัชนีย่อยทางด้านการเข้าถึง (ICT access) การใช้ (ICT use) และทักษะความรู้ความสามารถ (ICT skills) มาจัดอันดับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ครอบคลุม 166 ประเทศ เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลในปี 2556

ดัชนีการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์และใช้ได้เหมาะสมได้ในแต่ละประเทศซึ่งมีกระบวนการพัฒนา ICT ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ICT readiness สะท้อนจากระดับของโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึง ICT ระดับที่ 2 ICT intensity สะท้อนจากระดับการใช้ ICT ของภาคประชาสังคม และระดับที่ 3 ICT impact สะท้อนจากการติดตามผลการใช้ ICT ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ (ภาพที่ 12) กรอบแนวคิดดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการเลือกใช้ตัวชี้วัดได้ทั้งหมด 11 ตัว มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-10 ซึ่งสามารถจัดให้อยู่ใน 3 กลุ่มหลักซึ่งมีสัดส่วนของคะแนนรวมหรือน้ำหนักต่างกัน (ภาพที่ 13) ดังนี้

- (1) การเข้าถึง ICT (ICT access) มีน้ำหนักร้อยละ 40 ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ตัวแปร
- (2) การใช้ ICT (ICT use) มีน้ำหนักร้อยละ 40 ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัวแปร
- (3) ทักษะด้าน ICT (ICT skills) มีน้ำหนักร้อยละ 20 ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัวแปร

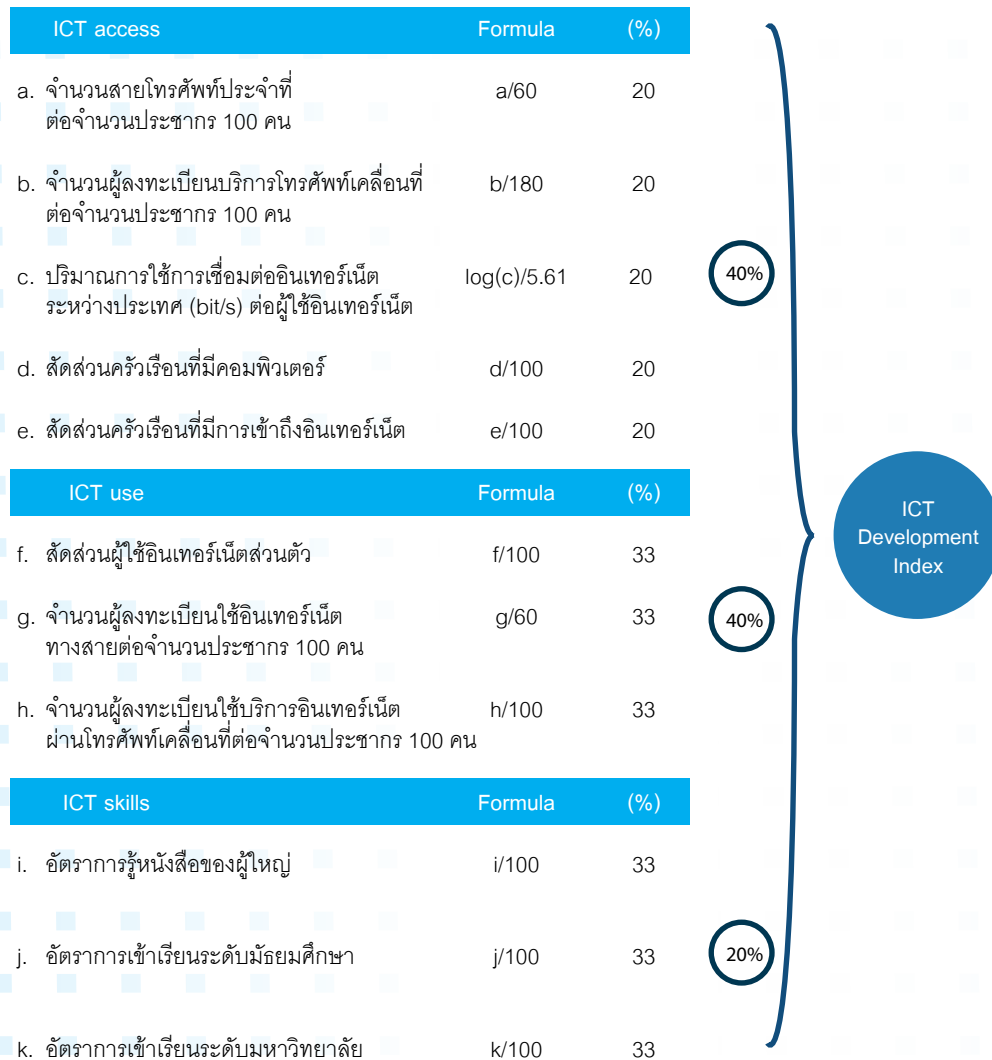
ภาพที่ 12 กรอบแนวคิดของดัชนีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่มา : ITU, 2557

ภาพที่ 13 ตัวชี้วัดของดัชนีการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่มา : ITU, 2557

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN 10 ประเทศแล้ว ถือได้ว่ามีทิศทางเดียวกันกับผลการเปรียบเทียบของภาคเศรษฐกิจ กลุ่มผู้นำทางด้าน ICT ยังคงเป็นประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย สำหรับประเทศไทยเองมีค่าดัชนี IDI อยู่ในอันดับที่ 4 และมีอันดับดีขึ้นจากปีก่อนถึง 10 อันดับ จากอันดับที่ 91 ในปี 2555 มาเป็นอันดับที่ 81 ของปี 2556

ตารางที่ 7 ดัชนี IDI ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี 2556

กลุ่มประเทศ อาเซียน	อันดับจาก กลุ่มอาเซียน	อันดับจาก ทั่วโลก	IDI	Access (40%)	Use (40%)	Skills (20%)
สิงคโปร์	1	16	7.90	8.61	7.19	7.90
บรูไน	2	66	5.43	7.24	2.68	7.32
มาเลเซีย	3	71	5.20	6.58	3.16	6.54
ไทย	4	81	4.76	4.88	3.12	7.81
เวียดนาม	5	101	4.09	4.48	2.50	6.50
ฟิลิปปินส์	6	103	4.02	4.30	2.28	6.93
อินโดนีเซีย	7	106	3.83	4.32	1.80	6.89
กัมพูชา	8	127	2.61	3.73	0.55	4.49
สปป. ลาว	9	134	2.35	3.10	0.50	4.53
เมียนมาร์	10	150	1.82	1.85	0.08	5.22
เฉลี่ย (10 ประเทศอาเซียน)			4.20	4.91	2.39	6.41

ที่มา: ITU, 2557

ตามกลุ่มย่อยของตัวชี้วัดที่ ITU จำแนกเป็น ICT Access, ICT Use และ ICT Skills จะพบว่าค่าดัชนี ICT Access (ตัวชี้วัดทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านโทรคมนาคม) และค่าดัชนี ICT Use (ตัวชี้วัดทางการใช้อินเทอร์เน็ตทั้งทางสายและผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่) ประเทศไทยอยู่ที่ 4.88 และ 3.12 ตามลำดับ (ตารางที่ 7) ซึ่งดัชนีทางการเข้าถึงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศอาเซียน ส่วนดัชนีทางการใช้อินเทอร์เน็ตขึ้นจากปี 2555 อยู่อันดับที่ 105 ขยับขึ้นมาอยู่อันดับที่ 71 ในปี 2556 ซึ่งเป็นผลมาจากการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่หรือบริการ 3G ที่ขยายตัวจากอัตราการใช้ในปี 2555 ที่ร้อยละ 11 ต่อจำนวนประชากร มาเป็นอัตราการใช้ในปี 2556 ที่ร้อยละ 52.5 ต่อจำนวนประชากร

สำหรับกรณีของค่าดัชนี ICT Skills (ตัวชี้วัดอัตราการรู้หนังสือ และอัตราการลงทะเบียนเรียนในโรงเรียน) ของประเทศไทย สูงสุดเป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มประเทศ ASEAN รองจากประเทศสิงคโปร์ แต่ด้วยค่าถ่วงน้ำหนักของดัชนีดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 20 จึงมีผลต่อบรรยากาศอันดับของประเทศไทยมากนัก

เมื่อเปรียบเทียบและนำมาวัดความเหลื่อมล้ำทางด้าน ICT โดยที่การจัดอันดับภายในประเทศอาเซียนด้วยกันเอง ของดัชนี The Global Competitiveness Index (GCI) และ Network Readiness Index (NRI) ก็ล้วนแล้วแต่มีทิศทางและมีอันดับใกล้เคียงกันกันดัชนี IDI ที่ผู้นำในกลุ่มอาเซียน ยังคงเป็นประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับปานกลาง ดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปอันดับการพัฒนา ICT ของประเทศไทยเชิงเปรียบเทียบ

ประเทศ	GCI 2014		NRI 2013		IDI 2013	
	คะแนน	อันดับใน AEC (อันดับ โลกจากทั้งหมด 144)	คะแนน	อันดับใน AEC (อันดับ โลกจากทั้งหมด 148)	คะแนน	อันดับใน AEC (อันดับ โลกจากทั้งหมด 166)
สิงคโปร์	5.6	1 (2)	5.97	1 (2)	7.90	1 (16)
บรูไน	n.a.	n.a.	4.34	3 (45)	5.43	2 (66)
มาเลเซีย	5.2	2 (20)	4.83	2 (30)	5.20	3 (71)
ไทย	4.7	3 (31)	4.01	5 (67)	4.76	4 (81)
อินโดนีเซีย	4.6	4 (34)	4.04	4 (64)	3.83	7 (106)
ฟิลิปปินส์	4.4	5 (52)	3.89	6 (78)	4.02	6 (103)
เวียดนาม	4.2	6 (68)	3.84	7 (84)	4.09	5 (101)
สปป. ลาว	3.9	7 (93)	3.34	9 (109)	2.35	9 (134)
กัมพูชา	3.9	8 (95)	3.36	8 (108)	2.61	8 (127)
เมียนมาร์	3.2	9 (134)	2.35	10 (146)	1.82	10 (150)

ที่มา : The Global Competitiveness Index 2014 (Infrastructure Pillar), Networked Readiness Index 2013 - WEF, ICT Development Index 2013- ITU, 2557

แม้ว่าอันดับในดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ ICT ของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางของกลุ่มประเทศอาเซียน แต่จากอันดับที่ดีขึ้นจากปีก่อนเมื่อเทียบกับอันดับของโลก ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเฉพาะบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ ซึ่งในปัจจุบัน กสทช. กำลังเร่งผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมให้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม โดยได้เตรียมการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ และมีนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมบริการโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มความครอบคลุมขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ทั้งสถานีฐานเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และโครงข่ายสายเพื่อบริการอินเทอร์เน็ต ให้ผู้ใช้บริการได้เกิดความคุ้มค่าจากลงทุน ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลด้านการแข่งขัน เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่ออัตราค่าบริการให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ในราคาที่เหมาะสมด้วยต่อไป

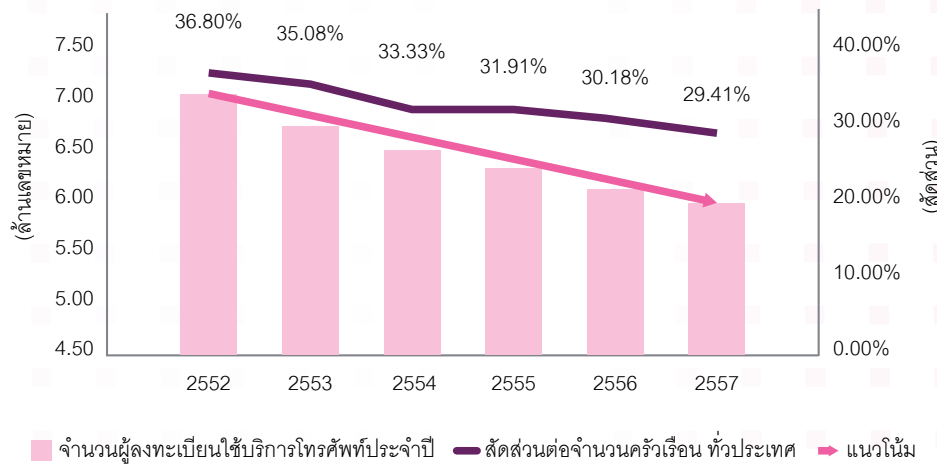
ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทย

บริการโทรศัพท์ประจำที่

ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยในปี 2556 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) จำนวนรวมทั้งสิ้น 6.06 ล้านเลขหมาย ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ที่มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6.38 ล้านเลขหมาย หรือลดลงร้อยละ 5.02 และคาดว่าสิ้นสุดปี 2557 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ลดลงอีกร้อยละ 2.64 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 หรืออยู่ที่ 5.90 ล้านเลขหมาย หากคิดเป็นสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนพบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2556 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ 30.18 ต่อจำนวนครัวเรือน 100 ครัวเรือน ดังภาพที่ 14 เนื่องจากภาวะตลาดที่อิ่มตัว ซึ่งมีอัตราการเติบโตชะลอตัวลงและถดถอยจากหลายสาเหตุ ประกอบกัน ทั้งแนวโน้มวัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของเทคโนโลยี PSTN ประกอบกับการทดแทนกันของเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไปจากคุณสมบัติเฉพาะของบริการที่ทดแทนบริการโทรศัพท์ประจำที่ทั้งในด้านความสะดวกสบาย มีรูปแบบการใช้งานได้หลากหลาย ตลอดจนอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดต่ำลงหรือต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ล้วนทำให้การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่จะต้องปรับตัวเพื่อพยายามไม่ให้ตลาดปรับลดรุนแรง ซึ่งสะท้อนได้จากกลยุทธ์ทางด้านราคาของผู้ให้บริการต่างๆ ที่จะพยายามกระตุ้นให้เกิดการใช้บริการด้วยการกำหนดระดับราคาในลักษณะการส่งเสริมการขายต่างๆ ให้ใกล้เคียงตามพฤติกรรมผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม หากจำแนกตลาดบริการนี้ตามพื้นที่ให้บริการแล้ว พบว่า ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีจำนวน 3.16 ล้านเลขหมาย และในเขตพื้นที่ส่วนภูมิภาคมีจำนวน 2.90 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็นสัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลร้อยละ 52.15 ต่อภูมิภาคร้อยละ 47.85 ซึ่งปี 2556 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลลดลงร้อยละ 6.51 และร้อยละ 3.33 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ตามลำดับ ดังภาพที่ 15

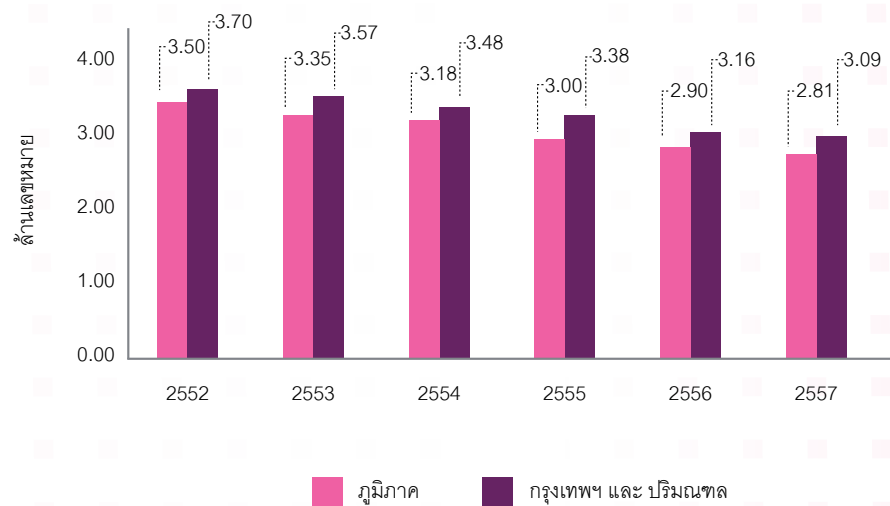
ภาพที่ 14 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่
ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552-2557f

หมายเหตุ : f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 15 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกระหว่างเขต
กรุงเทพฯ และปริมณฑลกับภูมิภาคปี 2552-2557f

หมายเหตุ : f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ตารางที่ 9 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการ
ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552-2557f

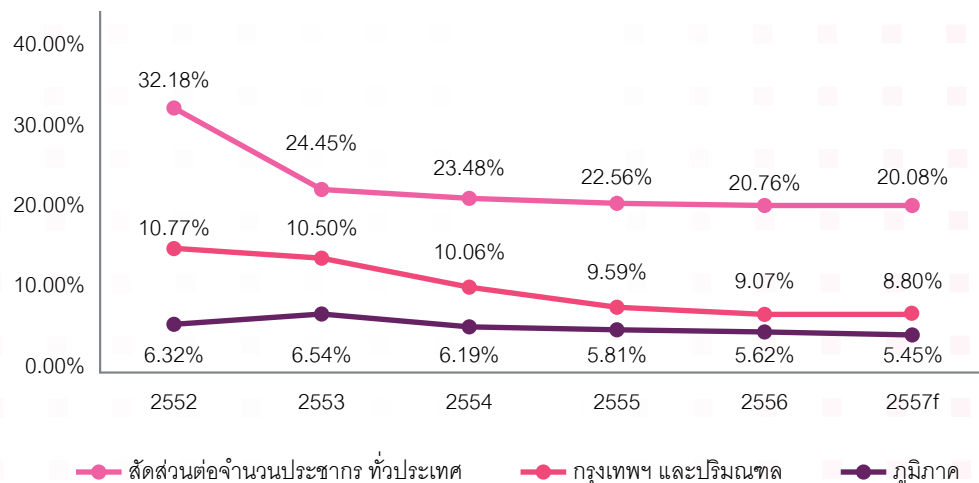
จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่	2552	2553	2554	2555	2556	2557f
กรุงเทพฯและปริมณฑล (ล้านเลขหมาย)	3.70	3.57	3.48	3.38	3.16	3.09
ภูมิภาค (ล้านเลขหมาย)	3.50	3.35	3.18	3.00	2.90	2.81
รวมทั้งประเทศ (ล้านเลขหมาย)	7.20	6.92	6.66	6.38	6.06	5.90
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)		-3.89	-3.81	-4.27	-4.99	-2.61
สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ ต่อจำนวนประชากร 100 คน (ร้อยละ)	10.77	10.50	10.06	9.59	9.07	8.80
กรุงเทพฯและปริมณฑล (ร้อยละ)	32.18	24.45	23.48	22.56	20.76	20.08
ภูมิภาค (ร้อยละ)	6.32	6.54	6.19	5.81	5.62	5.45
สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ ต่อจำนวนครัวเรือน (ร้อยละ)	36.80	35.08	33.33	31.91	30.18	29.41
กรุงเทพฯและปริมณฑล (ร้อยละ)	125.03	119.88	118.28	115.05	107.29	105.04
ภูมิภาค (ร้อยละ)	21.08	20.01	18.68	17.47	16.93	16.42

หมายเหตุ : f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการปี 2552-2557f เมื่อพิจารณาจากดัชนีชี้วัดการแพร่กระจาย (Diffusion) พบว่า มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Fixed Line Penetration Rate) รวมทั่วประเทศอยู่ในช่วงระหว่าง 8-11 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเทียบกับ 10 ประเทศในอาเซียน พบว่า ประเทศไทย อยู่ลำดับที่ 7² ของอาเซียน และถือได้ว่าเป็นระดับที่เบาบาง เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในระดับโลก โดยตามข้อมูลของ ITU พบว่าปี 2556 ค่าเฉลี่ยการแพร่กระจายดังกล่าวในระดับภาพรวมโลกอยู่ที่ประมาณ 16.18³ โดยสาเหตุที่ทำให้การแพร่กระจายของประเทศไทยมีค่าค่อนข้างน้อย เนื่องจากสัดส่วนของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการในเขตภูมิภาคค่อนข้างเบาบางมากโดยอยู่ในช่วง 5-6 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ในขณะที่การแพร่กระจายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสูงถึง 20-32 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ดังภาพที่ 16 ซึ่งทำให้ยังคงปรากฏภาพของความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ระหว่างพื้นที่ในเขตเมืองกับภูมิภาค แต่เมื่อพิจารณาการมีโทรศัพท์ประจำที่ต่อครัวเรือนแล้วพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะมีโทรศัพท์ประจำที่ใช้อย่างน้อย 1 เลขหมาย แต่เขตภูมิภาคจะมี 5-6 ครัวเรือนที่ติดตั้งและใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ 1 เลขหมาย ดังภาพที่ 17

ภาพที่ 16 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน ปี 2552-2557f

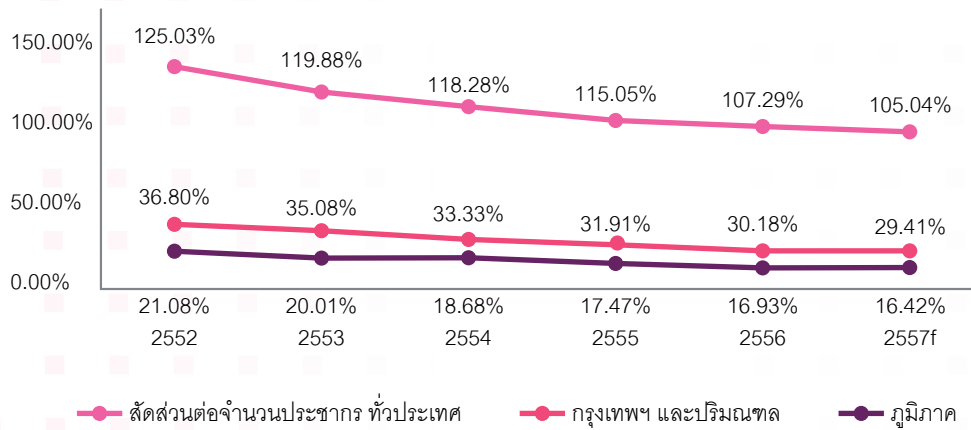
หมายเหตุ : f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

² www.worldbank.org, 2014

³ ITU World Telecommunication /ICT Indicators database, 2013.

ภาพที่ 17 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2552-2557f

หมายเหตุ : f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่

ผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่รายใหญ่ของประเทศไทยมีจำนวน 3 ราย ได้แก่ บมจ. ทีโอที (TOT) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ในขณะที่ บมจ. ทูคอร்பอเรชั่น (True) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และ บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตภูมิภาค โดย ณ ปัจจุบันมีผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์ประจำที่รายใหม่อีก 2 ราย⁴ ซึ่งอยู่ระหว่างการวางโครงข่าย และให้บริการโทรศัพท์ประจำที่แก่ประชาชนเป็นการทั่วไป คือ บริษัท Triple T Broadband (รับอนุญาตประกอบกิจการเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549) และบริษัท True Universal Convergence (รับอนุญาตประกอบกิจการเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2549) เพื่อให้บริการทั้งในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑล และต่างจังหวัด

เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ให้บริการ พบว่า พื้นที่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีเลขหมายให้บริการรวมทุกผู้ให้บริการประมาณ 3.16 ล้านเลขหมาย และพื้นที่ภูมิภาครวมทุก

⁴ ทั้งสองบริษัทก็มีพื้นฐานมาจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานธุรกิจของบริษัท True และ TT&T เพื่อให้สามารถให้บริการนอกกรอบของสัญญาความร่วมมืองาน

ผู้ให้บริการประมาณ 2.9 ล้านเลขหมาย โดยมีเลขหมายที่เปิดให้บริการรวมทุกพื้นที่และผู้ให้บริการประมาณ 6.06 ล้านเลขหมาย แบ่งเป็นการให้บริการจาก บมจ. ทีโอที (TOT) ที่มีเลขหมายใช้งานในปี 2556 จำนวน 3.66 ล้านเลขหมาย รองลงมาได้แก่จาก บมจ. ทูคอรีปอเรชั่น (TRUE) จำนวน 1.74 ล้านเลขหมาย และจาก บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T) จำนวน 0.66 ล้านเลขหมาย ตามลำดับ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยจำแนกตามผู้ให้บริการในแต่ละพื้นที่ ปี 2556

หน่วย: ล้านเลขหมาย

	กรุงเทพและปริมณฑล	ภูมิภาค
บมจ. ทีโอที (TOT)	1.51	2.15
บมจ. ทูคอรีปอเรชั่น (TRUE)	1.60	0.14
บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T)	0.05	0.61
รวม	6.06	

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

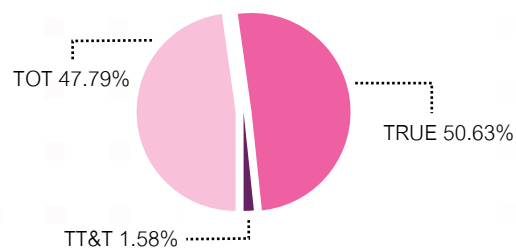
ส่วนแบ่งตลาดในระดับพื้นที่ TRUE ครองส่วนแบ่งตลาดด้วยสัดส่วนร้อยละ 50.63 ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ในขณะที่ TOT ครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 47.79 และ TT&T มีสัดส่วนร้อยละ 1.58 สำหรับในเขตพื้นที่ภูมิภาค TOT ครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 74.14 ในขณะที่ TT&T ครองส่วนแบ่งตลาดเพียงร้อยละ 21.03 และ TRUE มีสัดส่วนร้อยละ 4.83 ซึ่งเมื่อสรุปภาพของส่วนแบ่งตลาดทั้งประเทศแล้วพบว่า TOT ยังคงเป็นผู้ครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดร้อยละ 60.40 รองลงมาคือ TRUE ร้อยละ 28.71 และ TT&T ร้อยละ 10.89 ดังภาพที่ 18

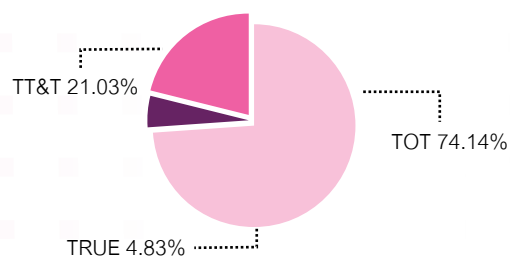

ภาพที่ 18 ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่รายพื้นที่ให้บริการและภาพรวม
ทั้งประเทศปี 2556

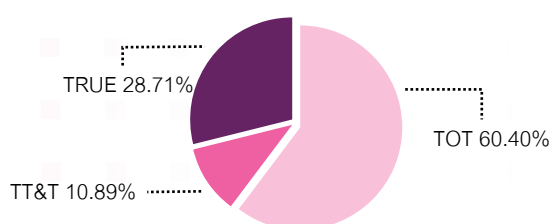
ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามผู้ให้บริการ

ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตภูมิภาค
จำแนกตามผู้ให้บริการ

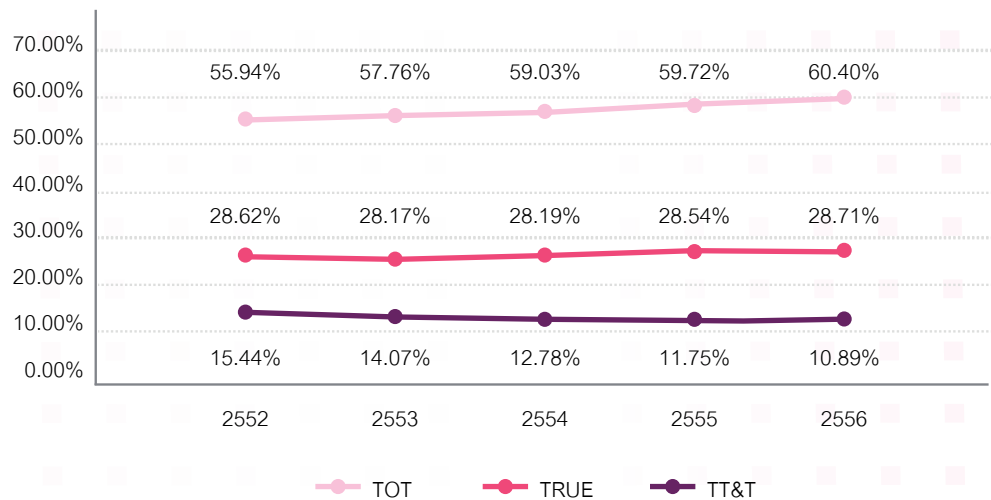

ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ทั่วประเทศ
จำแนกตามผู้ให้บริการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 19 สถิติและแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทย
จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2552-2556

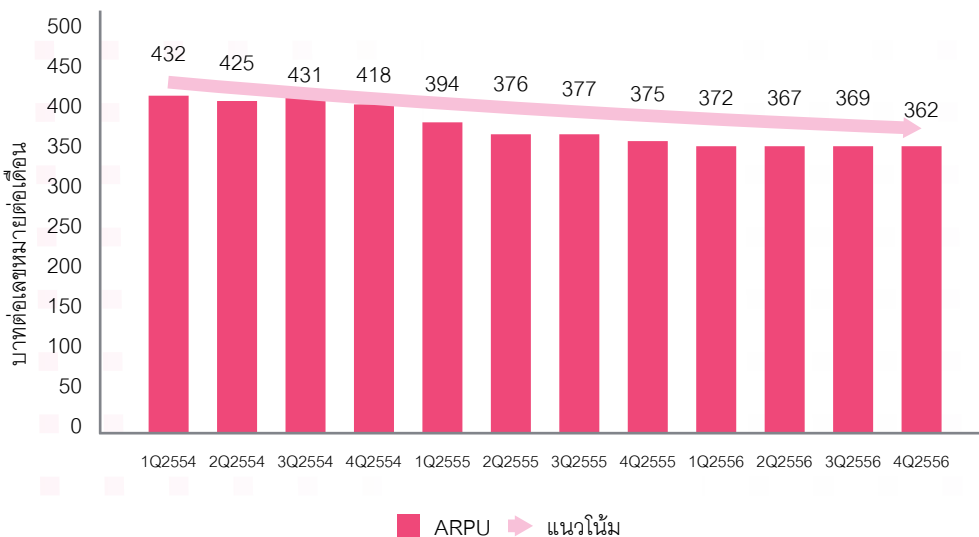

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

นับตั้งแต่ปี 2552-2556 ส่วนแบ่งตลาดของ TOT เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.47 ต่อปี ในขณะที่ TRUE และ TT&T มีส่วนแบ่งตลาดลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.31 และ 1.16 ต่อปี ตามลำดับ ดังภาพที่ 19 โดยไม่มีผู้ให้บริการรายใหม่เข้ามาแข่งขันเพิ่มเติมแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าการกระจุกตัวของบริการในตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ค่อนข้างสูงและอยู่กับผู้ให้บริการรายใหญ่รายเดิม โดยมีสาเหตุหลักๆ จากลักษณะของธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ซึ่งต้องมีการลงทุนสูงจึงทำให้เกิดการผูกขาดโดยธรรมชาติ การเข้ามาแข่งขันของผู้ให้บริการรายใหม่ยังมีเหตุของข้อจำกัดต่างๆ ภายใต้เงื่อนไขของสัญญาจนกระทั่งทำให้ผลวิเคราะห์การลงทุนในเชิงพาณิชย์สำหรับกิจการโทรศัพท์ประจำที่นั้นไม่คุ้มค่า ประกอบกับตลาดที่อยู่ในภาวะอิ่มตัวเต็มที่ พฤติกรรมผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการใช้บริการที่อาจทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยีอื่นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารได้ด้วยเหตุผลของความสะดวกและต้นทุนอัตราค่าใช้บริการที่ต่ำกว่า นอกจากนั้น แนวโน้มของรายได้ต่อเลขหมายของบริการโทรศัพท์ประจำที่โดยเฉลี่ยลดลง กยุทธ์ทางการตลาดเท่าที่ผู้ให้บริการจะดำเนินได้ขณะนี้ จึงมุ่งที่จะรักษาไว้ซึ่งฐานการตลาดเดิมที่มีอยู่โดยเพิ่มมูลค่าการใช้ต่อเลขหมายเป็นสำคัญ จากการพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue Per Usage: ARPU) ของผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่จะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้หลักจากอัตราค่าบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อเลขหมายลดลงจาก 432 บาท เมื่อไตรมาสที่ 1 ปี 2554 เหลือ 362 บาทต่อเลขหมายต่อเดือนในไตรมาสที่ 4 ปี 2556 หรือลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1.64 ต่อไตรมาส ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ดังภาพที่ 20 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อรายได้

ประชากรต่อหัวคิดเป็นค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 2.49 ของรายได้ประชากรต่อหัว⁵ (% of GDP per capita) ซึ่งหมายถึงเมื่อพิจารณาความสามารถในการเข้าถึงตามระดับเศรษฐกิจของประชาชนแล้วยังมีโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อีกมาก หากสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าจำเป็นด้วยการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการในรูปแบบใหม่ๆ นอกเหนือจากการให้บริการเฉพาะทางเสียงซึ่งมีบริการอื่นสามารถทดแทนกันได้

ภาพที่ 20 สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน
(Average revenue per usage: ARPU)
บริการโทรศัพท์ประจำที่ปี 2554-2556 รายไตรมาส

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้งประเทศ แสดงให้เห็นว่า การลดลงของจำนวนผู้ใช้บริการของ TOT ทั่วประเทศ จากประมาณ 4.03 ล้านเลขหมายในปี 2552 ลดลงเหลือ 3.66 ล้านเลขหมายในปี 2556 ส่วน TRUE และ TT&T รวมกันแล้วลดลงจาก 3.17 ล้านเลขหมายในปี 2552 ลดลงเหลือ 2.40 ล้านเลขหมายในปี 2556 ทำให้ผลสุทธิของการลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.18 และร้อยละ 24.29 ตามลำดับ ในระยะเวลา 5 ปีนั้น ทำให้ภาพรวมสัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของ TOT ทั่วประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้ใช้บริการลดลงน้อยกว่า TRUE และ TT&T ในขณะเดียวกันความเหลื่อมล้ำสำหรับการเข้าถึงในภาคประชาชนระหว่างในเขตกรุงเทพและปริมณฑลกับภูมิภาคยังมีค่อนข้างมาก โดยเฉลี่ยร้อยละ 25 ต่อ

⁵ รายได้ต่อหัว (GDP per capita) จากภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ทั้งปี 2556 และแนวโน้มปี 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในปี 2556 เท่ากับ 174,319 บาทต่อคนต่อปี

ร้อยละ 6 ตามลำดับ หรือมีความแตกต่างสูงกว่าร้อยละ 19 โดยสัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรได้รับผลกระทบจากขนาดการเพิ่มขึ้นของประชากรน้อยมาก เนื่องจากมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรโดยเฉลี่ยเพียงประมาณร้อยละ 0.1-0.3⁶ ต่อปีเท่านั้น

ฉะนั้น ในเชิงนโยบายอาจต้องพิจารณาการแทรกแซงตลาดเพื่อจัดให้มีบริการอย่างทั่วถึงในลักษณะการส่งเสริมผู้ให้บริการด้านโครงข่ายเดิมปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ในสภาวะที่เทคโนโลยีบริการโทรศัพท์ประจำที่กำลังถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำหน้ากว่า และเมื่ออุปสรรคในการเข้าถึงโครงข่ายประจำที่ของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลยังไม่เกิดผลทางด้านอุปทานเนื่องจากความไม่คุ้มค่าการลงทุนเชิงพาณิชย์ ลักษณะการลงทุนสร้างโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีทดแทนอื่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการได้จริงๆ จะมีหนทางใดบ้างที่สามารถเพิ่มความครอบคลุมพื้นที่การติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากรายงานข้อมูลพื้นฐานด้านโครงข่ายใยแก้วนำแสงภายในประเทศ⁷ สรุปว่า ความพร้อมด้านทรัพยากรโครงข่ายของประเทศมีค่อนข้างมากและเพียงพอต่อความต้องการใช้ในปัจจุบันอยู่แล้ว จึงอาจจะยังไม่มีคามจำเป็นที่จะต้องสร้างโครงข่ายหลักเพิ่มเติมในปัจจุบัน ฉะนั้น การกำหนดบทบาทเพื่อการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเป็นภารกิจที่ กสทช. มุ่งเน้นให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยง (Interconnection) และใช้งานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยมาตรการและแนวทางการเชื่อมต่อโครงข่ายหลักและการกำหนดอัตราค่าเชื่อมต่อ (Interconnection Charge) อย่างเหมาะสม เป็นธรรมและส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการ ซึ่งตามรายงานผลการศึกษาของโครงการศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริมการพัฒนาและลงทุนโครงข่ายโทรคมนาคมพื้นฐานและโครงข่ายโทรคมนาคมยุคใหม่ของประเทศเสนอให้มีการจัดทำประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในส่วนของการกำกับดูแลโครงข่ายหลัก เช่น การออกหลักเกณฑ์และวิธีการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมหลักร่วมกัน (Infrastructure Sharing of Core Network) พร้อมทั้ง กำหนดรายละเอียดและกรอบการกำกับดูแลโครงข่ายโทรคมนาคมหลักเพื่อส่งเสริมให้มีการแข่งขันและลดภาระการลงทุนในระยะเริ่มต้นโดยให้มีการใช้โครงข่ายหลักร่วมกันแบบแยกส่วนได้ (Unbundling) ทั้งที่เป็น Active Elements และ Passive Elements การออกหลักเกณฑ์และวิธีการกำกับอัตราค่าธรรมเนียมเข้าใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมหลัก (Access and Interconnection Pricing of Core Network) เพื่อกำกับดูแลอัตราค่าการเข้าใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายหลักในระยะเริ่มต้นบนพื้นฐานการเข้าใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแพ้คตสวิตช์

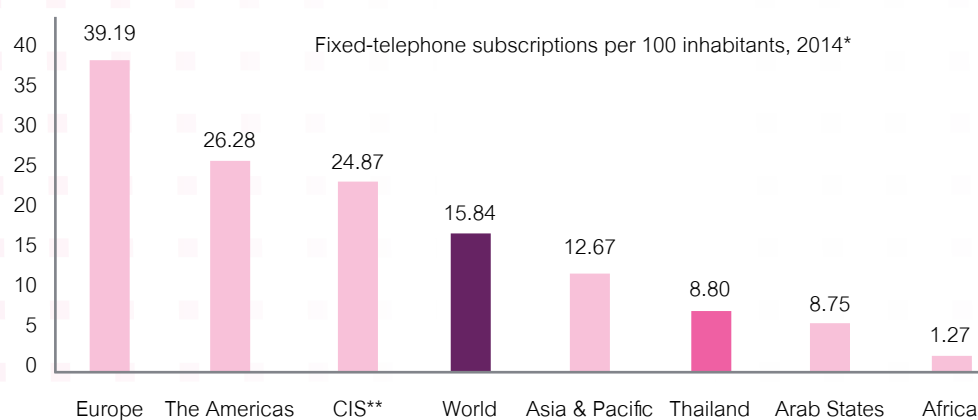
⁶ Population growth (annual %) from The World Bank

⁷ ความพร้อมทางด้านอุปทานของโครงข่ายหลัก (Core Network). มีนาคม 2554. บทวิเคราะห์ข้อมูลสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมในการจัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์ประจำที่ของไทยในเวทีโลก

หากเปรียบเทียบการมีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศยังอาจเป็นจุดอ่อนเมื่อเทียบกับต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 Fixed telephone lines per 100 inhabitants 2014

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: *Estimate** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication/ICT Indicators database

สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยที่ยังค่อนข้างเบาบางโดยอยู่ที่ 8.9 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ปี 2556 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 16.18 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากปี 2557 คาดการณ์ว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ 8.80 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูงในช่วง 24.87-39.19 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ยิ่งกว่านั้น ในกรณีบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก หรือแม้แต่ค่าสัดส่วนในกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิกที่อยู่ในระดับ 15.84 และ 12.67 ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของผลทางด้านการทดแทนของบริการในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้ สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของ ประเทศไทยที่ผ่านมาชะลอตัวและลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นภาพที่ปรากฏให้เห็นได้ใน ลักษณะเดียวกันทั่วโลกแต่สำหรับประเทศไทยแล้ว การเกิดขึ้น การเติบโต การชะลอตัวและ สิ้นสุดตามวัฏจักรวงจรชีวิตของบริการโทรศัพท์ประจำที่ค่อนข้างสั้นกว่าโดยไม่แพร่กระจาย

อย่างทั่วถึงซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากแรงกระตุ้นการเติบโตและพัฒนาเทคโนโลยีที่ทดแทนกันได้ที่เข้ามาอย่างไร้ขอบเขต แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นพิจารณาควรต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนที่จะสามารถรองรับกับการชะลอตัวในบริการขณะนี้ก็คือ การใช้ประโยชน์จากโครงข่ายบริการโทรศัพท์ประจำที่ให้เกิดภาวะของการมีและใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในเขตภูมิภาคซึ่งจะต้องมีการสนับสนุนทางด้านนโยบาย มาตรการ และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เป็นโครงข่ายโทรคมนาคมในอนาคต (Next Generation Network: NGN)⁸

การประมาณการบริการโทรศัพท์ประจำที่

การประมาณการเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ด้วยค่าสัดส่วนจำนวนเลขหมายต่อจำนวนประชากรกับค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต⁹ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการประมาณการจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ปี 2557-2561

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ต่อประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (ล้านเลขหมาย)
2553	10.50%	65.92	6.92
2554	10.06%	66.21	6.66
2555	9.59%	66.49	6.38
2556	9.07%	66.75	6.06

⁸ โครงข่ายแบบ Packet-based เป็นโครงข่ายที่พัฒนามาตามมาตรฐาน IP (Internet Protocol) เพื่อรองรับบริการหลากหลายในการสื่อสารโทรคมนาคม สามารถเชื่อมต่อใช้โครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงได้โดยมีคุณภาพของข้อมูลการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Quality of Service: QoS) และมีความปลอดภัยในการส่งข้อมูลผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมต่างๆ โดยไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงเครือข่ายของผู้ให้บริการ และรองรับการใช้งานแบบเคลื่อนที่ได้

⁹ คำนวณการเปลี่ยนแปลงค่าสัดส่วนจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรแต่ละปี จากสมการ $(fix\_pop) = B_0 + B_1(POP_t) + B_2(Year^2)$ ผลลัพธ์การคำนวณได้ดังนี้ $R\ Square\ (R^2) = 0.93$ $F = 62.31$ $Sig.F < 0.05$ ทั้งนี้ fix_pop หมายถึง อัตราส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและปีที่ใช้เป็นปีคริสต์ศักราช

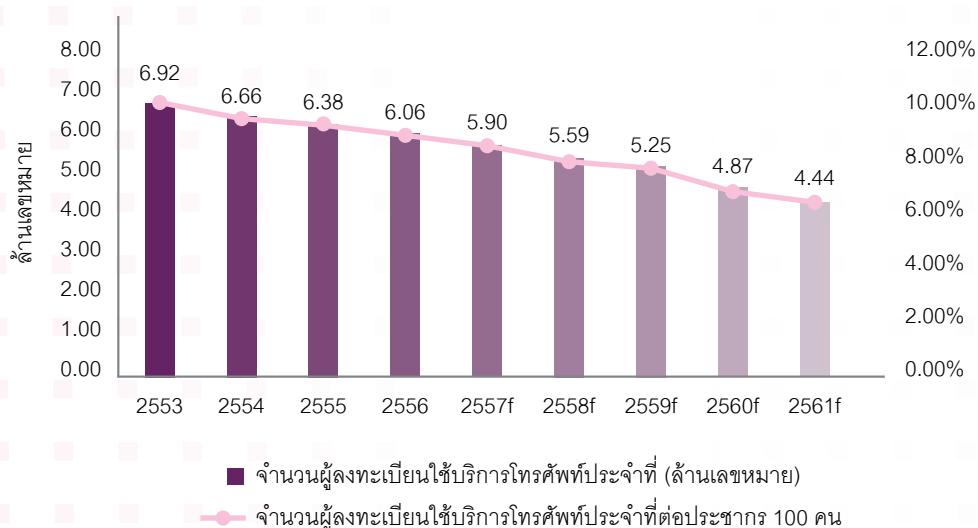
ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ต่อประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (ล้านเลขหมาย)
2557f	8.80%	67.00	5.90
2558f	8.32%	67.24	5.59
2559f	7.78%	67.45	5.25
2560f	7.19%	67.65	4.87
2561f	6.55%	67.83	4.44

หมายเหตุ:

1. ประมาณการจำนวนประชากรในขนาดจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย: 2553-2583" ซึ่งใช้ในการประมาณการทางเศรษฐกิจมหภาค
2. f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 22 การพยากรณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ประมาณการว่า หากผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมเดียวกับปี 2556 ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้วยวัฏจักรเทคโนโลยีโทรศัพท์ประจำที่ที่อยู่ในภาวะอิ่มตัวของเทคโนโลยี ผลการทดแทนของการบริการด้วยเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมอื่นที่ตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการได้ดีกว่าโดยเปรียบเทียบจากคุณสมบัติการใช้งานและอัตรา

ค่าบริการที่ยังสูงกว่าโดยเปรียบเทียบก็ตาม จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line telephone subscriber) จะมีแนวโน้มอัตราการเติบโตลดลงเรื่อยๆ โดยจากข้อมูลเลขหมายที่เปิดให้บริการที่ผ่านมามาตลาดผ่านเข้าสู่จุดอิ่มตัวตั้งแต่ประมาณปี 2550 และคาดการณ์ว่าในปี 2557-2561 จำนวนผู้ใช้บริการอาจจะต่ำกว่า 5 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรจะอยู่ในช่วง 8.80-6.55 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน

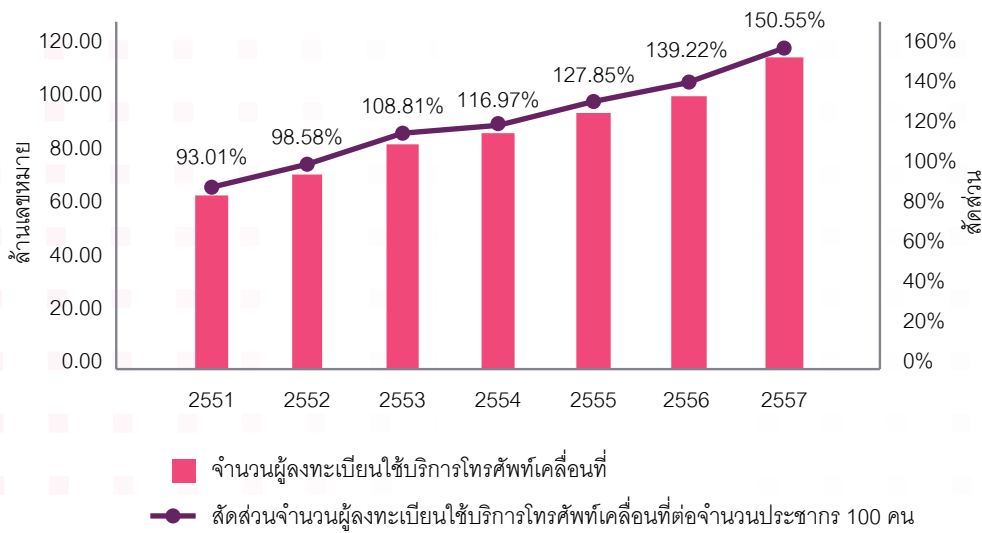
การประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่และสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรดังกล่าว แม้จะเห็นภาพรวมที่ภาวะตลาดอิ่มตัวแล้วก็ตามแต่สัดส่วนดังกล่าวยังถือได้ว่า ได้รับผลของการประดับประดาทั้งจากในส่วนของผู้ให้บริการเองที่พยายามรักษาสถานตลาดของผู้ให้บริการเดิมไว้ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ทางด้านการเพิ่มบริการเสริม หรือส่งเสริมให้เกิดมูลค่าในการใช้เพิ่มมากขึ้น ในสถานการณ์ที่ใช้บริการทางเสียง (Voice) ผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่ลดลง เพื่อให้ผลทางด้านรายได้ต่อเลขหมายลดลงน้อยที่สุด ประกอบกับความพยายามที่จะสร้างประสิทธิภาพของโครงข่ายเพื่อยืดวงจรชีวิตธุรกิจที่สำคัญ ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงเทคโนโลยีโครงข่ายเดิมจาก Circuit Switch-based Network ให้เป็น Next Generation Network: หรือ NGN ที่จะสามารถรองรับการให้บริการข้อมูล (Data) พหุสื่อ (Multimedia) เพื่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (xDSL) ผ่านโครงข่ายไฟเบอร์เข้าถึงอาคารและที่พักอาศัย เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบันที่ยังคงเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่าบริการทางเสียง นอกจากนี้ ทางออกที่จะสร้างอุปสงค์และรายได้จากการให้บริการจากธุรกิจต่อเนื่อง เช่น ธุรกิจผู้ให้บริการด้านเนื้อหา (Content Provider) เป็นต้น

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2556 มีจำนวนรวมประมาณ 92.94 ล้านเลขหมาย ขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ซึ่งมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการจำนวน 85.01 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.32 และคาดการณ์ว่าปี 2557 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการประมาณ 100.87 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.53 แต่เป็นอัตราการเพิ่มที่ชะลอตัวลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 ที่สูงถึงร้อยละ 32.02 ซึ่งเป็นอัตราการเติบโตที่สูงที่สุดในช่วงปี 2546-2556 ดังภาพที่ 23 และภาพที่ 24

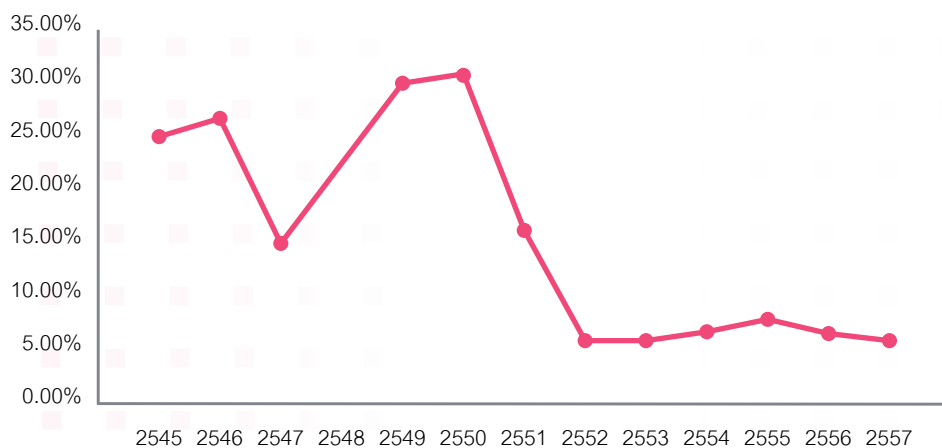

ภาพที่ 23 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers)
ปี 2551-2557f

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 24 สถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่
(Mobile Subscribers) ปี 2546-2557f

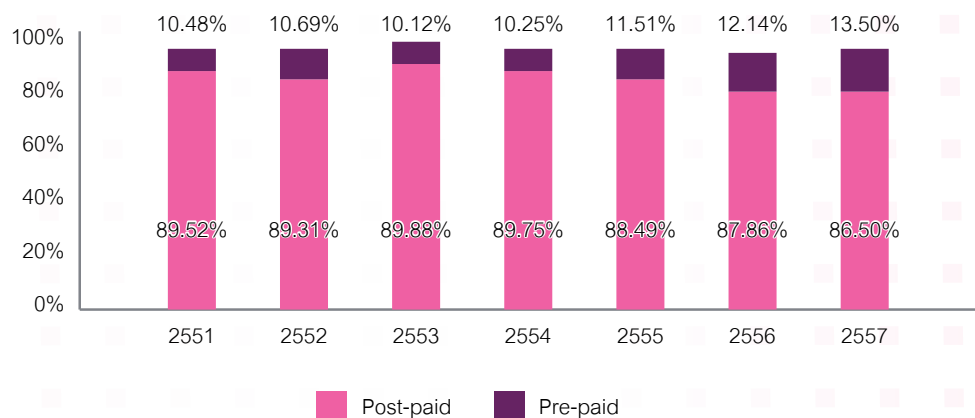

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อจำแนกจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า ปี 2556 ซึ่งมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวนกว่า 92 ล้านเลขหมายนั้น จำแนกเป็นผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงิน หรือ Pre-paid เป็นส่วนใหญ่ประมาณ 81.66 ล้านเลขหมายหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.86 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด ในขณะที่ มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการในแบบการชำระเงินแบบรายเดือน หรือ Post-paid ประมาณ 11.28 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็นสัดส่วน

ร้อยละ 12.14 ซึ่งแตกต่างกันถึงประมาณ 8 เท่า โดยสัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงินมีสัดส่วนแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2551 ผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงิน หรือ Pre-paid ส่วนใหญ่ประมาณ 55.36 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.52 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด แต่มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการในแบบการชำระเงินแบบรายเดือน หรือ Post-paid ประมาณ 6.48 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.48 ซึ่งแตกต่างกันประมาณ 9 เท่าของการใช้บริการแบบเติมเงิน ดังภาพที่ 25

ภาพที่ 25 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid และ Post-paid

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ส่วนแบ่งตลาดของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของบริการประเภท Pre-paid ของทั้ง 3 กลุ่มบริษัทมีสัดส่วนในตลาดรวมกันสูงถึงประมาณร้อยละ 98.89 ของตลาด ในปี 2556 คือ กลุ่มบริษัท AIS¹⁰ มีส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดที่ร้อยละ 44.81 หรือประมาณ 36.59 ล้านเลขหมาย อันดับที่สองกลุ่มบริษัท DTAC¹¹ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 29.93 หรือประมาณ 24.44 ล้านเลขหมาย อันดับที่สาม กลุ่มบริษัท True Mobile¹² มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 24.15 หรือ

¹⁰ กลุ่มบริษัท AIS ประกอบด้วย บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (AIS) บจก. แอดวานซ์ไวร์เลสเน็ตเวิร์ค (AWN) บจก. ดิจิทัลโฟน (DPC) ทั้งนี้ DPC ให้บริการเฉพาะ บริการประเภท Post-paid

¹¹ กลุ่มบริษัท DTAC ประกอบด้วย บมจ. โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น (DTAC) บริษัท ดีแทค ไตรเน็ต จำกัด (DTN)

¹² กลุ่มบริษัท True Mobile ประกอบด้วย บจก. ทู มูฟ (True Move) บจก. เรียลมูฟ (Real Move) บจก. เรียลฟิวเจอร์ (Real Future)

ประมาณ 19.72 ล้านเลขหมาย ในขณะที่ผู้ให้บริการรายอื่นๆ บมจ. กสท โทรคมนาคม (CAT) และ บมจ.ทีโอทีร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 1.11 หรือประมาณ 0.91 ล้านเลขหมาย ดังตารางที่ 12 ประกอบกับภาพที่ 26

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Post-paid มีสัดส่วนตลาดเพียงประมาณร้อยละ 12.14 ของตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่ง กลุ่มบริษัท AIS ครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุด เช่นเดียวกันที่ร้อยละ 37.83 หรือประมาณ 4.27 ล้านเลขหมาย อันดับที่สอง กลุ่มบริษัท DTAC มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 31.05 หรือประมาณ 3.50 ล้านเลขหมาย อันดับที่สามกลุ่มบริษัท True Mobile มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 28.03 หรือประมาณ 3.16 ล้านเลขหมาย ในขณะที่บมจ. กสท. โทรคมนาคม (CAT) และบมจ.ทีโอทีร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 3.09 ประมาณ 0.35 ล้านเลขหมาย โดยจะเห็นว่าโครงสร้างตลาดของประเภท Post – paid มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าประเภท Pre – paid ดังตารางที่ 13 ประกอบกับภาพที่ 26

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด กลุ่มบริษัท AIS ครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดร้อยละ 43.96 หรือประมาณ 40.86 ล้านเลขหมาย อันดับที่สอง กลุ่มบริษัท DTAC มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 30.06 หรือประมาณ 27.94 ล้านเลขหมาย อันดับ ที่สาม กลุ่มบริษัท True Mobile มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 24.62 หรือประมาณ 22.88 ล้านเลขหมาย ในขณะที่ผู้ให้บริการรายอื่นๆ ได้แก่ บมจ. กสท. โทรคมนาคม (CAT) และบมจ.ทีโอที ร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 1.36 หรือประมาณ 1.26 ล้านเลขหมาย เท่านั้น

ตารางที่ 12 ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid
จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2551-2556

ผู้ให้บริการ	2551	2552	2553	2554	2555	2556
กลุ่มบริษัท AIS	44.62%	43.90%	43.66%	43.40%	42.62%	44.81%
กลุ่มบริษัท DTAC	29.29%	29.48%	29.94%	29.95%	31.24%	29.93%
กลุ่มบริษัท True Mobile	24.90%	24.75%	24.51%	24.68%	24.48%	24.15%
CAT	1.19%	1.86%	1.72%	1.32%	1.46%	0.53%
TOT/MVNOs	0.00%	0.01%	0.17%	0.65%	0.20%	0.58%

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

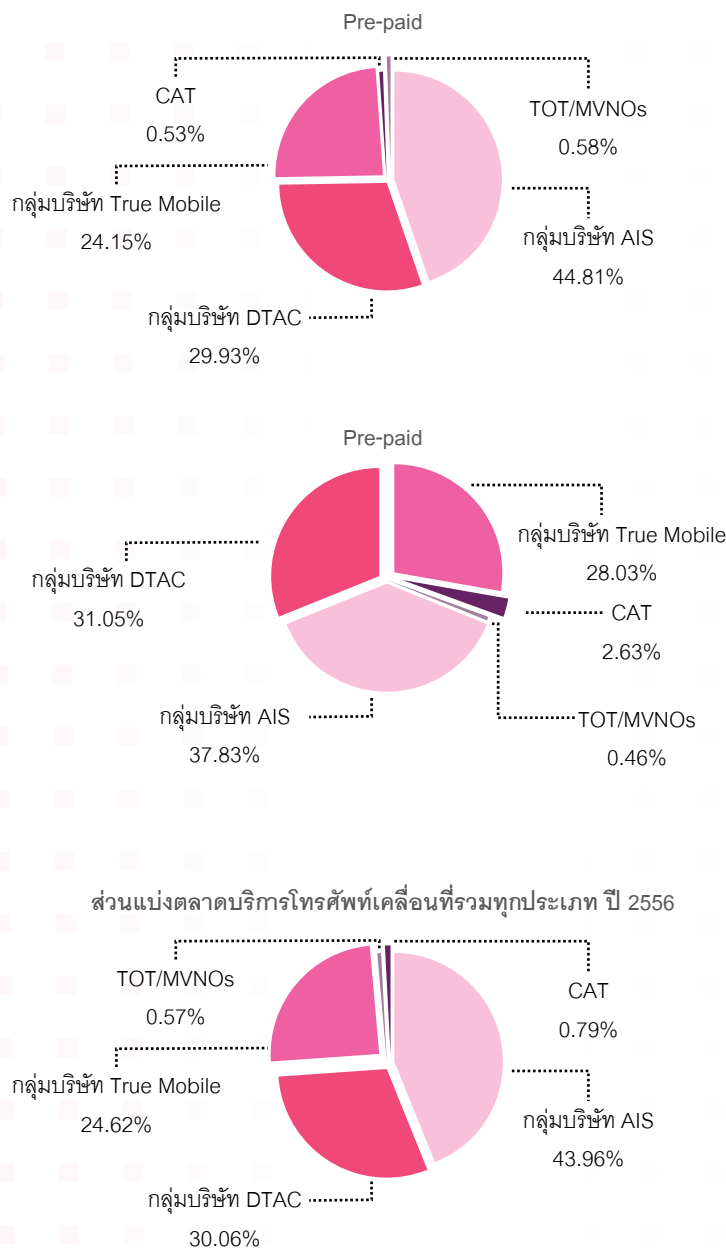
ตารางที่ 13 ส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Post-paid
จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2551-2556

ผู้ให้บริการ	2551	2552	2553	2554	2555	2556
กลุ่มบริษัท AIS	40.30%	41.28%	42.06%	41.46%	37.65%	37.83%
กลุ่มบริษัท DTAC	38.11%	32.48%	32.06%	30.22%	28.79%	31.05%
กลุ่มบริษัท True Mobile	14.97%	17.45%	18.10%	22.45%	26.15%	28.03%
CAT	6.37%	8.51%	7.25%	5.16%	6.97%	2.63%
TOT/MVNOs	0.25%	0.28%	0.53%	0.71%	0.44%	0.46%

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 26 ส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid และ Post-paid ปี 2556

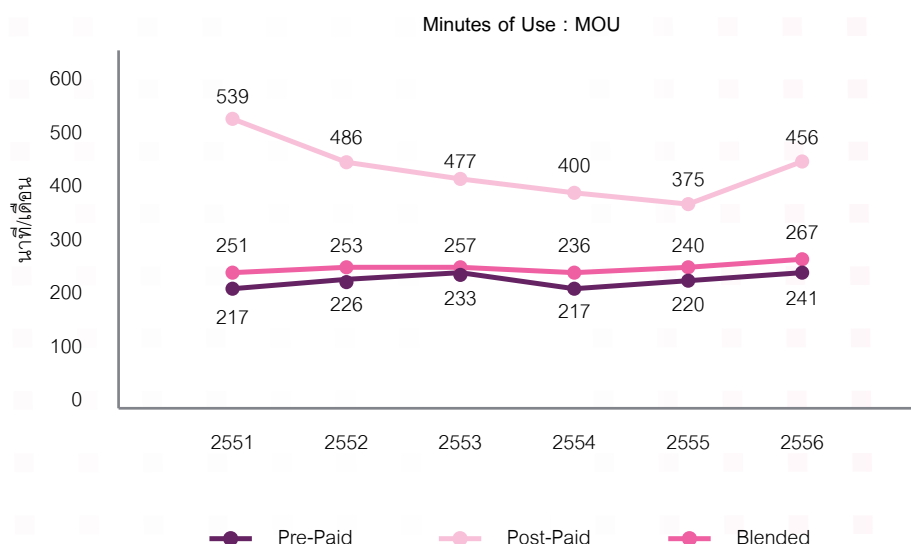

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

การวิเคราะห์จำนวนนาฬิกาการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use: MOU) ของปี 2556 พบว่า แม้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid จะมีสัดส่วน ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงกว่า Post-paid ถึงประมาณ 8 เท่าตัวก็ตาม แต่ เมื่อการใช้งานจะมีเพียงประมาณ 241 นาทีต่อเดือน ในขณะที่ผู้ใช้บริการแบบ Post-paid มี

การใช้งานสูงกว่า Pre-paid ร้อยละ 89.21 โดยมีการใช้งานสูงถึงประมาณ 456 นาทีต่อเดือน ทั้งนี้ ทำให้มีค่าเฉลี่ย (Blended) ของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกระบบประมาณ 267 นาทีต่อเดือน และเมื่อรวบรวมสถิติการให้บริการที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี 2551 จนกระทั่งปี 2556 พบว่า Pre-paid มีการใช้งานอัตราการเติบโตต่อปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.12 แต่การใช้งานเฉลี่ยของ Post-paid อัตราการเติบโตต่อปีลดลงร้อยละ 3.29 ดังภาพที่ 27 โดยลักษณะการใช้งานบริการติดต่อสื่อสารด้วยเสียงนั้นมีการใช้บริการแนวโน้มค่อนข้างทรงตัวเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (Blended) เนื่องจากผู้ให้บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารด้วยเสียงเป็นมิใช่เสียงมากขึ้น

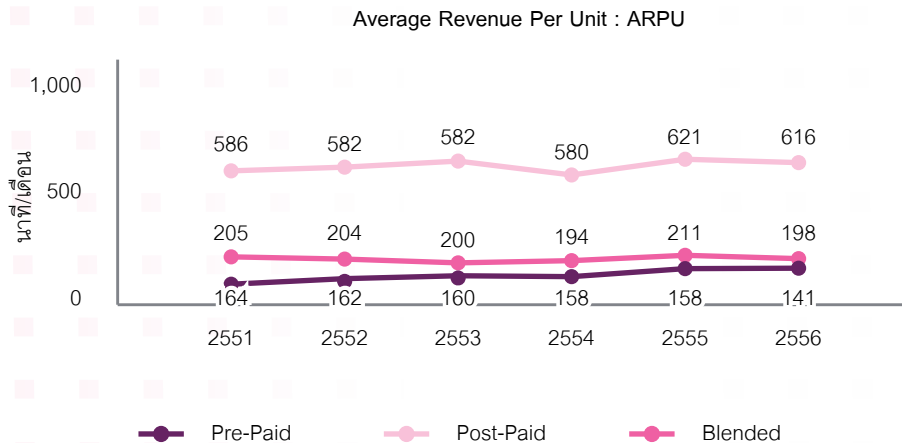
ภาพที่ 27 แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid, Post-paid และค่าเฉลี่ย (Blended) บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายไตรมาส ปี 2551-2556

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อผู้ให้บริการต่างพยายามแข่งขันกันเพื่อรักษาฐานตลาดของตนเองด้วยกลยุทธ์ทางด้านราคาที่สะท้อนออกมาผ่านรายการส่งเสริมการขายตามแพ็คเกจการให้บริการที่หลากหลายในการตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้ใช้บริการอย่างเข้มข้น ทำให้อัตรารายได้ค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue Per Unit: ARPU) ของผู้ให้บริการมีแนวโน้มที่ค่อนข้างทรงตัว ดังภาพที่ 28

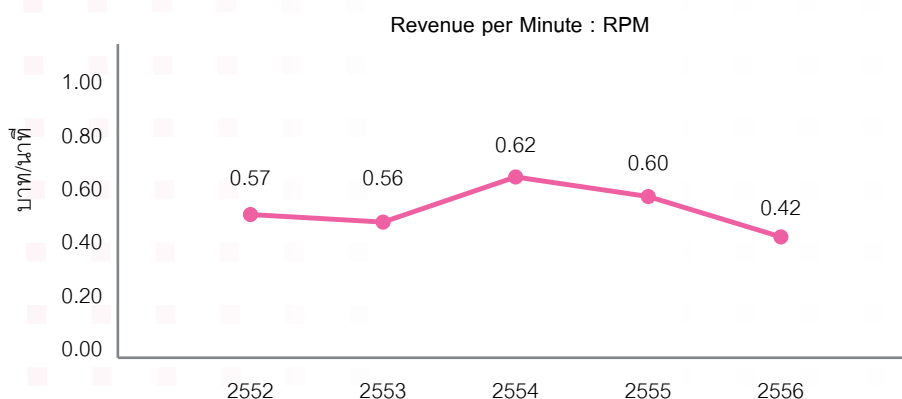
ภาพที่ 28 สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน
ทั้งแบบ Pre-paid และ Post-paid ปี 2551-2556

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนมีแนวโน้มค่อนข้างทรงตัว โดยล่าสุดปี 2556 แบบ Pre-paid อยู่ที่ระดับ 141 บาทต่อเดือน ในขณะที่แบบ Post-paid อยู่ที่ระดับ 616 บาทต่อเดือน และค่าเฉลี่ยรวมของบริการ 198 บาทต่อเดือน เมื่อรวบรวมสถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี 2551 จนกระทั่งปี 2556 พบว่า Pre-paid มีรายได้เฉลี่ยอัตราการเติบโตต่อปีลดลงร้อยละ 2.98 แต่การใช้งานเฉลี่ยของ Post-paid อัตราการเติบโตต่อปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 ดังภาพที่ 28 ด้วยการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางเสียงที่แนวโน้มค่อนข้างทรงตัว ส่งผลให้รายได้จากการให้บริการไปในทิศทางเดียวกัน

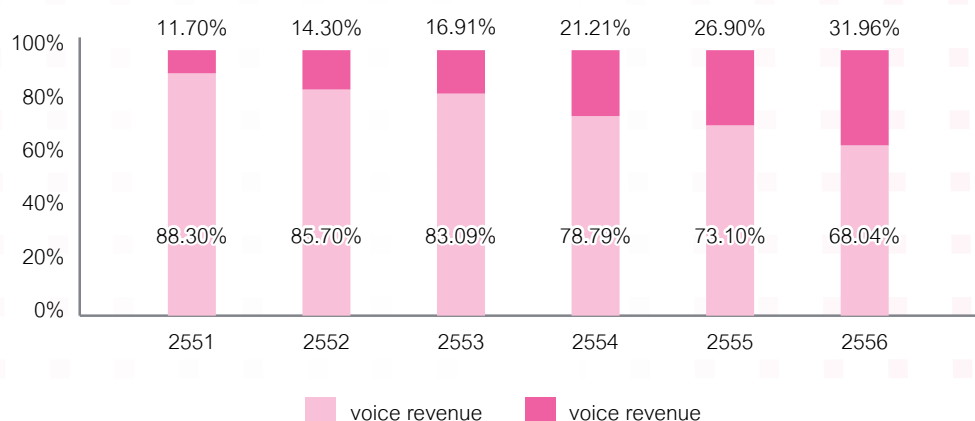
ภาพที่ 29 อัตราค่าบริการเฉลี่ยต่อนาทีของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี 2552 – 2556

ที่มา: สำนักค่าธรรมเนียมและอัตราค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากภาวะทางด้านรายได้ของผู้ให้บริการเฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่ได้รับทั้งแบบ Pre-paid และ Post-paid ที่ค่อนข้างทรงตัว เช่นเดียว กับอัตราค่าบริการเฉลี่ยต่อนาที และการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use: MOU) ทำให้ เมื่อประเมินสภาวะของตลาดที่เป็นปรากฏการณ์ทั่วโลกที่เริ่มเข้าสู่จุดอิ่มตัวตามวัฏจักรวงจร ชีวิตผลิตภัณฑ์บริการทางด้านเสียงของโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงเกิดปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ให้ บริการส่วนใหญ่พยายามปรับกลยุทธ์การแข่งขันโดยหันมาให้ความสำคัญกับการรักษาสถานะผู้ใช้ บริการเดิม รวมทั้งพยายามส่งเสริมให้เกิดรายได้จากการให้บริการที่มีใช้เสียง (Non-Voice Service) หรือบริการเสริม (Value Added Service: VAS) เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลพบว่า มูลค่า ตลาดบริการเสริมไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการส่งข้อความสั้น (Short Message Service: SMS) การส่งข้อความมัลติมีเดีย (Multimedia Message Service: MMS) และบริการด้านข้อมูลอื่นๆ เติบโตมากอย่างก้าวกระโดด จากแรงผลักดันของการสื่อสารทางด้านข้อมูลผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตไร้สายเพิ่มขึ้นตามพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนิยม ติดต่อสื่อสารผ่านบริการด้านข้อมูลในลักษณะ Instant Messaging, Email, หรือ Social Net- working ประกอบกับแรงผลักดันทางด้านอุปทานที่มาจากเครื่องโทรศัพท์ Smartphone ที่มีราคา ลดต่ำลง รายการส่งเสริมการขายในลักษณะแพ็คเกจที่สนับสนุนการใช้งาน Non-voice และการสร้างคอนเทนต์ หรือแอปพลิเคชันเพื่อให้ผู้ใช้บริการดาวน์โหลดแพร่หลาย ทำให้ในขณะนี้ สัดส่วนของรายได้จากการให้บริการ Non-voice ของปี 2556 มีสัดส่วนร้อยละ 31.96 ของ รายได้จากการให้บริการทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 34.16 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 โดยปี 2551 ที่ผ่านมามีรายได้จากการให้บริการ Non-voice มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.70 ของ รายได้จากการให้บริการทั้งหมด และคาดการณ์ว่าในอีก 5 ปีข้างหน้า รายได้จากการให้บริการ Non-voice มีสัดส่วนร้อยละ 62.80 รายได้จากการให้บริการทั้งหมด ซึ่งในอนาคตบริการ Non-voice นั้นเป็นรายได้หลักของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังภาพที่ 30

ภาพที่ 30 สัดส่วนมูลค่าการใช้บริการทางเสียงและบริการที่มีใช้เสียงของบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี 2551-2556

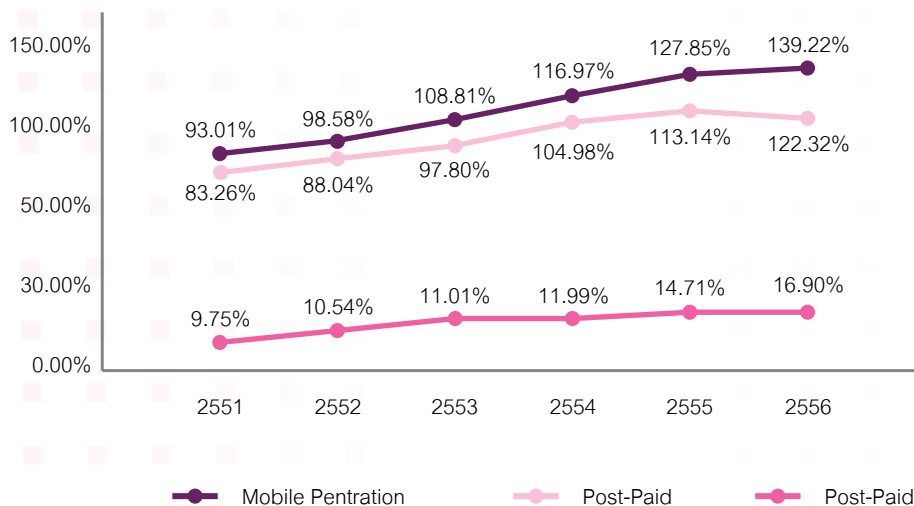

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

การพิจารณาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยด้วยดัชนีชี้วัดการแพร่กระจาย (Diffusion) จากสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) สำหรับปี 2556 ทั่วประเทศแล้วสูงถึง 139.22 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน โดยเป็นผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid 122.32 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และแบบ Post-paid 16.90 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งนับได้ว่าเป็นอัตราการเติบโตของการใช้บริการหรือตลาดที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ปี 2551 ที่มีทั่วประเทศอยู่เพียง 93.01 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ดังภาพที่ 31

ภาพที่ 31 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน

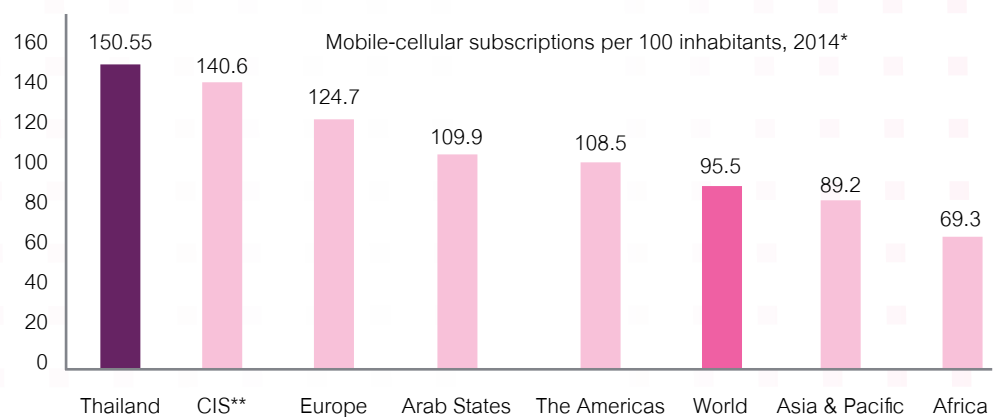
ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากการที่ผู้ลงทะเบียนใช้บริการส่วนใหญ่นิยมใช้บริการแบบ Pre-paid มากกว่า Post-paid แม้ว่าบริการแบบ Pre-paid เริ่มมีการใช้งานภายหลังจากที่บริการแบบ Post-paid แต่มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18 ต่อปี นับตั้งแต่ปี 2545 ในขณะที่แบบ Post-paid มีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยน้อยกว่า Pre-paid ซึ่งเพียงร้อยละ 9.32 ต่อปี ทำให้ค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Post-paid ต่อปีเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid เติบโตในอัตราเร่ง อันเป็นแรงผลักดันที่สำคัญซึ่งทำให้สัดส่วนการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรของประเทศโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากกลยุทธ์ขยายฐานผู้ให้บริการและพยายามผลักดันรายการส่งเสริมการขายโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการ Pre-paid ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้บริการทั้งในรูปการปรับให้เป็นบริการพร้อมใช้งาน การปรับให้เป็นสินค้าสะดวกซื้อ ใช้งานง่าย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้บริโภคในเชิงเศรษฐกิจและงบประมาณค่าใช้จ่ายในระดับบุคคล

เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยในเวทีโลก

จากข้อมูลสถิติสัดส่วนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนของประเทศไทยที่สูงถึง 139.22 นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นอัตราการเติบโตและแพร่หลายของบริการในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วพิจารณาจากจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Subscriber) มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) นับตั้งแต่ปี 2545 ที่มีเพียง 27.52 ต่อจำนวนประชากร 100 คน จนกระทั่งถึง 139.22 ต่อจำนวนประชากร 100 คนในปี 2556 และคาดการณ์ว่าปี 2557 นี้ มีสัดส่วน 150.55 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นความแพร่หลายของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยของโลกด้วยซ้ำไปตามข้อมูลการประมาณการของ ITU ดังภาพที่ 32

ภาพที่ 32 Mobile subscriptions per 100 inhabitants 2014

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: *Estimate** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication/ICT Indicators database

จากภาพแสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยกับต่างประเทศแล้ว สัดส่วนต่อจำนวนประชากรของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงเป็นอันดับต้น ซึ่งสูงกว่ากลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States: CIS) ประเทศในแถบยุโรป อาหรับและอเมริกา รวมทั้งค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ประมาณร้อยละ 93.08 ในปี 2556 และคาดการณ์ว่าปี 2557 ค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ประมาณร้อยละ 95.5 ซึ่งค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร ของประเทศไทยดังกล่าวสูงกว่าประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีในอันดับต้นๆ ของโลก จากสภาพการแข่งขันที่ดีขึ้นนำไปสู่แนวโน้มของอัตราค่าบริการที่ลดลง มีความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการ ด้วยคุณภาพที่ยอมรับได้ ตลอดจนผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก

การประมาณการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile subscriber)

การประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรกับค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต¹³ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการปี 2557-2561

ปี	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการ (ล้านเลขหมาย)
2551	93.01%	66.48	61.83
2552	98.58%	66.90	65.95
2553	108.81%	65.92	71.72
2554	116.97%	66.21	77.44
2555	127.85%	66.49	85.01
2556	139.22%	66.75	92.93
2557f	150.55%	67.00	100.87
2558f	161.26%	67.24	108.43
2559f	172.00%	67.46	116.03
2560f	182.75%	67.65	123.63
2561f	193.51%	67.83	131.26

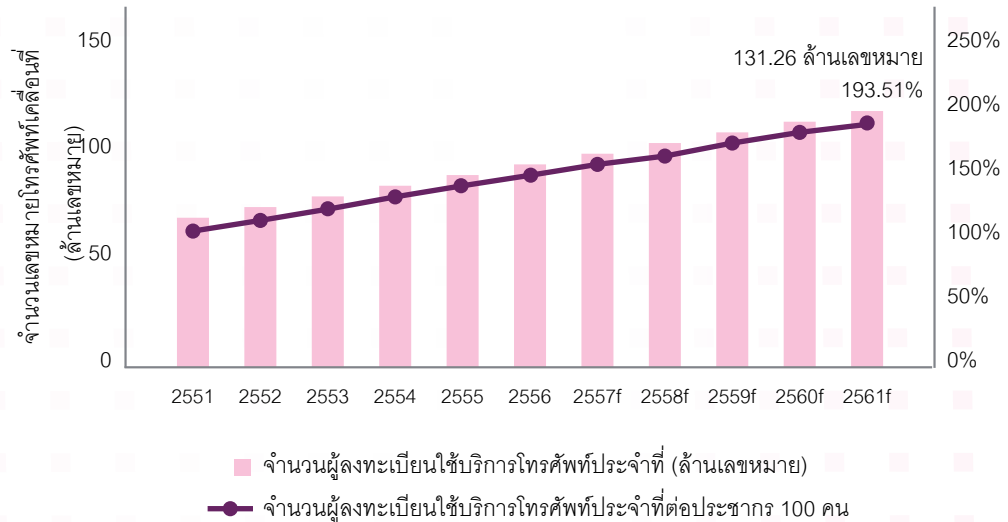
หมายเหตุ:

1. ประมาณการจำนวนประชากรในอนาคตจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย: 2553-2583" ซึ่งใช้ในการประมาณการทางเศรษฐกิจมหภาค
2. f หมายถึง การคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

¹³ คำนวณการเปลี่ยนแปลงค่าสัดส่วนจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรแต่ละปี จากสมการ ($Mobile\_pop$) = $B_0 + B_2 Year_i^2 + B_1(Year_i - 1)^2$ ผลลัพธ์การคำนวณได้ดังนี้ $R\ Square\ (R^2) = 0.98\ Sig.F < 0.05$ ทั้งนี้ $Mobile\_pop$ หมายถึง อัตราส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร และปีที่ใช้เป็นปีคริสต์ศักราช

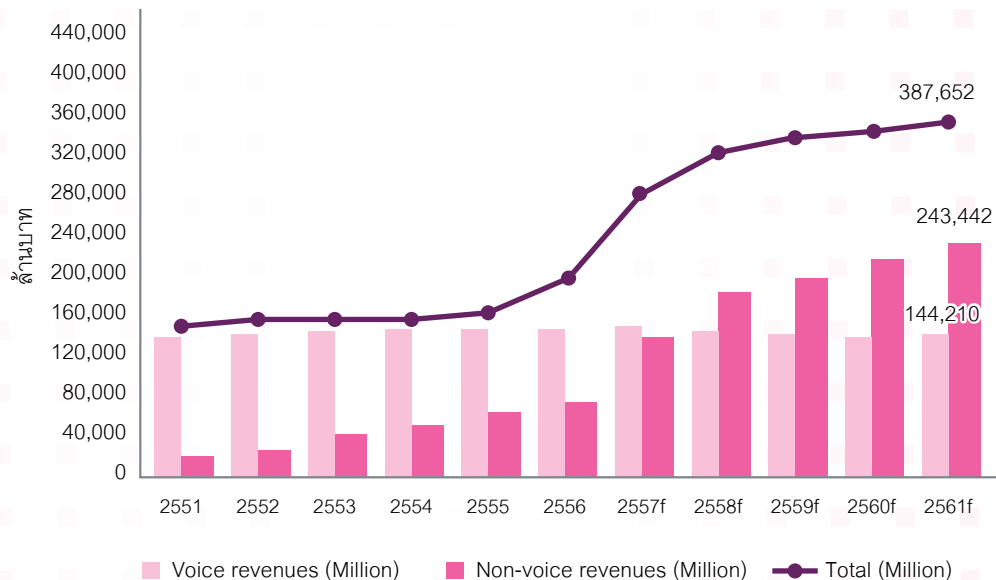
ภาพที่ 33 การประมาณการแนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 34 การคาดการณ์มูลค่าตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ปี 2551-2561f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากการประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่(Mobile Subscriber) ที่เปิดใช้บริการของผู้ให้บริการในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นตามลำดับ

แต่เป็นอัตราการเติบโตเพิ่มที่ลดลงได้เกิดภาพในลักษณะของการเติบโตอย่างก้าวกระโดด ดังเช่นที่ผ่านมา และประมาณการว่านับตั้งแต่ปี 2557-2561 อาจมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.81 ต่อปี ทำให้จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดใช้บริการเพิ่มขึ้นจาก 92.94 ล้านเลขหมายในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 131.26 ล้านเลขหมายในปี 2561 ด้วยสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 193.51 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และเป็นการประมาณการบนพื้นฐานว่า ในอนาคตจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะมีการใช้บริการโดยเฉลี่ยประมาณ 2 เลขหมายต่อผู้ใช้บริการ 1 ราย อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อมูลตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว พบว่า ในเขตพื้นที่ตามภูมิภาคยังคงมีโอกาสในการขยายฐานลูกค้าผู้ใช้บริการได้อีกมาก หากตลาดผู้ใช้บริการในเขตเมืองค่อนข้างจะอิ่มตัวประกอบกับสภาพแวดล้อมทางด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ผู้ให้บริการอาจพิจารณากลยุทธ์ที่จะรักษาฐานผู้ใช้บริการในเมืองและขยายฐานผู้ใช้บริการเขตนอกเมืองและภูมิภาค เพื่อมิให้กระทบกับรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่มีแนวโน้มเริ่มทรงตัว การที่ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังคงปรากฏภาพของการรักษาการเติบโตได้นั้น ผลส่วนหนึ่งคาดว่าจะมีแรงผลักดันให้เกิดการใช้บริการเสริม (Value Added Service: VAS) หรือบริการที่มีใช้เสียง (Non-voice Services) เพิ่มมากขึ้นเพื่อชดเชยรายได้จากบริการทางเสียงที่ทรงตัวหรืออาจลดลงได้ในอนาคต (ดังภาพที่ 34) จึงไม่น่าแปลกใจแต่อย่างใดที่ทุกภาคส่วนพยายามผลักดันบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศให้เข้าสู่ระบบ 3G บนคลื่นความถี่ใหม่ที่เป็นเทคโนโลยีที่เน้นการสื่อสารข้อมูล ซึ่งนอกจากจะเป็นปัจจัยกระตุ้นตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยตรงและผู้ให้บริการในธุรกิจต่อเนื่องสามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง แล้วยังเกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมาอีกมหาศาลในเรื่องของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและบริการเสริมไร้สายอื่นๆ อีกจำนวนมาก

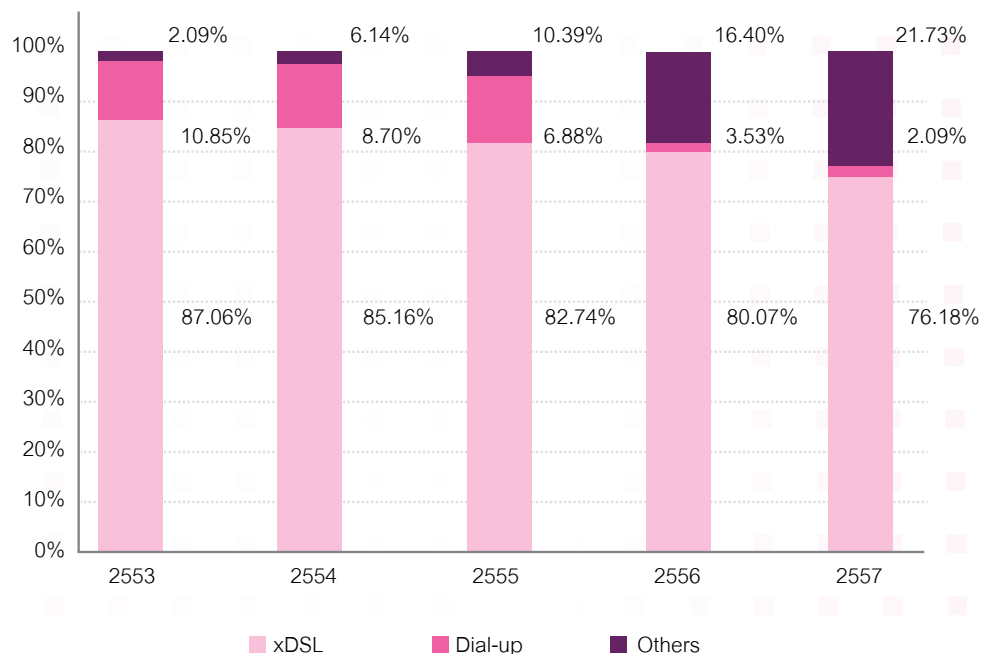
บริการอินเทอร์เน็ต

บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการและการใช้งานที่หลากหลาย โดยมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider: ISP) ให้บริการโดยตรงแก่ผู้ใช้หรือดำเนินการให้ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการโครงข่าย (Network Provider) ที่เป็นเส้นทางสำหรับให้บริการถึงผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการวงจรระหว่างประเทศ (International Internet Gateway: IIG) ที่เป็นผู้ที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตต่างประเทศ โดยปัจจุบันตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ (Narrowband Internet) นั้นค่อยๆ เลื่อนหายไปจากตลาดบริการอินเทอร์เน็ต จนกระทั่งเหลือสัดส่วนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงประมาณร้อยละ 3.53 ของจำนวนการใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งหมดของปี 2556 ในขณะที่

สัดส่วนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) เพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตอื่นๆ (Others Internet) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 80.07 และร้อยละ 16.40 ของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้ มูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตอื่นๆ ของปี 2556 เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 85.11 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นจากมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่าน Cable Modem ดังภาพที่ 35

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีการเชื่อมต่อได้หลายวิธี แต่ที่นิยมมากที่สุดคือ การเชื่อมต่อด้วยเทคโนโลยีในกลุ่ม xDSL (Digital Subscriber Line) ซึ่งมีข้อได้เปรียบที่สูงกว่าในเรื่องความเร็วในการรับ (Download) และส่ง (Upload) ข้อมูล ระยะทางที่สามารถรับส่งข้อมูล (Distance) จำนวนสายที่ใช้ (Wire) และในขณะที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสามารถใช้โทรศัพท์ (Voice Service) ระหว่างรับส่งข้อมูลได้ในเวลาเดียวกัน และในกลุ่ม xDSL ที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนิยมใช้เชื่อมต่อได้แก่ เทคโนโลยี ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงบนโครงข่ายสายทองแดงหรือคู่สายโทรศัพท์ประจำที่ ซึ่งมีอัตราความเร็วในการรับและส่งข้อมูลแบบอสมมาตร (Asymmetric)

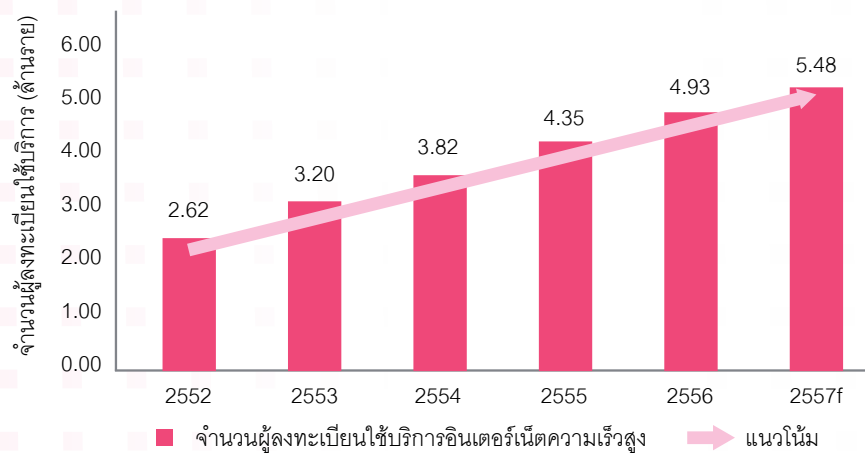
ภาพที่ 35 สัดส่วนการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปี 2553 – 2557f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 36 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
ในช่วงปี 2552-2557f

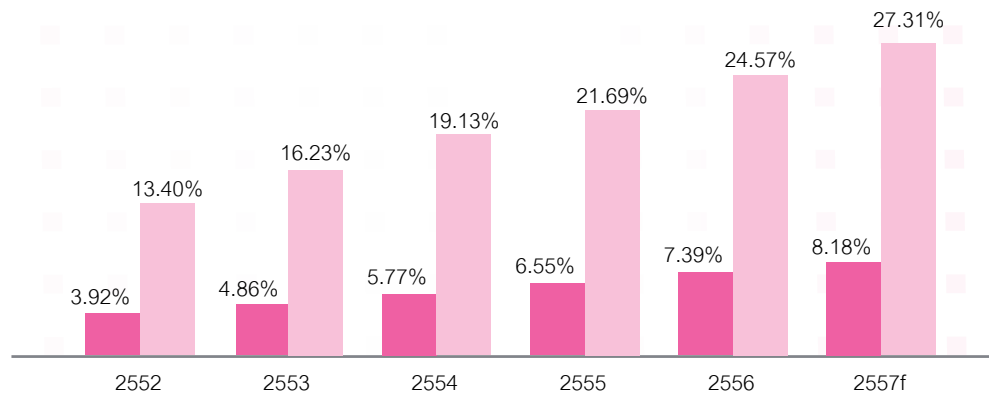
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักรักษาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากภาพของการเปลี่ยนแปลงในจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เติบโตอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งทำให้จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นสูงถึง 4.93 ล้านราย ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 13.29 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 และปี 2557 คาดการณ์ว่ามีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.15 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2556 หรืออยู่ที่ 5.48 ล้านราย ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสอดคล้องกับจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำที่ลดลงหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำบางส่วนยกเลิกการให้บริการและหันไปใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแทน ดังนั้น ค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงจึงอยู่ที่ 7.39 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 24.57 ครอบครัวยุคใหม่ที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน และคาดการณ์ว่าปี 2557 มีสัดส่วนอยู่ที่ 8.18 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน และ 27.31 รายต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน ดังภาพที่ 37

ภาพที่ 37 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากรและต่อครัวเรือน ปี 2552-2557f

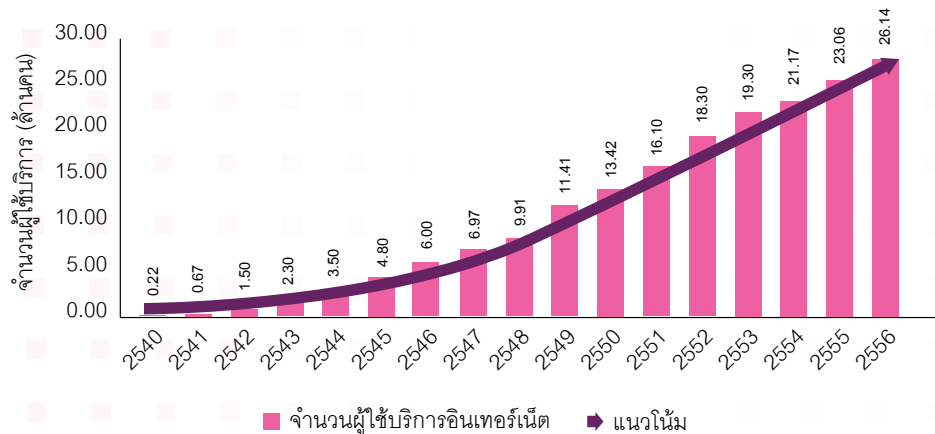
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาในส่วนของจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet User) ซึ่งการนับจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยความร่วมมือในการศึกษาระหว่าง NECTEC กับ บริษัท ศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตไทย จำกัด (Truehits) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ในการให้บริการตรวจสอบสถิติการเยี่ยมชมเว็บไซต์ภายในประเทศ ด้วยวิธีการนับจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต และในการนี้ Truehits ใช้วิธีการฝังสคริปต์ที่เป็นภาษาจาวาสคริปต์ที่เว็บไซต์สมาชิกของ Truehits สำหรับเก็บข้อมูลผู้ใช้งานที่เข้าถึงเว็บไซต์สมาชิกดังกล่าว เมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่เว็บไซต์ครั้งแรกโปรแกรมจาวาสคริปต์จะทำการฝัง cookies ซึ่งเป็นไฟล์ขนาดเล็กที่ใช้ในการระบุตัวตนของผู้ใช้งานโดยแต่ละ cookies จะประกอบด้วย unique ID ของผู้ใช้งาน และในการเข้าถึงเว็บไซต์ครั้งต่อไปของผู้ใช้งานคนเดิมโปรแกรม browser จะทำการส่งข้อมูลที่เก็บไว้ใน cookies ไปยังเครื่องแม่ข่าย (Server) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์และคำนวณหาจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอีกวิธีหนึ่ง และจากวิธีการนับดังกล่าว พบว่าปี 2556 มีจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ที่ 26.14 ล้านคนซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.37 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 หรืออัตราเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ตั้งแต่ปี 2554 ร้อยละ 86.21 ต่อปี ซึ่งช่วงจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเติบโตมากที่สุดปี 2548 ถึงร้อยละ 42.17 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 ดังภาพที่ 38

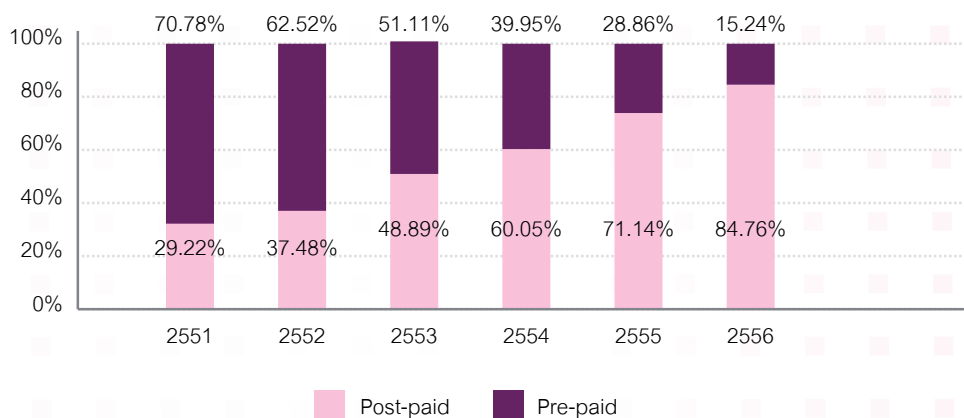
ภาพที่ 38 จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ของประเทศไทยปี 2540-2556

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้รับความนิยมและมีผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างมากในระยะเวลาไม่นานนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะ 8-9 ปีที่ผ่านมา ที่ได้เข้าไปทดแทนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำตามทีกล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) ที่อาศัยการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงบนโครงข่ายสายทองแดงหรือคู่สายโทรศัพท์ประจำที่หรือต้องใช้โครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ในการให้บริการ ฉะนั้น เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ทั้งหมดทั่วประเทศจำนวน 6.06 ล้านเลขหมาย จะมีเลขหมายที่เปิดใช้งาน ADSL แล้วประมาณร้อยละ 84.76 ในปี 2556 ดังภาพที่ 39 ทั้งนี้ สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอาจด้วยสาเหตุที่จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่มีอัตราเติบโตลดลง และในจำนวนเดียวกันนี้ทำให้มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 13.29 ดังนั้น หากประเมินอย่างคร่าวๆ มีโอกาสที่จะสามารถขยายการติดตั้งและใช้งานเพิ่มขึ้นได้อีกมาก ประกอบกับในปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การติดตั้งบริการอินเทอร์เน็ตไม่ต้องใช้บริการผ่านโทรศัพท์ประจำที่ได้ และภายใต้เงื่อนไขที่จำเป็นจะต้องพัฒนาตลาดส่วนที่เหลือนั้นให้กลายเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับผู้ให้บริการไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านอุปสงค์ด้วยนโยบายกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดอุปสงค์ผ่านการตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน การสนับสนุนให้การเข้าถึงของผู้ใช้บริการเป็นไปได้โดยง่าย ทั้งในเชิงความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกัน เป็นไปอย่างควบคู่กับการกระตุ้นทางด้านอุปทานด้วยการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม บนพื้นฐานความเชื่อว่าการแข่งขันอย่างแท้จริงจะสามารถนำไปสู่อัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดลง การพัฒนาทางเลือกใช้บริการที่หลากหลาย และผู้ให้บริการได้รับบริการที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน ก็จะสามารถกระตุ้นให้มีการใช้และเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 39 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่ในช่วงปี 2551-2556

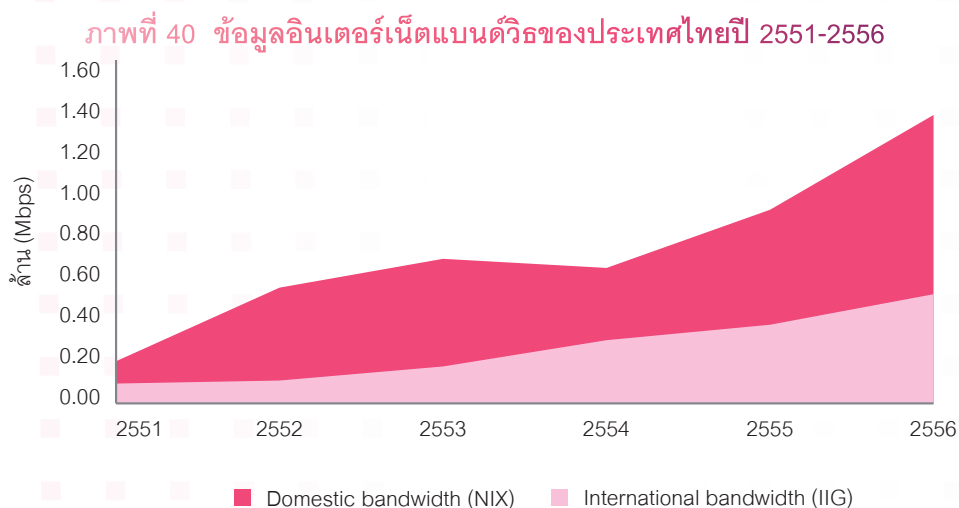

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โครงสร้างตลาดบริการอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูล Internet Bandwidth พบว่า ยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ที่ผู้ให้บริการรายเดิม และเป็นรายใหญ่ที่เป็นเจ้าของโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ และ/หรือช่องสัญญาณการแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตภายในประเทศและระหว่างประเทศ ในขณะที่ ผู้ให้บริการรายย่อยรายอื่นที่ไม่มีโครงข่ายหรือเกตเวย์อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบกว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเผชิญกับต้นทุนจม (Sunk Costs) ของการให้บริการเกตเวย์อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศค่อนข้างสูง การต้องเช่าใช้จากผู้ให้บริการรายใหญ่ซึ่งมีจุดในการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก พฤติกรรมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Barriers) ในการให้บริการเกตเวย์อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศรองรับเฉพาะกลุ่มลูกค้าตลาดค้าปลีกของตน หรือแนวโน้มที่มีการกำหนดราคาในตลาดค้าส่งให้สูงกว่าเพื่อกีดกันการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการรายใหม่ เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงเพื่อให้กลไกตลาดสามารถดำเนินไปได้อย่างสอดคล้องกับข้อวิเคราะห์ทางด้านอุปสงค์ในปริมาณการใช้งาน Internet Bandwidth ทั้งในประเทศ (Domestic Bandwidth) และระหว่างประเทศ (International Bandwidth) ที่มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อนึ่ง การเพิ่มขึ้นของปริมาณ Internet Bandwidth ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับสถานะของการแข่งขันในตลาดบริการอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ผู้ให้บริการต้องปรับตัวโดยพยายามเสนอกิจกรรมทางการตลาดเพื่อผลักดันให้มีการสมัครใช้บริการ โดยจะมีผลต่อแนวโน้มอัตราค่าบริการต่อความเร็วเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในบางส่วนบางช่วงเวลาคุณภาพของการบริการอาจเกิดปัญหาขึ้นบ้างในมุมมองของผู้ใช้บริการแต่ก็ยังนับว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น

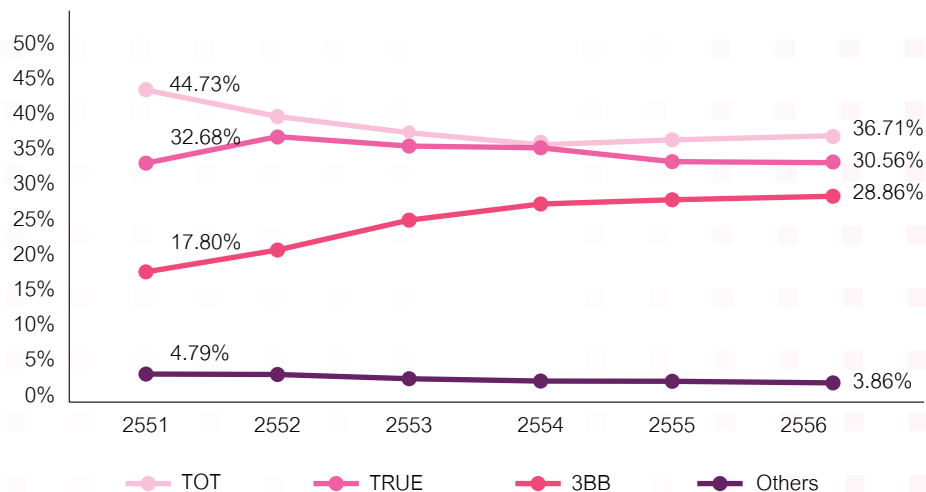
จากข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิธของประเทศไทย ณ ปี 2556 ของ NECTEC พบว่าการเชื่อมต่อวงจรมืออินเทอร์เน็ตประเทศไทยไปต่างประเทศที่ผ่าน IIG เติบโตขึ้นสู่ระดับ 724,708 Mbps หรือร้อยละ 53.66 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ในขณะที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ (NIX) อยู่ที่ระดับ 1,527,515 Mbps หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.11 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 หากคาดการณ์ปี 2557 IIG และ NIX มีการเติบโตกว่าปี 2556 อยู่ที่ร้อยละ 55 และร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 ตามลำดับ เนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยในจำนวนผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น จากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทมากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ใช้บริการแต่ละรายมีความต้องการในการใช้บริการที่มีความเร็วมากขึ้นอีกด้วย ดังภาพที่ 40

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

จากการวิเคราะห์สภาพการแข่งขันในตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปัจจุบัน พบว่าผู้ให้บริการรายหลักยังคงอยู่ในกลุ่มหรือบริการของผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ โดยการจัดตั้งบริษัทย่อยสำหรับให้บริการอินเทอร์เน็ต และในการให้บริการอินเทอร์เน็ตของผู้เป็นเจ้าของโครงข่าย ผู้มีสิทธิในโครงข่ายตามสัญญาความร่วมมือกันทำให้เกิดความได้เปรียบในแง่ต้นทุนการให้บริการจากการที่ไม่ต้องเสียค่าเช่าโครงข่ายหรือมีค่าใช้จ่ายโครงข่ายในราคาต่ำสามารถให้บริการแก่ลูกค้าผู้ใช้บริการของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบ xDSL นั้น ผู้ให้บริการรายใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ โดยในช่วงปี 2551-2556 ผู้นำตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในปี 2556 คือ บจก. ทรู อินเทอร์เน็ต (TRUE internet) มีส่วนแบ่งตลาดที่ร้อยละ 36.71 เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 36.07 รองลงมาเป็น บมจ. ทีโอที (TOT) ที่ร้อยละ 30.56 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 32.41 นอกจากนั้น ผู้ให้บริการในกลุ่ม 3BB ก็มีสัดส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีเพียงร้อยละ 27.87 เป็นร้อยละ 28.86 ในขณะที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) รายอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการโครงข่าย PSTN มีส่วนแบ่งตลาดในปี 2556 อยู่ที่เพียงร้อยละ 3.86 เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ที่มีเพียงร้อยละ 3.65 ดังภาพที่ 41

ภาพที่ 41 ส่วนแบ่งตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงปี 2551 - 2556

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

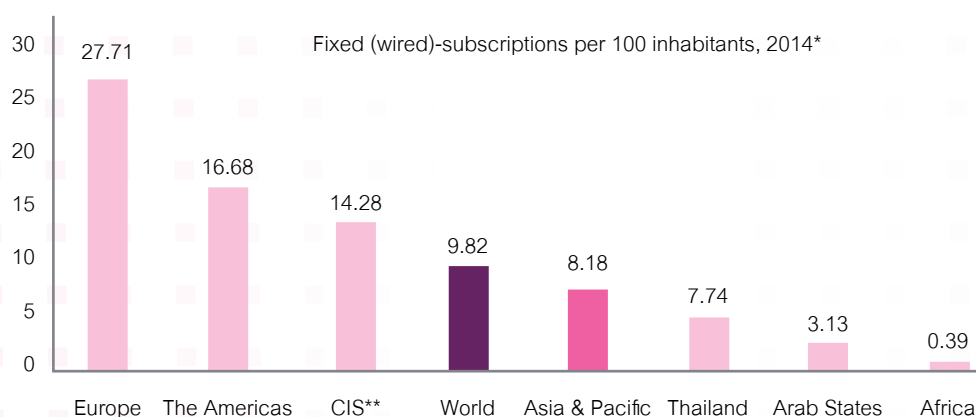
จากค่าดัชนี HHI ตั้งแต่ปี 2551 - 2556 แสดงว่า ตลาดมีการกระจุกตัวสูงอยู่ที่ผู้ให้บริการรายใหญ่สอดคล้องกับอัตราส่วนการกระจุกตัว CR3 มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ใช้บริการทั้งหมด แสดงว่าผู้ให้บริการอาจมีอำนาจเหนือตลาดในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน อาทิ พฤติกรรมการกำหนดราคาค่าเช่าใช้โครงข่ายของผู้ให้บริการที่มีโครงข่าย PSTN กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีโครงข่ายในอัตราค่าบริการการเช่าใช้สูงกว่าที่ควรจะเป็น

เปรียบเทียบบริการอินเทอร์เน็ตของไทยในเวทีโลก

จากแนวโน้มการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการอินเทอร์เน็ต ของประเทศไทย แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงเพียงใดก็ตาม แต่จำเป็นที่จะต้องขยายขอบเขตการพิจารณาภาพรวมให้ครอบคลุมถึงสถานการณ์อินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบกับต่างประเทศด้วย เนื่องจากบริการอินเทอร์เน็ตเป็นบริการพื้นฐานของการพัฒนาประเทศทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่เติบโตอย่างก้าวกระโดดจากช่วงการเริ่มต้นของบริการในระยะแรก ในขณะที่ต่างประเทศมีการส่งเสริมมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า ดังนั้น สถานของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากรก็จะต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง จะเป็นโอกาสอันดีที่จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้อีก หรืออยู่ในช่วงการเติบโตส่งผลดีต่อธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ตในทุกระดับรวมทั้งธุรกิจต่อเนื่อง โดยแนวโน้มของตลาดค่อนข้างเป็นแนวโน้มไปสู่บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

(Broadband Internet) ทั้งในรูปแบบทางสายและไร้สาย การพัฒนาจึงสมควรที่จะพิจารณาแนวทางที่เอื้อต่อการให้บริการบนพื้นฐานโครงสร้างเดิมและส่งเสริมการลงทุนในลักษณะการกระจายโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทั่วถึง เพียงพอ ในราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ จากการประมาณการของ ITU ในปี 2557 มีสถิติของบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากรทั่วโลก ดังภาพที่ 42

ภาพที่ 42 Fixed broadband subscriptions per 100 inhabitants 2014

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

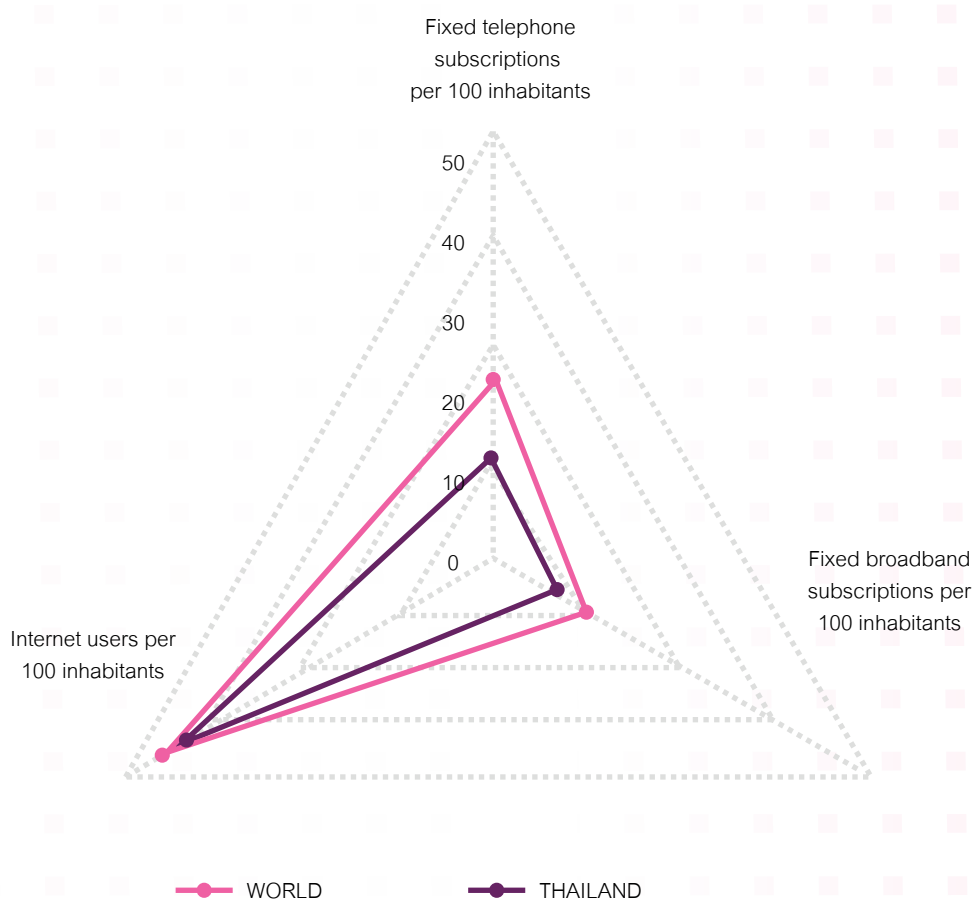
Note: *Estimate** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication/ICT Indicators database

สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกแต่ยังมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในเอเชียแปซิฟิก โดยในปี 2556 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 7.39 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 9.41 และค่าเฉลี่ยของประเทศในเอเชียแปซิฟิกอยู่ที่ 7.36 ส่วนปี 2557 ITU World Telecommunication คาดการณ์ว่าค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 9.82 และค่าเฉลี่ยของประเทศในเอเชียแปซิฟิกอยู่ที่ 7.74 ขณะที่ประเทศไทยคาดการณ์ว่าปี 2557 มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน อยู่ที่ระดับ 8.18 ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวยังมีได้เปลี่ยนแปลงอะไรมากนักเมื่อเทียบกับปี 2556 แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีของประเทศไทยยังมีค่าสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศในแถบอาหรับ และแอฟริกาที่มีค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ปี 2557 เพียง 3.13 และ 0.39 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 42 หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน

ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2556¹⁴ พบว่า ประเทศไทยเป็นลำดับต้นๆ ในอาเซียน ซึ่งเป็นรองเพียงแต่ประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ 25.70 และ 8.22 ตามลำดับ ทั้งนี้ ทำให้เห็นได้ว่าค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่นี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับค่าความหนาแน่นของสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร ของประเทศไทยที่มีค่อนข้างต่ำอยู่แล้วเป็นพื้นฐาน

ภาพที่ 43 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยโลกปี 2557

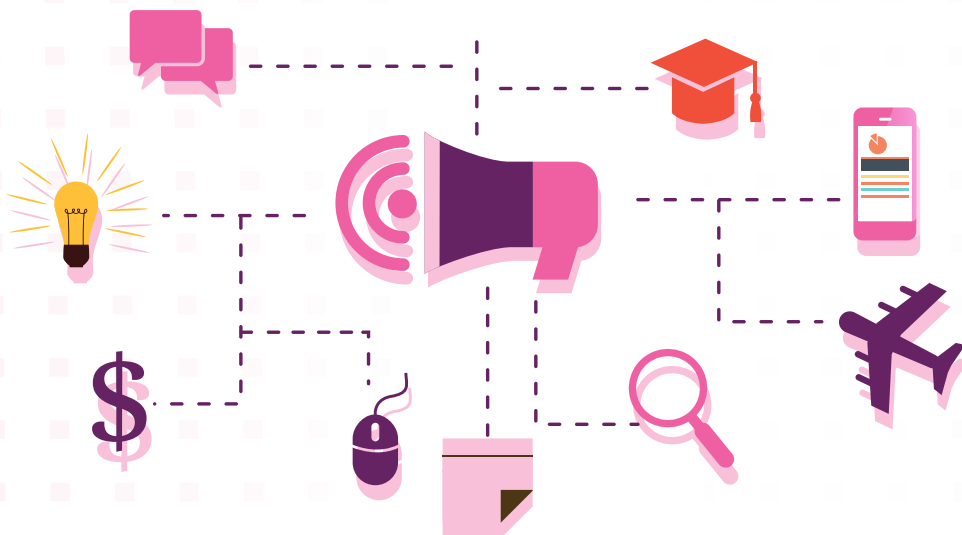

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database

แม้ว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ ของประเทศไทยจะมีค่าค่อนข้างต่ำและเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสัดส่วนจำนวน

¹⁴ ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2557

ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร โดยค่าเฉลี่ยของโลกต่อค่าเฉลี่ยของประเทศไทยที่ 9.82 ต่อ 8.18 และ 15.84 ต่อ 8.80 ตามลำดับก็ตาม แต่หากจะพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คนแล้ว สัดส่วนการใช้ของประเทศไทยยังค่อนข้างสูงกว่า โดยค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ระดับ 40.38 ในขณะที่จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยอยู่ที่ประมาณระดับ 44.81 ต่อจำนวนประชากร 100 คน จากค่าสถิติดังกล่าว ทำให้เห็นภาพว่า เมื่อจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่มีจำนวนค่อนข้างต่ำตามจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ซึ่งยังอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ฉะนั้นหากวิเคราะห์โอกาสการพัฒนาของประเทศไทยจะเห็นว่า ยังมีศักยภาพทางด้านอุปสงค์ของความต้องการใช้บริการอยู่อีกมาก กลยุทธ์การรักษาไว้ซึ่งฐานการตลาดเดิมของบริการโทรศัพท์ประจำที่มีให้เกิดภาวะของการถดถอยต่อเนื่องด้วยการส่งเสริมตลาดเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ใช้โครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่เป็นพื้นฐาน หรือเทคโนโลยีอื่นย่อมเป็นไปได้โดยไม่ยากเย็นนักสำหรับผู้ให้บริการไทย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนากิจการในส่วนของการพร้อมทางด้านอุปทานของโครงข่ายหลัก (Core Network) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่ทุกภาคส่วนหันมาให้ความสำคัญกับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างมาก ทั้งจากภาครัฐผ่านนโยบายบรรดแบนด์แห่งชาติ หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศผ่านแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม รวมทั้ง ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ตระหนักและเห็นความสำคัญในบริการกว่าระยะที่ผ่านมา พร้อมทั้งส่งเสริมและกระตุ้นความตระหนักรู้ให้กับประชาชนถึงบทบาทอินเทอร์เน็ตในเรื่องการสร้างประสิทธิภาพการทำงาน ช่วยลดต้นทุนการค้าในธุรกิจ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมทางตรง เช่น ธุรกิจบริการเชื่อมต่อโครงข่ายอินเทอร์เน็ต และธุรกิจต่อเนื่อง เช่น พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) โฆษณาออนไลน์ เกมสออนไลน์ บริการชำระเงินออนไลน์ ประโยชน์ในเชิงการพัฒนาการศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง เป็นต้น

การประมาณการบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์

การประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงพิจารณาจากค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร และค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต¹⁵ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการประมาณการจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
ปี 2556-2561

ปี	สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ล้านราย)
2553	4.86%	65.92	3.20
2554	5.77%	66.21	3.82
2555	6.55%	66.49	4.35
2556	7.39%	66.75	4.93
2557f	8.18%	67.00	5.48
2558f	8.89%	67.24	5.98
2559f	9.63%	67.45	6.49
2560f	10.38%	67.65	7.02
2561f	11.17%	67.83	7.57

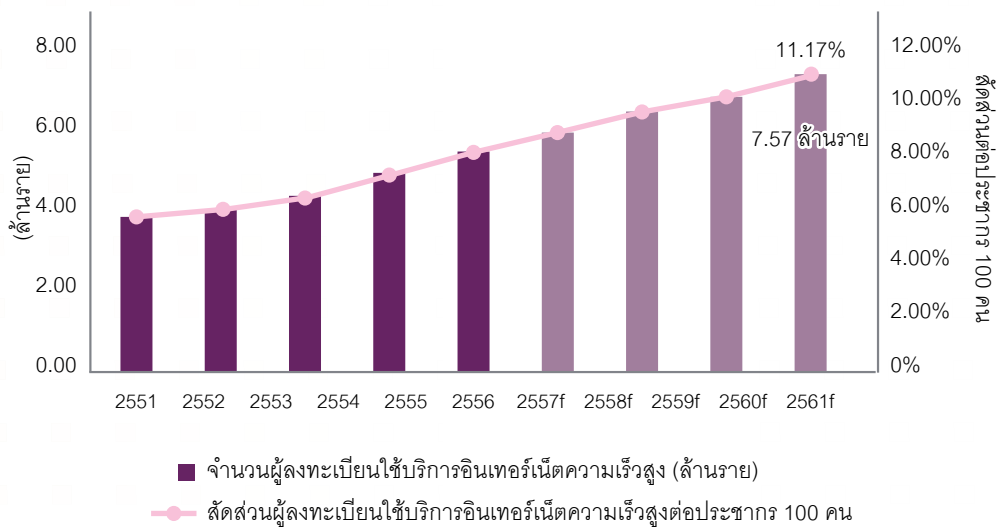
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการประมาณการ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

¹⁵ คำนวณการเปลี่ยนแปลงค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากรแต่ละปีจากสมการ $BB\_pop = B_1 + B_2(POP_t) + B_2(fix\_pop_t) + B_3(User_t) + B_4(Year_t)$ ผลลัพธ์การคำนวณได้ดังนี้ $R\ Square\ (R^2) = 0.98$ $F = 69.61$ $Sig.F < 0.05$ ทั้งนี้ BB_pop หมายถึง อัตราส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร และปีที่ใช้เป็นปีคริสต์ศักราช

ภาพที่ 44 การพยากรณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภายใต้สมมติฐานการประมาณการสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากรของประเทศไทย จะเพิ่มขึ้นถึง 11.17 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ในปี 2561 ดังภาพที่ 44 ซึ่งจากสมมติฐานนั้นอยู่บนพื้นฐานของการเติบโตตามปกติ โดยจะเห็นว่า ค่าสัดส่วนนั้นเพิ่มขึ้นได้ไม่มากนักในระยะเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เนื่องจากผู้ให้บริการให้ความสำคัญและหันมาให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น ด้วยข้อได้เปรียบเรื่องความสะดวกในการติดต่อและสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตได้เร็วขึ้น เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ในประเทศไทยคาดว่าจะยังขยายตัวได้อีก และมีผลในทางสนับสนุนต่อสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย ทั้งจากปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของตลาดไม่ว่าจะเป็นอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดลงจากการแข่งขันที่สูงขึ้น จากการขยายแบนด์วิธของเกตเวย์อินเทอร์เน็ตทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ทำให้ต้นทุนโดยเปรียบเทียบของผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อลดลง และด้วยคุณภาพในการให้บริการที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อการใช้บริการโดยตรงจากการที่ผู้ให้บริการแข่งขันกันด้วยความเร็วในการรับส่งข้อมูล หรือตลาดจะมีการแข่งขันกันด้วยการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเชื่อมต่อต่อราคา ตลอดจนรายการส่งเสริมการขายที่ผู้ให้บริการสามารถเลือกให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น ปัจจัยที่จะสนับสนุนการเติบโตอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การลงทุนของผู้ให้บริการเพื่อปรับปรุงโครงข่ายด้วยใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและขยายเขตครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยพื้นฐานที่จะให้เกิดความแพร่หลายและทั่วถึงของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและภูมิภาคที่นอกจากจะต้องอาศัยลักษณะเฉพาะของบริการแล้ว ปัจจัยที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์ ความรู้ความสามารถในการใช้งานหรือประยุกต์ใช้งานในด้านต่างๆ ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ตารางสรุปสถิติและดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2555				2556			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่								
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ (ล้านเลขหมาย)	6.60	6.54	6.46	6.38	6.30	6.21	6.13	6.06
นครหลวง	3.46	3.45	3.42	3.39	3.27	3.23	3.19	3.16
ภูมิภาค	3.14	3.09	3.04	3.00	3.04	2.98	2.94	2.90
สัดส่วนต่อจำนวนประชากร	9.72%	9.63%	9.52%	9.40%	9.44%	9.30%	9.19%	9.07%
นครหลวง	29.87%	29.74%	29.52%	29.19%	21.50%	21.27%	21.00%	20.76%
ภูมิภาค	5.57%	5.49%	5.40%	5.32%	5.89%	5.77%	5.71%	5.63%
สัดส่วนต่อจำนวนครัวเรือน	33.44%	33.13%	32.74%	32.33%	31.41%	30.94%	30.57%	30.18%
นครหลวง	116.29%	115.80%	114.92%	113.65%	111.09%	109.89%	108.48%	107.24%
ภูมิภาค	18.72%	18.43%	18.13%	17.88%	17.73%	17.38%	17.18%	16.94%
ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่								
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ (ล้านเลขหมาย)	79.83	80.51	82.16	85.01	87.29	89.13	91.09	92.94
เดิมนเงิน	71.36	71.73	72.99	75.23	77.07	78.47	80.11	81.66
รายเดือน	8.48	8.78	9.18	9.78	10.22	10.66	10.98	11.28
อัตราการเติบโต	3.08%	0.85%	2.05%	3.47%	2.68%	2.11%	2.20%	2.02%
เดิมนเงิน	2.65%	0.53%	1.74%	3.07%	2.44%	1.82%	2.09%	1.93%
รายเดือน	6.78%	3.54%	4.56%	6.60%	4.48%	4.31%	3.01%	2.70%

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2555				2556			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
สัดส่วนต่อจำนวนประชากร	117.56%	118.56%	120.99%	125.18%	130.76%	133.52%	136.46%	139.22%
เติมเงิน	105.07%	105.63%	107.47%	110.78%	115.45%	117.55%	120.01%	122.32%
รายเดือน	12.48%	12.92%	13.51%	14.41%	15.31%	15.97%	16.45%	16.90%
ส่วนแบ่งตลาด								
กลุ่ม AIS	42.76%	43.23%	42.99%	42.05%	42.52%	42.26%	42.95%	43.97%
เติมเงิน	43.10%	43.69%	43.54%	42.62%	43.20%	39.52%	33.39%	28.19%
รายเดือน	39.93%	39.52%	38.64%	37.65%	37.43%	37.02%	36.91%	37.83%
กลุ่ม DTAC	30.23%	30.19%	29.90%	30.96%	30.48%	30.55%	30.16%	30.07%
เติมเงิน	30.38%	30.40%	30.12%	31.24%	30.60%	30.60%	30.13%	29.93%
รายเดือน	28.92%	28.51%	28.18%	28.79%	29.56%	30.22%	30.36%	31.05%
กลุ่ม True Mobile	24.23%	24.17%	24.76%	24.67%	24.66%	24.78%	24.58%	24.62%
เติมเงิน	24.44%	24.13%	24.63%	24.48%	24.54%	24.66%	24.30%	24.14%
รายเดือน	22.48%	24.48%	25.81%	26.15%	25.62%	25.65%	26.68%	28.03%
TOT	0.24%	0.27%	0.24%	0.23%	0.27%	0.35%	0.48%	0.57%
เติมเงิน	0.19%	0.23%	0.21%	0.21%	0.25%	0.34%	0.48%	0.58%
รายเดือน	0.64%	0.57%	0.49%	0.44%	0.45%	0.43%	0.46%	0.46%
CAT	2.54%	2.13%	2.11%	2.10%	2.06%	2.06%	1.82%	0.78%
เติมเงิน	1.88%	1.54%	1.51%	1.46%	1.41%	1.43%	1.31%	0.53%
รายเดือน	8.03%	6.92%	6.88%	6.97%	6.93%	6.67%	5.59%	2.63%
HHI index	3,252	3,245	3,213	3,183	3,186	2,819	2,636	2,515
เติมเงิน	3,356	3,365	3,351	3,332	3,340	3,032	2,723	2,550
รายเดือน	2,649	2,642	2,635	2,659	2,717	2,202	2,335	2,537

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2555				2556			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ARPU (บาท/เดือน)								
เดิมเงิน	160	159	156	158	153	149	144	141
รายเดือน	600	608	597	621	619	612	635	616
เฉลี่ย	212	211	206	211	207	204	206	198
MOU (Minute/Month)								
เดิมเงิน	219	215	217	220	270	256	257	241
รายเดือน	424	382	389	375	481	428	429	456
เฉลี่ย	241	234	239	240	289	272	278	267
การใช้บริการภายใน/ นอกโครงข่าย								
ภายในโครงข่าย	85.34%	85.58%	86.13%	86.45%	86.48%	85.76%	83.70%	80.01%
นอกโครงข่าย	14.66%	14.42%	13.87%	13.55%	13.52%	14.24%	16.30%	19.99%
สัดส่วนรายรับจากการ ให้บริการ								
ทางเสียง/รายรับรวม	59.21%	58.05%	57.22%	55.66%	54.77%	54.37%	56.38%	54.41%
ไม่ใช่เสียง/รายรับรวม	18.74%	20.33%	21.70%	23.10%	24.41%	25.77%	29.57%	30.71%
อื่น ๆ/รายรับรวม	22.04%	21.62%	21.08%	21.24%	20.82%	19.86%	14.05%	14.87%
สัดส่วนบริการที่ไม่ใช่ ทางเสียงต่อเสียง	31.66%	35.01%	37.92%	41.50%	44.57%	47.40%	52.46%	56.44%
RPM (Baht/minute)								
AIS	0.51	0.52	0.51	0.47	0.48	0.53	0.50	0.48
DTAC	0.56	0.56	0.53	0.52	0.55	0.51	0.47	0.45
True Move	0.89	0.89	0.85	0.81	0.79	0.41	0.31	0.33
Blended	0.66	0.65	0.63	0.60	0.61	0.48	0.43	0.42

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2555				2556			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ตลาดบริการอินเทอร์เน็ต								
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (ล้านราย)	23.06				26.14			
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้ อินเทอร์เน็ต (ล้านราย)								
Broadband	3.93	4.05	4.18	4.31	4.46	4.62	4.78	4.93
สัดส่วนบริการ บรอดแบนด์								
ต่อจำนวนประชากร	5.79%	5.97%	6.16%	6.34%	6.68%	6.93%	7.15%	7.39%
ต่อครัวเรือน	19.66%	20.28%	20.92%	21.55%	22.23%	23.04%	23.80%	24.57%
ต่อบริการโทรศัพท์ ประจำที่	59.52%	62.00%	64.70%	67.49%	73.77%	77.58%	81.06%	84.76%
อัตราค่าบริการ (บาทต่อ kbps)	0.63	0.63	0.62	0.64	0.16	0.09	0.09	0.09

บรรณานุกรม

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานชั้นกลาง (Interim Report) ระยะที่ 1

โครงการศึกษาการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคม. เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2557.

ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช. . “เปรียบเทียบดัชนีและข้อมูลด้านโทรคมนาคมที่มีชื่อเสียงของโลก”. TELECOM STATUS ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557.

ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช. . “ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น”. TELECOM STATUS ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557.

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2557. “ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ทั้งปี 2556 และแนวโน้มปี 2557 .”. เอกสารแถลงข่าวเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2557.

International Telecommunication Union, “Measuring the Information Society Report 2014”. 2014. สืบค้นจากเว็บไซต์ <<http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis2014.aspx>>.

International Telecommunication Union, World Telecommunication/ICT Indicators Database. 2012. สืบค้นจากเว็บไซต์ <<http://www.itu.int/ITU-D/ICTEYE/Indicators/Indicators.aspx>>.

The World Economic Forum (WEF). 2014. “The Global Competitiveness Report 2014 - 2015”. 2014. , สืบค้นจากเว็บไซต์ <<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>>.

The World Economic Forum (WEF). 2014. “The Global Information Technology Report 2014 Rewards and Risks of Big Data”. 2014. สืบค้นจากเว็บไซต์<<http://www.weforum.org/reports/global-information-technology-report-2014>>

ชื่อหนังสือ

รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2556-2557
(Thailand Telecommunications Indicators Yearbook : 2013-2014)

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

ที่ปรึกษา

นายก่อกิจ ด้านชัยวิจิตร

บรรณาธิการบริหาร

นายสุทธศักดิ์ ตันตะโยธิน
นางสาววิไล เกื่อนทองแถว
นายรัฐธีร์ รังสีกมลวัฒน์
นางเรวดี ทับทิม
ดร.ประถมพงศ์ ศรีนวล

กองบรรณาธิการ

นายรัฐธีร์ รังสีกมลวัฒน์
นางสาวภลดา วงศ์ไชยา
นายวรวิทย์ วรวิชัย
นางสาวภคจิรา มีศิริรัตน์
นางสาวพงศ์พัชรา พจน์ปัญญา
นางสาวชุติมา ทูลสงวนศรี
นางสาวสุกฤษฎา ทองภักดี
นางสาวนพรัตน์ นิลเปรม
นายณัฐพัฒน์ ชินบุตร

นายวิษณุ เพียรทอง
นายมนต์สิน ศตะมัย
นางสาวพีชญานุช ชลาชีวะ
นางสาวภาสินี พานิชนันทนกุล
นางสาวยุวดี องค์กรโชค
นางสาวณัฐฐา ทนคง
นางสาวศิริส บุญยะมาลิก
นางสาวชุตานันท์ คำแสง

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)
เลขที่ 87 ถนนพหลโยธิน 8 (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2271 0151-60 ต่อ 504 510 487 โทรสาร 0 2287 5316
<http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/TDC>

ออกแบบและจัดพิมพ์ UMAPORN BUSABOK (umaporn.jea@gmail.com)

PRINT@ SIRICHAIR PRESS

“หนังสือฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนข้อมูลสถิติและผลการวิเคราะห์ และสะท้อนสถานการณ์ภาพรวมในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ไม่สามารถยืนยันหรือรับรองความครบถ้วน สมบูรณ์ หรือถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวและไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดในหนังสือฉบับนี้ไปใช้หรืออ้างอิงเพื่อการใดๆ ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตจากสำนักงาน กสทช. หรือไม่ก็ตาม อนึ่ง การทำซ้ำ ดัดแปลง และการเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามความหมายในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักงาน กสทช. เท่านั้น”

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

เลขที่ 87 ถนนพหลโยธิน 8 (สายลม) แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0 2271 0151-60 ต่อ 504 510 487

โทรสาร 0 2278 5316

<http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/TDC>

